

internet voor juristen

mr. Leo van der Wees ing. Wijnand Renden

2013

© 2013, J.G.L. van der Wees, W.G. Renden

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever(s) geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten en onvolkomenheden, noch voor gevolgen hiervan.

Dit boek wordt u aangeboden door

Inhoud

Voorwoord	5
Deel 1	6
1 Inleiding	7
2 Google rules	8
3 Verder zoeken	13
4 Juridische zoekdiensten	18
5 Social media	24
Deel 2	32
Websites	
6 Inleiding	33
7 Juridische portalen	34
8 Wet- en regelgeving	43
9 Rechtspraak	49
10 Verdragen	56
11 Europa	59
12 Verwijzen naar elektronische bronnen	63
13 Waar vind ik wat?	67

Voorwoord

Dit is de 11e editie van *Internet voor Juristen*. Een editie die op een aantal plekken behoorlijk is aangepast. De indeling is evenwel vertrouwd gebleven. Het eerste deel geeft nog steeds nadere informatie over het zoeken op internet. Dat is en blijft immers belangrijk. Zijn er nog juristen die geen online zoeksysteem of het internet gebruiken? Tegenwoordig is de beste zoekер/vinder misschien wel de winnaar in de onderhandelingen of in de rechtszaal.

In het tweede deel worden de belangrijkste juridische websites besproken. Daar waar nodig zijn de beschrijvingen aangepast. De drie belangrijkste wijzigingen in deze editie treft u aan in dit deel en hebben te maken met de herziening van de gerechtelijke kaart, met de introductie van de *European Case Law Identifier* en met de lancering van de nieuwe editie van de *Leidraad voor juridische auteurs*.

De herziening van de gerechtelijke kaart is een operatie uitgevoerd om ervoor te zorgen dat in de toekomst de kwaliteit van de rechtspraak op peil kan worden gehouden. Het aantal rechtbanken is teruggebracht naar 11 en het aantal gerechtshoven naar 4. Voor het gebruik van internet heeft deze operatie geen belangwekkende impact, maar de naamgeving van de verschillende instanties is wel veranderd en daar zullen wij kort op wijzen.

Veel spannender en ingrijpender voor de naar informatie zoekende jurist is de introductie van de *European Case Law Identifier*, de ECLI. Deze identifier vervangt het *Landelijk Jurisprudentie Nummer*, het LJN. De ECLI heeft als voordeel dat deze Europa-breed gebruikt gaat worden. Daardoor worden buitenlandse uitspraken beter te vinden en zal het citeren van deze buitenlandse uitspraken makkelijker worden.

Tot slot is het hoofdstuk over het citeren van elektronische bronnen aangepast. Gezien het feit dat steeds meer bronnen eenvoudig online te vinden zijn, streeft de nieuwe *Leidraad voor juridische auteurs* ernaar, daar waar mogelijk, op een 'gewone' manier te verwijzen naar dit soort bronnen. De tekst inzake het e-citeren is overgenomen uit de *Leidraad 2013*.

Veel leesplezier!

Leo van der Wees

Wijnand Renden

Deel 1

Zoeken en social media

1 Inleiding

Het zoeken naar juridisch materiaal op internet is betrekkelijk eenvoudig. Zoekt u een wet of een verdrag dan gaat u naar Wetten.nl, zoekt u een uitspraak dan surft u naar Rechtspraak.nl en voor juridisch nieuws is Recht.nl de aangewezen plek.

Een jurist heeft in een zoektocht naar materiaal dus eigenlijk geen gebruik te maken van een traditionele zoekmachine als Google. Toch kan het zo zijn dat een jurist op de bovengenoemde sites niet vindt wat hij zoekt, of gewoon voor de volledigheid toch nog een zoekopdracht wil doen waarbij er naar het gehele internet wordt gekeken. In het eerste geval zou je kunnen denken aan een rapport waarvan de inhoud niet ontsloten wordt via Wetten.nl of Rechtspraak.nl. In het tweede geval aan de behandeling van een casus waarbij een jurist nieuwsgierig is of er over zijn casus, of over soortgelijke gevallen, gepubliceerd is op internet in de vorm van nieuwsberichten of anderszins.

In dat soort gevallen is Google onmisbaar en daarom wordt in hoofdstuk 2 van het eerste deel van dit boek kort stilgestaan bij deze veel gebruikte zoekmachine. Tevens wordt in hoofdstuk 3 kort gewezen op het zoeken naar boeken, tijdschriften, artikelen, en personen.

Hiermee is nog niet alles gezegd over het zoeken voor juristen. Veel juristen vonden en vinden het lastig en vooral ook tijdrovend om te moeten zoeken op al die verschillende juridische sites met al die verschillende zoekmachines. Dat moest anders. En dat is inmiddels ook anders. Er zijn twee juridische zoekdiensten die het overbodig maken te moeten surfen naar site 1 voor een wet, naar site 2 voor een uitspraak, naar site 3 voor literatuur, etc.: *Legal Intelligence* (LI) en *Rechtsorde* (RO). Via deze diensten kunt u met één zoekopdracht zoeken in tal van (juridische) bronnen en worden de verschillende resultaten keurig voor u op een rij gezet. Met een duur woord worden deze zoekdiensten ook wel *content integrators* genoemd. Gezien het feit dat deze diensten inmiddels bij een groot aantal advocatenkantoren en universiteiten in gebruik zijn, leek het ons nuttig een korte beschrijving van deze diensten toe te voegen aan *Internet voor Juristen*. Zie daarvoor hoofdstuk 4.

2 Google rules

Met een Nederlands marktaandeel van 93% kan niemand om de Google-zoekmachine heen.¹ Waar ooit het zoeken op het internet begon met zoekmachines als Webcrawler², Ilse en Altavista, lijkt het te eindigen bij Google. Of het iemand gaat lukken om het marktaandeel van Google te reduceren is de vraag. Het in juli 2009 geïntroduceerde Bing van Microsoft heeft nu nog steeds maar 1% van het marktaandeel. Het ziet er dus naar uit dat Google voorlopig de standaard zoekmachine blijft op het internet. In ieder geval wel tot de volgende editie van dit boek en omdat dat zo is gaan we in op de werkwijze van Google, om daarna uitleg te geven over het zoeken met Google.

Allereerst iets over de werkwijze van Google en dan met name over de getoonde volgorde van de hits.

De resultaten van een Google-zoekopdracht zijn onder andere geïndexeerd via het mechanisme Google PageRank.³ Hiermee wordt bepaald welke websites de meest relevante zijn. Als een zoekopdracht naar een woord miljoenen 'hits' oplevert, hoe tover je dan de beste resultaten in de top tien en zorg je voor een tevreden klant?

Google heeft naar schatting tussen de 500.000 en 1.000.000 servers⁴ draaien om het internet te scannen, de resultaten te verwerken en de zoekopdrachten te voorzien van resultaten. In Groningen heeft Google een datacenter bij de Eemshaven dat goed is voor zo'n 100.000 servers. Niemand weet exact hoe Google met al deze rekenkracht bepaalt welke pagina's de meest relevante zijn. Wel is zeker dat het hiervoor gebruikte algoritme regelmatig wordt aangepast en dat het vooral belangrijk is om op andere websites genoemd en gelinkt te worden, vergelijkbaar met een citatie-index voor wetenschappelijke publicaties.

U kunt proberen Google om de tuin te leiden door heel veel websites op te zetten en weblogs te starten en die allemaal naar uw 'echte' site te laten linken. Maar omdat al deze 'nep-sites' een lage PageRank⁵ hebben, kan er bij Google toch een lampje gaan branden. Sjoemelen wordt door Google bestraft door voor langere tijd lager (Google penalty) of zelfs helemaal niet meer (Google ban) in de zoekresultaten vermeld te worden⁶. Dat is een omstreden maatregel, omdat wel of niet gevonden worden met Google grote consequenties kan hebben voor de omzet van een bedrijf.

1 Marktaandeel Zoekmachines Nederland 2012, Edwords.nl

2 Als nieuwe vondst beschreven in Internet voor Juristen in 1995

3 PageRank, Wikipedia

4 Google wil energie; Eemshaven heeft het, Trouw, 6 februari 2007

5 U kunt de PageRank van een website checken op de Page Rank Checker, www.prchecker.info

6 Ban of Penalty in Google?, Seoguru

deVerdieping
Trouw

Home Nieuws Opinie Groen Religie & filosofie Schrijf Video Foto

Nederland Buitenland Politiek Economie Sport Cultuur Gezondheid Onderwijs

Google: een zwijgzame rechter en politieagent

Vincent Dekker - 02/12/06, 00:00

Meer over

U hebt er, hoop ik, niet veel van gemerkt. Maar Trouw was vorige maand op het internet wekenlang zoek. Wie in Google bijvoorbeeld naar 'trouw dekker casema' zocht, kreeg wel een link naar de Engelse weblog Eurotelcoblog, die weer naar een artikel in Trouw verwees, maar Google gaf zelf geen directe link naar Trouw.

Google had Trouw in de ban gedaan.

Niet door Google gevonden worden, ach, wat zou 't? Nou, tegenwoordig veel. Google is de favoriete zoekmachine van de wereld; wie daar niet te vinden is, krijgt op zijn site gewoon minder bezoek. Bij bedrijven kan dat dus ook geld kosten.

We ontdekten onze afwezigheid op Google niet doordat Google ons dat had gemeld. Nee, we kwamen er achter door zelf op Google naar Trouw te zoeken. Google heeft niet vooraf gewaarschuwd dat er iets dreigde en waarom. Google heeft ook op het moment zelf niks van zich laten horen. We waren gewoon zonder toelichting, en zonder recht op een weerwoord, weggefilterd.

Laat ik nu eerst melden dat het waarschijnlijk een 'fout' aan onze kant is geweest die tot de banvloek heeft geleid. Trouw gebruikte op zijn webpagina zogeheten verborgen trefwoorden. Op een webpagina van economie stond onzichtbaar bijvoorbeeld ook het woord buitenland, plus nog een hele trits andere termen.

Om wel op de juiste manier hoog te eindigen in de zoekresultaten van Google is er een complete bedrijfstak ontstaan: Search Engine Optimization (SEO). Bedrijven die hierin zijn gespecialiseerd gebruiken technieken om een website van een klant zo in te richten dat deze zo hoog mogelijk in de resultaten belandt. Door bijvoorbeeld handig gebruik te maken van woorden die worden gebruikt in zoekopdrachten. Consequent het juiste woord gebruiken op de site is zo'n techniek, in plaats van afwisselen met een synoniem dat vanuit het vakgebied net zo goed is maar waarop minder wordt gezocht. Een investering in Search Engine Optimization kan eenvoudig worden terugverdiend met omzetvergroting door een beter zoekresultaat.

Dit geschreven hebbend, moet gezegd worden dat het gebruik van Google nuttig kan zijn. Dit betekent evenwel niet dat het geen zin heeft eens een andere zoekmachine te gebruiken. Zie daartoe bijvoorbeeld de 10 redenen van Eric Sieverts van de Universiteit Utrecht waarom Google (soms) geen goed idee is.⁷ Desalniettemin volgt hierna toch een korte beschrijving van het zoeken met Google, omdat, als aangegeven, bijna iedereen dat doet.

Een zoekvraag formuleren

Voor het beste resultaat van een zoekopdracht bij Google (en alle andere zoekmachines), is het van belang eerst goed na te denken over de formulering van de zoekopdracht. Door slim te zoeken kunnen de resultaten een stuk bruikbaar zijn.

Het slimme zoeken begint uiteraard met het gebruiken van de juiste trefwoorden. Deze woorden dienen zo

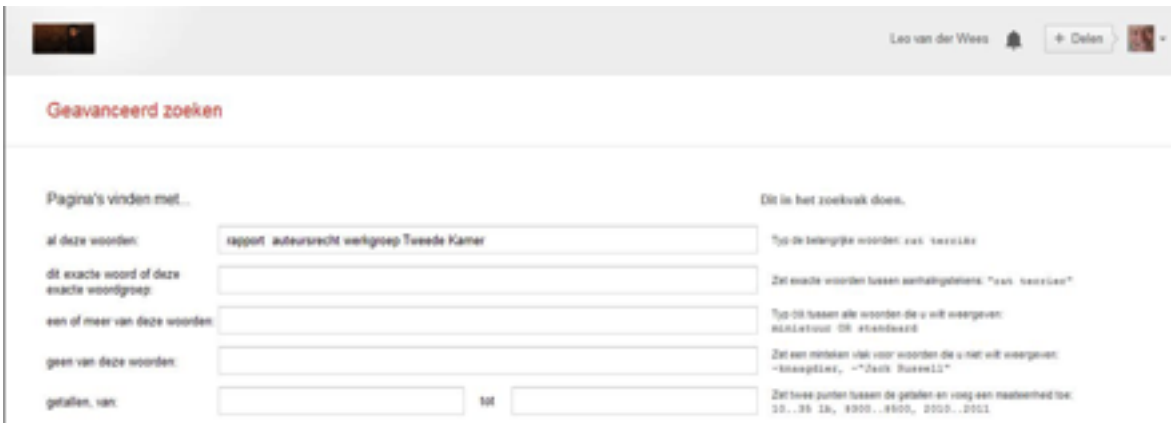
onderscheidend mogelijk te zijn. Althans, enkele van de in te geven woorden dienen bij voorkeur kenmerkend te zijn voor het document dat u zoekt. Dus de woorden zelf of de combinatie van woorden dient onderscheidend te zijn.

Een voorbeeld. Rond de zomer van 2009 verscheen er een rapport over de staat van het auteursrecht dat is geschreven door een werkgroep van de Tweede Kamer. Stel dat u dat weet, dan kunt u in Google invoeren: *rapport auteursrecht werkgroep Tweede Kamer*. De eerste hit blijkt dan een verwijzing naar het rapport te zijn. Een mooi resultaat dus! Hier is dus overduidelijk de combinatie van woorden onderscheidend, en niet zozeer de woorden zelf.

Bij woorden achter elkaar ingegeven op de homepage van Google, wordt een zoekopdracht uitgevoerd naar het voorkomen van alle woorden in een document. Google plaatst in een dergelijk geval zelf als het ware de Booleaanse operator AND tussen de woorden. Dus de bovenstaande zoekopdracht kan eigenlijk ook als volgt geformuleerd worden: *rapport AND auteursrecht AND werkgroep AND Tweede Kamer*.

Veel mensen komen niet verder dan de homepage van Google en vullen aldaar de zoekopdracht in die vaak tot een gewenst resultaat leidt. Zij hebben dan ook geen reden van andere mogelijkheden van Google gebruik te maken. Toch kan het soms handig zijn dat wel te doen en dan met name van de mogelijkheid om geavanceerd te zoeken. U vindt deze pagina door rechts onderaan de Google-homepage te klikken op *Instellingen* en vervolgens te klikken op *Geavanceerd zoeken*. Ook kunt u direct naar deze pagina door www.google.nl/advanced_search in te geven in de adresregel van uw browser.

Het bovenste deel van de pagina *Geavanceerd zoeken* ziet u op de volgende afbeelding.

Zoeken met *al deze woorden* is hetzelfde als zoeken via de homepage van Google. Dan maakt u dus gebruik van de Booleaanse operator AND.

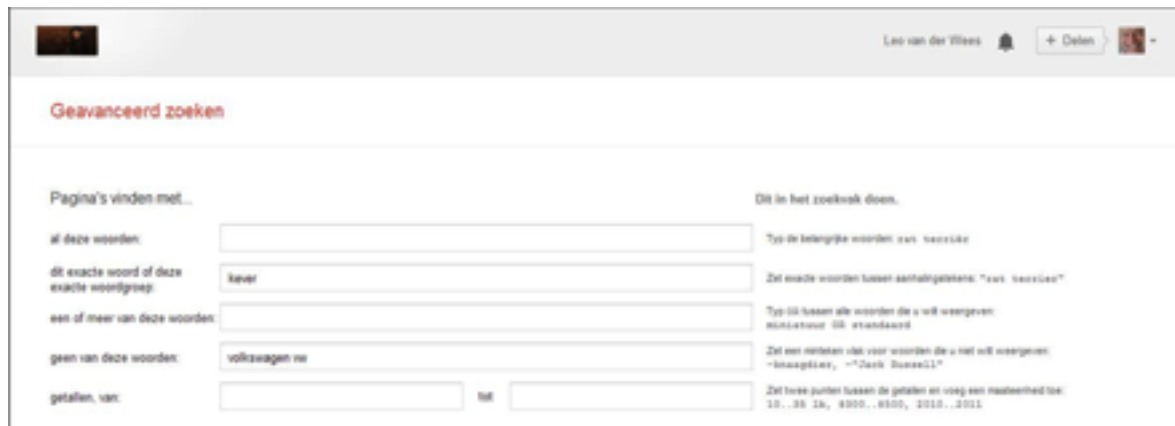
Zoeken met het onderdeel *dit exacte woord of deze exacte woordgroep* kan handig zijn als u zoekt naar een rapport waarvan u de titel kent. U voert dan deze titel in dit onderdeel in en als het rapport online beschikbaar is, zal deze ongetwijfeld hoog in de resultatenlijst verschijnen.

Als u bijvoorbeeld op zoek bent naar een rapport getiteld *Illegaliteit of criminaliteit bestrijden* maar u weet niet door welke organisatie het rapport geschreven is, dan vult u de titel in achter *dit exacte woord of deze exacte woordgroep* en klikt u op zoeken. U krijgt dan slechts een beperkt aantal hits. De derde verwijst naar de site van Nationale ombudsman en laat de titel zien van het rapport. Mooie score dus!

Gebruik van het onderdeel met één of meer van deze woorden kan nuttig zijn als u zoekt naar informatie van bijvoorbeeld een fenomeen of een organisatie waarnaar op verschillende wijzen gerefereerd kan worden.

Als u bijvoorbeeld op zoek bent naar een artikel over het functioneren van een onbenoemde rechter bij de rechtbank Den Bosch, dan weet u niet of de auteur Den Bosch of 's-Hertogenbosch heeft gebruikt. In dat geval plaatst u beide woorden (met weglaten van 's- voor Hertogenbosch, omdat dat ook op verschillende wijzen geschreven zou kunnen worden) in het onderdeel *een of meer van deze woorden* en vult u achter al deze woorden in: *onbenoemde rechter*. Google geeft dan resultaten met zowel Den Bosch als met 's-Hertogenbosch.

Tot slot biedt het bovenstaande onderdeel van de pagina Geavanceerd zoeken ook nog de mogelijkheid aan te geven pagina's waarin bepaalde woorden staan, niet te laten zien; de optie *geen van deze woorden*. Een zoektocht naar de kever (het diertje) levert betere resultaten op door de woorden Volkswagen en VW uit te sluiten.

De resultaten interpreteren

Het is een groot goed dat het internet veel mensen in staat stelt om zelf te gaan publiceren, met miljoenen weblogs als resultaat. Keerzijde van deze medaille is dat iedereen in staat is de grootste onzin, leugens en slecht onderbouwde waarheden op een website te plaatsen. Neem de gevonden resultaten daarom niet zomaar over, dat geldt zeker voor een jurist (in spe). Kijk naar het webadres van het gevonden resultaat, het publicatiemedium, eventueel de publicatiedatum en de auteur.

Het resultaat van een zoekopdracht met behulp van Google bestaat uit drie onderdelen: de titel (aanklikbaar en blauw), het webadres van het gevonden resultaat, en een stukje tekst.

Kijk allereerst naar het webadres. Als dit geen bekend adres is, dient u de resultaten extra kritisch te bekijken. Adressen die beginnen met www.rechtspraak.nl, www.rijksoverheid.nl, www.recht.nl, www.wetten.overheid.nl, www.nrc.nl etc. zijn uiteraard boven elke twijfel verheven.

Als het adres bekend is, weet u nog niet of de zoekopdracht goed was en het juiste document getoond wordt. Daartoe kijkt u naar de blauwe titel en het stukje tekst. Indien dit het geval is, klikt u ter verdere bestudering op het resultaat.

Denk vervolgens na of de publicatiedatum invloed heeft op de betrouwbaarheid van het artikel. Een artikel over de bouwers van de Chinese muur met een publicatiedatum van twee jaar geleden zal waarschijnlijk minder verouderd zijn dan een artikel over Twitter van twee jaar geleden. Indien u dus een datum kunt vinden, dient u de waarde daarvan te beoordelen.

Ten slotte kan de auteur van belang zijn bij de bepaling van de waarde van een resultaat. Dit zal niet gelden voor wetten, uitspraken, artikelen in gerenommeerde kranten, e.d., maar wel voor juridische opinies gevonden op bijvoorbeeld blogs. Wie heeft het geschreven, wat is zijn of haar achtergrond? Met een weblog bent u nog geen autoriteit in een bepaald vakgebied. Blijf kritisch en Google desnoods op de naam van de auteur om te zien wie het is en wat anderen eventueel over deze auteur hebben geschreven.

De resultaten bewaren

Om te voorkomen elke keer weer op zoek te moeten naar een zelfde bron is het van belang een relevant zoekresultaat te kunnen opslaan. Natuurlijk is het altijd mogelijk om het resultaat, de webpagina, op te slaan of af te drukken. Als de mogelijkheid bestaat een pagina of document te bewaren als pdf-bestand, biedt dat een interessante optie een zoekresultaat op een nette manier te bewaren.

Een andere mogelijkheid is het vastleggen van het resultaat als bookmark, bladwijzer, of favoriet. Nadeel is dat deze gekoppeld zijn aan een computer. Om opgeslagen bladwijzers terug te kunnen vinden is het beter om ze in de *cloud* op te slaan, ergens op het internet. Ook dat heeft Google voor u geregeld. Als u een Google-account

heeft dan kunt u uw persoonlijke gegevens, waaronder uw bladwijzers, laten synchroniseren. U moet dan wel de browser Google Chrome gebruiken. In deze browser kunt via het steeksleuteltje rechtsboven en vervolgens onder Bladwijzers uw persoonlijke items synchroniseren. Als u daarna op welke computer dan ook met Google Chrome werkt onder uw eigen account dan worden altijd uw eigen bladwijzers getoond.

In het hierna volgende deel over websites voor juristen wordt per site toegelicht of, en hoe, gevonden (verwijzingen naar) teksten bewaard kunnen worden. Verwijzingen kunnen dan ofwel in de lokale Favorieten geplaatst worden, of als uitgelegd, op het internet door middel van bijvoorbeeld Google Chrome.

3 Verder zoeken

Behalve (juridische) documenten is er nog veel meer te vinden op internet: verdwenen webpagina's⁸, locaties⁹, afbeeldingen¹⁰, muziek¹¹, personen¹² of boeken. Allemaal informatie waar een gewone Google-zoekopdracht voor gebruikt kan worden, maar waarbij u ook gespecialiseerde websites kunt gebruiken. We lichten in deze paragraaf kort toe hoe u kunt zoeken naar (niet per se juridische) boeken, proefschriften, tijdschriften en naar personen.

Boeken

Literatuur is maar mondjesmaat online beschikbaar, zeker als we het hebben over gratis literatuur. Toch zit er wel enige beweging in de ontsluiting van boeken, tijdschriften, etc.

Google, zij weer, begon in 2002 aan een boekenproject dat inmiddels is uitgegroeid tot Google Boeken. Met deze dienst van de zoekgigant kunt u zoeken naar boeken zoals u gewend bent te zoeken op het web. U kunt daartoe naar books.google.nl surfen of gewoon via www.google.nl zoeken. Het laatste is in zoverre onhandiger, omdat er dan gewone resultaten en boekresultaten door elkaar staan.

Als er geen auteursrechten meer op een gevonden boek rusten of als de uitgever toestemming heeft verleend aan Google, dan kunt u een voorbeeld van het boek bekijken en in sommige gevallen de gehele tekst. Wanneer het boek zich in het publieke domein bevindt, kunt u er een pdf-versie van downloaden.

Zo vindt u bijvoorbeeld in Google Boeken een oudere editie van *Internet voor Juristen* waarvan zo'n 40 pagina's in te zien zijn.

De plannen van Google om boeken online beschikbaar te maken worden door het bedrijf als volgt verwoord:

Ons uiteindelijke doel is om samen met uitgevers en bibliotheken een uitgebreide, doorzoekbare, virtuele kaartenbak te maken met alle boeken in alle talen, zodat gebruikers nieuwe boeken kunnen ontdekken en uitgevers nieuwe lezers kunnen bereiken.¹³

Het scannen van boeken door Google en, daar waar de rechten dat toelaten, de inhoud beschikbaar maken voor internetters, zijn niet onomstreden. Zo zijn privacygroeperingen bang dat een transitie van bibliotheek naar online beschikbaarheid van boeken ook betekent dat wordt bijgehouden wie welk boek leest en dat er druk wordt uitgeoefend vanuit overheden om toegang te krijgen tot deze informatie.

8 Way Back Machine, www.archive.org

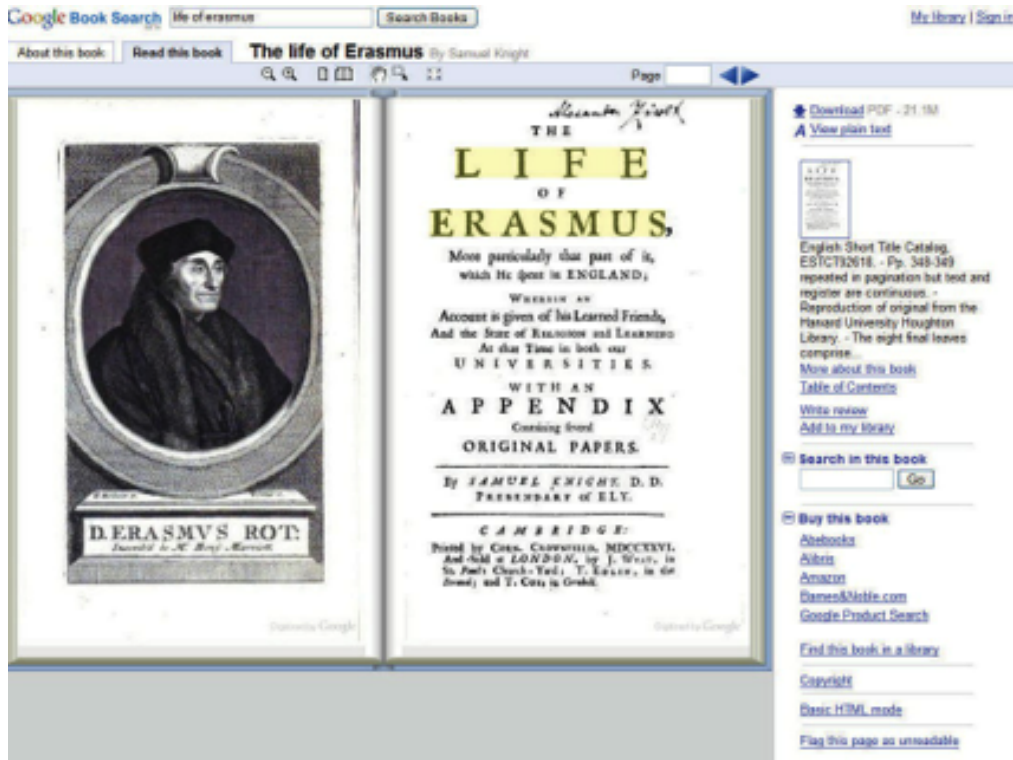
9 Google Maps, maps.google.nl, Google Earth, earth.google.nl, Google Street View, maps.google.nl/help/maps/streetview/

10 Google Afbeeldingen, images.google.nl

11 Grooveshark, www.grooveshark.com

12 Wie o Wie, www.wieowie.nl, Pipl, www.pipl.com

13 Bibliotheekproject van Zoeken naar boeken met Google – een geoptimaliseerde kaartenbak met alle boeken ter wereld, books.google.nl/googlebooks/library.html

Dat er reden tot zorg kan zijn over privacy in relatie tot boeken bleek toen in de zomer van 2009 Amazon, zonder toestemming, twee boeken verwijderde van de e-reader – de Kindle – van hun klanten. Er was iets niet goed geregeld met de rechten. Bizar toeval was dat het twee boeken betrof van George Orwell, de bedenker van Big Brother. De klanten kregen weliswaar hun geld terug, maar de protesten waren enorm.¹⁴

Het laatste woord zal dus nog niet gezegd zijn over boeken. Zeker niet omdat het erop lijkt dat met de introductie van de iPad en de e-reader het e-book eindelijk voet aan de grond lijkt te krijgen. Inmiddels zijn er enkele duizenden Nederlandstalige titels beschikbaar als elektronisch boek.

Behalve met Google kunnen oude boekteksten waarop geen auteursrecht meer rust ook worden gevonden op het *Project Gutenberg*¹⁵ en de *World eBook Fair*.¹⁶ Nederlandstalige boeken zijn te vinden bij de *Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse letteren*.¹⁷

Tot slot dient in dit boekendeel nog vermeld te worden dat ook steeds meer proefschriften online, volledig en gratis toegankelijk zijn. Behalve dat promovendi zelf hun geestesproducten online publiceren, geschiedt dit ook via het *National Academic Research and Collaborations Information System* (NARCIS).¹⁸ Op het moment van schrijven van dit boek bevatte NARCIS meer dan 55.000 proefschriften waaronder enkele honderden juridische die overigens niet allemaal volledig voor iedere bezoeker in te zien zijn. Soms kunnen alleen (bepaalde) universitaire bezoekers de volledige tekst inzien. Soms is voor een ieder slechts een samenvatting beschikbaar.

Tijdschriften

In tegenstelling tot boeken zijn (juridische) tijdschriften nog maar amper gratis online beschikbaar. Niet vreemd, want veel tijdschriften worden (nog) door uitgevers geëxploiteerd en die willen daar graag iets aan verdienen. De overgang naar een meer digitale leesomgeving door de opmars van e-readers kan daar wellicht verandering in aanbrengen. Immers, zoek een deskundige redactie bij elkaar, zorg voor een eenvoudig content management tool en een koppeling met e-readers, en voilà, u hebt een gerenommeerd tijdschrift dat (bijna) niets kost. Het zal nog wel even duren voordat het zover is. Al is het alleen al omdat een tijdschrift zich moet bewijzen en de geleerden die tijdschriften beoordelen vaak behoorlijk conservatief blijken, en veel waarde hechten aan (duur) papier. Het

14 Amazon haalt romans Orwell van Kindle, NRC Handelsblad, 21 juli 2009

15 Project Gutenberg, www.gutenberg.org

16 World eBook Fair, www.worldebookfair.com

17 Digitale Bibliotheek voor de Nederlandse letteren, www.dbnl.org

18 NARCIS, www.narcis.nl

is daardoor lastig een positie te verwerven op de markt.

Juridische tijdschriften hebben vaak wel een website, maar die is uiteraard alleen toegankelijk voor abonnees. Er bestaat evenwel een klein aantal respectabele vrij toegankelijke juridische tijdschriften. Zo is niet zo heel lang geleden het open acces forum Familie & Recht gelanceerd.¹⁹ Ook is Justitiële verkenningen vandaag de dag gratis toegankelijk via de website van het WODC.²⁰ Dit tijdschrift signaleert en beschrijft ontwikkelingen op het terrein waarop het ministerie van Justitie als wetgever respectievelijk beleidsmaker actief is. Hiernaast verzorgen de universiteiten van Amsterdam en Utrecht nog een vrij toegankelijk Engelstalig juridische online tijdschrift: *Amsterdam Law Forum*²¹ en *Utrecht Law Review*.²²

Ook sommige uitgevers experimenteren met vrij toegankelijke teksten. Uitgeverij Boom heeft een tweetal zogenaamde open access netwerken: ARBAC en NALL. ARBAC (Academie voor Arbeidsrecht) is een open access netwerk op het gebied van het arbeids- en socialezekerheidsrecht inclusief internationaalrechtelijke aspecten. NALL (Netherlands Administrative Law Library) is een netwerk op het gebied van het bestuursrecht. In NALL verschijnen zowel wetenschappelijke artikelen als vakpublicaties.²³

In het buitenland zijn ook tal van juridische tijdschriften gratis online te vinden. De universiteit van Warwick heeft er zelfs drie: *Journal of Information, Law & Technology (JILT)*, *Law, Social Justice and Global Development Journal (LGD)*, *Entertainment and Sports Law Journal (ESLJ)*.

Artikelen

Losse juridische artikelen zijn ook meer en meer online te vinden. Veel advocaten publiceren op de sites van hun kantoor (korte) artikelen over recente kwesties en juristen-wetenschappers doen vaak hetzelfde op de sites van universiteiten. De laatsten publiceren online vaak eerder in (papieren) tijdschriften gepubliceerde stukken. Het voordeel van deze artikelen is dat ze ook al zijn beoordeeld door een redactie, waardoor de kwaliteit meestal niet ter discussie staat.

Probleem van die losse artikelen is weer wel dat u nooit weet wanneer en waar die op het internet gepubliceerd worden. Daar kunt u dan weer een site als Recht.nl gebruiken. De redactie van deze site houdt zo goed als het gehele juridische web in de gaten en zodra er een interessant juridisch artikel online wordt gezet, dan wordt daar melding van gemaakt.

19 Familie & Recht, www.familieenrecht.nl

20 Justitiële verkenningen, www.wodc.nl/publicaties/justitiële-verkenningen/

21 Amsterdam Law Forum, www.amsterdamlawforum.org

22 Utrecht Law Review, www.utrechtlawreview.org

23 ARBAC, www.arbac.nl, NALL, www.nall.nl

Ook is er in het buitenland een aantal netwerken opgericht waarin vaak eerder op papier verschenen artikelen gepubliceerd worden, soms volledig, soms alleen een samenvatting, soms gratis, soms tegen betaling. Voorbeelden van dit soort netwerken zijn het *Social Science Research Network (SSRN)* en het *Mendeley Research Network*.²⁴ Beide netwerken bevatten tal van full text juridische artikelen.

Andere sites waar juridische artikelen te vinden zijn:

Google Scholar – scholar.google.nl

Lexis Nexis – www.lexisnexis.nl

Science Direct – www.sciencedirect.com

ISI Web of Knowledge – www.isiwebofknowledge.com

Academic Search Premier – www.ebscohost.com/academic/academic-search-premier

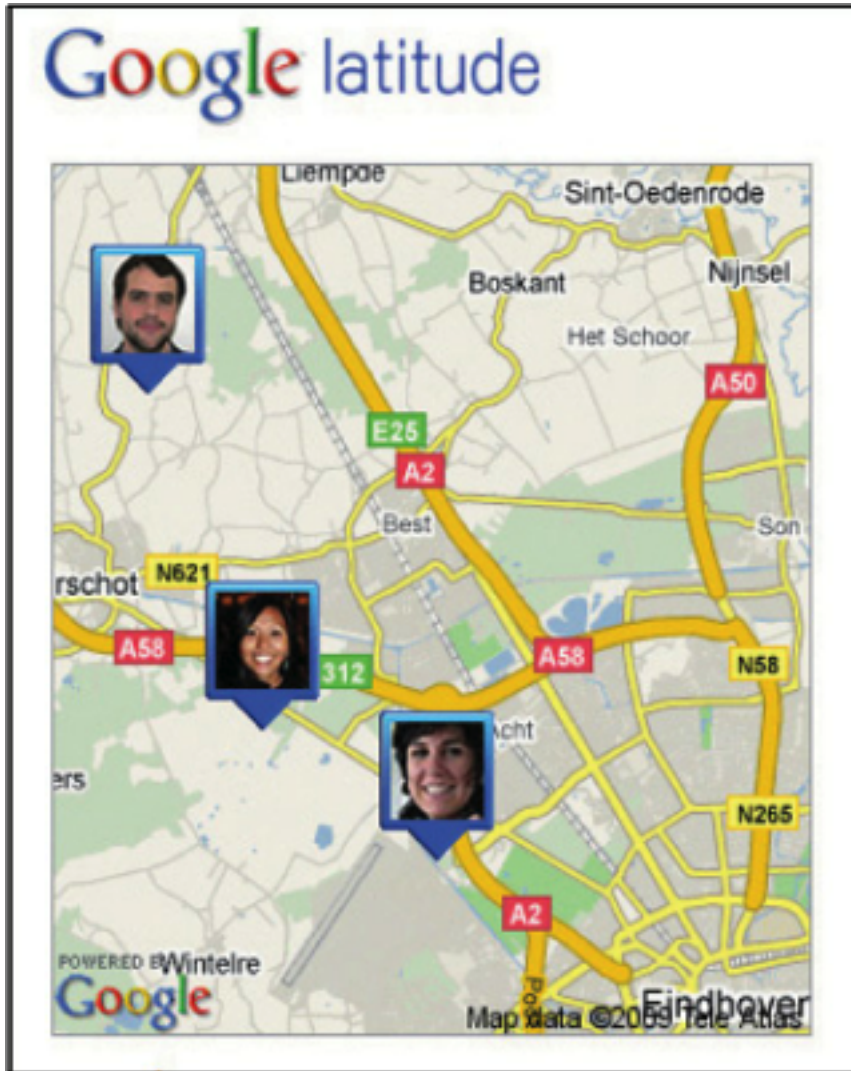
Kluwer Navigator – apps.kluwer.nl/navigator

Scirus – www.scirus.com

Een deel van bovenstaande sites is alleen te gebruiken met een abonnement. Veel universiteiten en hogescholen hebben evenwel abonnementen op een of meer van deze diensten.

Personen

Ter afsluiting van dit hoofdstuk iets over het zoeken naar personen. Vroeger was dat simpel, een telefoonboek pakken en bladeren. Die tijd is voorbij. Wie heeft er nog een telefoonboek? En met de verschillende telecom-providers, Skype- en VOIP-bellers en mobiele switchers is iedereen het overzicht kwijt. Maar gelukkig is er het internet en in het bijzonder het sociale web waarin iedereen vrijwillig afstand doet van zijn privacy en zich profileert door zoveel mogelijk van zichzelf te laten zien. Dit maakt het zoeken naar personen zonder telefoonboek toch veel eenvoudiger.

Bij de bespreking van Google werd duidelijk dat Google werkt met een soort citatie-index, de *Google PageRank*. Die werkt uitstekend voor het belangrijk maken van websites met artikelen, maar minder goed voor het sociale web. Als wij iemand willen vinden maakt het ons niet uit of er veel mensen naar linken. Als wij Jan Jansen willen vinden, hoeft het niet de meest beroemde te zijn. Het moet gewoon de Jan Jansen zijn die wij zoeken. Die is te vinden in Hyves, Facebook, Schoolbank, LinkedIn, Twitter, Myspace, Plaxo of Skype en er wordt amper naar gelinkt.

Voor het zoeken naar personen is het daarom beter een gespecialiseerde zoekmachine te gebruiken. Goede resultaten worden gegeven door *Wie O Wie*²⁵ en *Pipl*.²⁶

En wilt u weten waar iemand is, dan biedt Google toch weer uitkomst met de dienst *Latitude*.²⁷ Google kent de locatie van actieve gebruikers van Google Maps op mobieltjes. Deze informatie kan gedeeld worden met anderen via *Latitude*. Vrienden in uw Latitude-netwerk kunnen uw locatie live volgen met *Google Maps* op hun mobieltje.

²⁵ Wie o Wie, www.wieowie.nl

²⁶ Website Pipl, www.pipl.com

²⁷ Google Latitude, www.google.nl/latitude

4 Juridische zoekdiensten

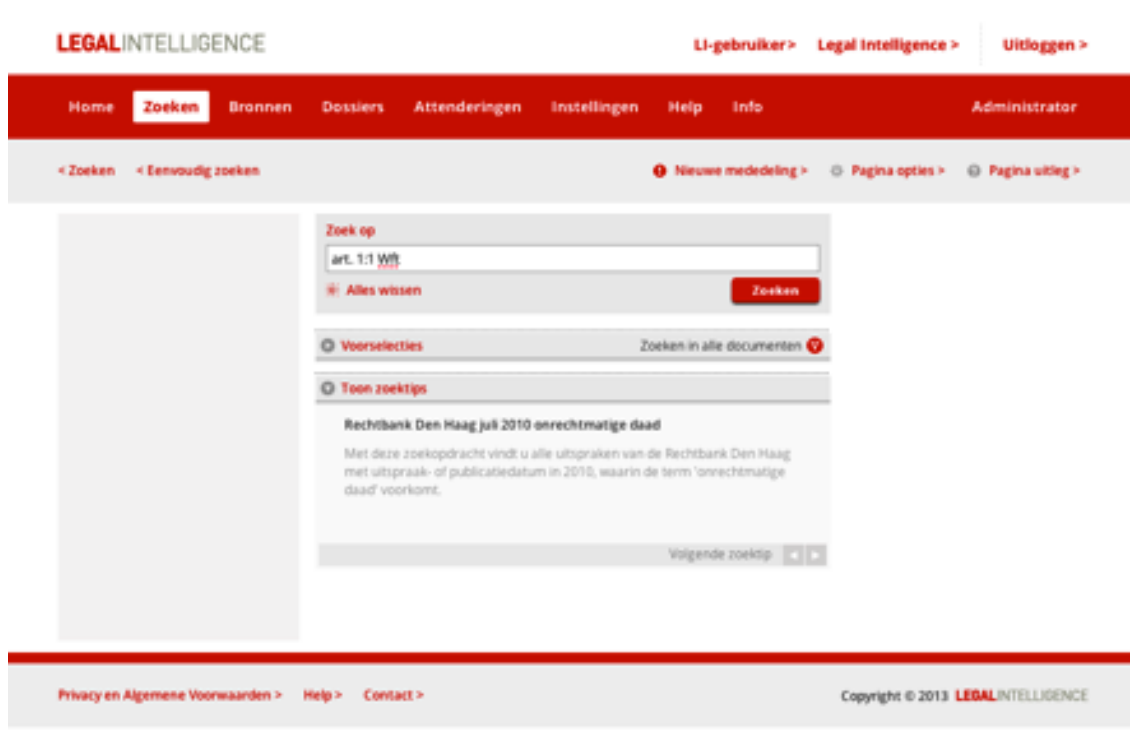
Veel juristen vinden en vinden het lastig en vooral ook tijdrovend om te moeten zoeken op de verschillende juridische sites die in het volgende deel worden besproken. Daarom hebben *Legal Intelligence* (LI) en *Rechtsorde* (RO) een zoekdienst ontwikkeld die het mogelijk maakt via één interface te zoeken in verschillende juridische informatiebronnen. Deze diensten doorzoeken niet alleen de vrij toegankelijke juridische bronnen zoals die besproken worden in het volgende deel van dit boek, maar ook bronnen van commerciële uitgevers. De diensten van LI en RO zijn niet gratis, maar veel organisaties hebben vandaag de dag een licentie en dus lijkt ons een korte toelichting op het gebruik van deze diensten op zijn plaats.

LI heeft overigens wel een gratis variant van hun dienst die alleen de publiek toegankelijke bronnen als Rechtspraak.nl en Wetten.nl doorzoekt. Deze gratis variant heet Liigle en vindt u op www.liigle.nl. Er is tevens een app voor de iPad van LI beschikbaar. U kunt deze ook gebruiken zonder abonnement. Klik daartoe in de app op de knop Zoeken zonder abonnement.

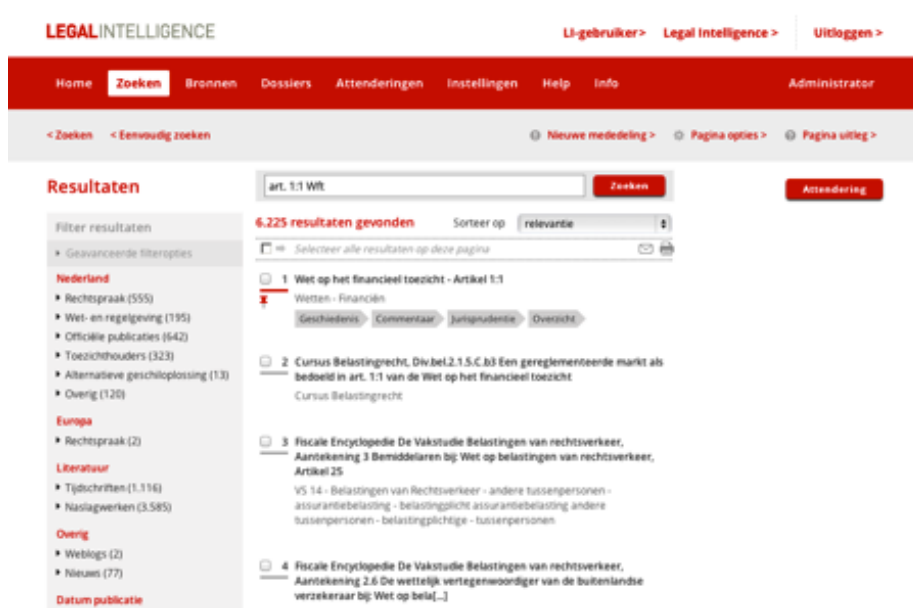
Legal Intelligence

Legal Intelligence is een abonnementsdienst voor onder meer advocaten, fiscalisten, bedrijfsjuristen en studenten. Het systeem ontsluit openbare bronnen en uitgeverscontent met één zoekinterface, op PC's en tablets (en met een speciale app voor de iPad) toegankelijk via internet. De bronnen die u doorzoekt hangen af van uw abonnement. *Legal Intelligence* is via Surf kosteloos beschikbaar voor het hoger onderwijs.

Elke abonnee heeft toegang tot alle Nederlandse officiële publicaties (met onder meer de kamerstukken vanaf 1814 tot heden), de inhoud van rechtspraak.nl, wetten.nl, EUR-Lex, en de belangrijkste toezichthouders (Opta, NMa etc.). Daarnaast zijn, afhankelijk van de abonnementsvorm, tijdschriften en naslagwerken van onder meer Kluwer, Sdu en andere juridische uitgevers beschikbaar.

De zoekpagina van Legal Intelligence

De resultatenpagina van Legal Intelligence

Alle toegankelijke bronnen worden met één zoekactie doorzocht. Daarbij is het niet nodig om operatoren zoals 'and', '+' en dergelijke te gebruiken. Via Eenvoudig zoeken kunt u onder meer zoeken naar de volgende informatiesoorten. Per type informatie is een aantal voorbeelden gegeven. De resultaten zijn afhankelijk van uw toegang tot de desbetreffende bronnen. Operatoren die u wel kunt gebruiken zijn dubbele aanhalingstekens (om naar een frase te zoeken, bijv. "piet hein donner") en een minteken, om een woord uit te sluiten (bijv. onrechtmatige daad -pandrecht)

Regelgeving

Door het intypen van een naam of afkorting van een regeling, eventueel met een artikelnummer, vindt u als eerste resultaat de desbetreffende regeling of het artikel.

Zoekvoorbeeld

art. 1:1 Wft
6:162 BW
e-commercerichtlijn
Telecommunicatiewet
art. 236 boek 3 BW

Resultaat

Het artikel of de wet wordt als eerste resultaat vermeld, daaronder komen alle documenten met een verwijzing naar dit artikel; de knoppen onder het eerste resultaat bieden toegang tot de parlementaire geschiedenis en commentaren

Rechtspraak

Door het intypen van een naam van een instantie en (bijvoorbeeld) een datum vindt u snel een selectie van uitspraken. Uiteraard kunt u ook op trefwoord zoeken. Bekende arresten kunnen via hun 'roepnaam' worden gevonden.

Zoekvoorbeeld

Rechtbank Den Haag
pandrecht juni 2013

Hoge Raad Haviltex
2013
HR:2013:1

NJ 2013, 55

rechtspraak IER do-
meinnaam

Resultaat

Alle uitspraken van de Rechtbank Den Haag van juni 2011, en waarin de term 'pandrecht' of een gerelateerde term voorkomt (bijv. 'vuistpandrecht')

Als eerste de originele Haviltex-uitspraak, daaronder alle uitspraken van de Hoge Raad uit 2011 met de term 'Haviltex'

Toont de uitspraak met voornoemde ECLI, vervolgens eventuele verwijzingen naar deze uitspraak

Als eerste wordt de uitspraak behorend bij het vindplaatsnummer getoond; daaronder volgen alternatieve vindplaatsen van dezelfde uitspraak en documenten met verwijzingen naar deze uitspraak

Alle rechterlijke uitspraken met daarin de term 'domeinnaam' uit de uitgave Tijdschrift Intellectuele Eigendom en Reclamerecht

Kamerstukken

Door het intypen van het vijfcijferig nummer, bijv. '31466', vindt u alle kamerstukken uit het betreffende dossier. Door het nummer te combineren met een zoekterm, vindt u uitsluitend die kamerstukken uit het dossier waarin de opgegeven term voorkomt.

Zoekvoorbeeld	Resultaat
31466	Alle kamerstukken met dossiernummer 31466
Klik op 'Staatsbladen'	Klik bij één van de gevonden kamerstukken op 'Staatsbladen' om de Staatsbladen bij het dossier te tonen (indien toepasselijk)
Klik op 'Handelingen'	Klik bij één van de gevonden kamerstukken op 'Handelingen' om de Staatsbladen bij het dossier te tonen (indien toepasselijk)
pg boek 6 BW	U vindt hiermee alle parlementaire documenten en Staatsbladen bij de betreffende wet

Literatuur en naslagwerken

Zoekvoorbeeld	Resultaat
commentaar onrechtmatige daad	Alle commentaren bij het leerstuk onrechtmatige daad uit naslagwerken van Kluwer en Sdu
ars aequi nieuwenhuis	Alle resultaten uit Ars Aequi waar de naam 'Nieuwenhuis' in voorkomt
vakstudie inkomstenbelasting aanmerkelijk belang	Alle resultaten uit de Vakstudie IB 2001 met daarin de term 'aanmerkelijk belang'
ontslag op staande voet brandstof	Alle documenten met daarin de concepten 'ontslag op staande voet' en 'brandstof', inclusief gerelateerde termen

Andere bronnen

Naast bovengenoemde rechtsbronnen kunt u ook zoeken in bijvoorbeeld de uitspraken van het EHRM, Tractatenbladen, alle nieuws en publicaties van rijksoverheid.nl, besluiten van toezichthouders als ACM en CBP, nieuws van recht.nl, documenten van de Europese Commissie etcetera. De inhoud van alle bronnen (tijdschriften, websites) is ook individueel te benaderen via de functies Recent verschenen en Bladeren per bron.

Documenten bewaren en beheren

In Legal Intelligence kunt u elk resultaat naar een dossier 'slepen', zodat u de documenten later nog eens kunt raadplegen. Vanaf een resultatenpagina, bijvoorbeeld van recent verschenen tijdschriften of parlementaire geschiedenis, kunt u een attendering instellen. Zo ontvangt u ook in de toekomst, per e-mail, alle nieuwe documenten die aan uw zoekopdracht voldoen.

Rechtsorde.nl

Rechtsorde.nl is een informatieportaal voor juristen, fiscalisten en accountants. Elk van deze doelgroepen kan gebruikmaken van een eigen versie van het systeem. Het is toegankelijk op abonnementsbasis en maakt het mogelijk om alle relevante bronnen via één zoekopdracht te doorzoeken en via één gebruikersinterface te raadplegen.

Rechtsorde.nl biedt standaard altijd toegang tot circa vijftig openbaar toegankelijke bronnen. Voorbeelden daarvan zijn de Nederlandse wetgeving (afkomstig van de website Overheid.nl), alle jurisprudentie gepubliceerd via Rechtspraak.nl, alle Nederlandse officiële publicaties (zoals Kamerstukken, teruggaand tot 1814) en de EU regelgeving en jurisprudentie afkomstig van de website EUR-lex en van het Hof van Justitie van de EU. Veel organisaties kiezen er daarnaast voor om via dezelfde zoekopdracht ook de bronnen van uitgevers (Kluwer, Sdu, Boom Juridisch, Paris, etc.) waarop zij geabonneerd zijn te doorzoeken, eventueel in combinatie met eigen interne (know-how) documenten. Tenslotte bevat Rechtsorde nog een groot aantal nieuwsbronnen, waaronder juridisch nieuws (o.a. van Recht.nl) en de inhoud van landelijke dagbladen.

Zoekscherm

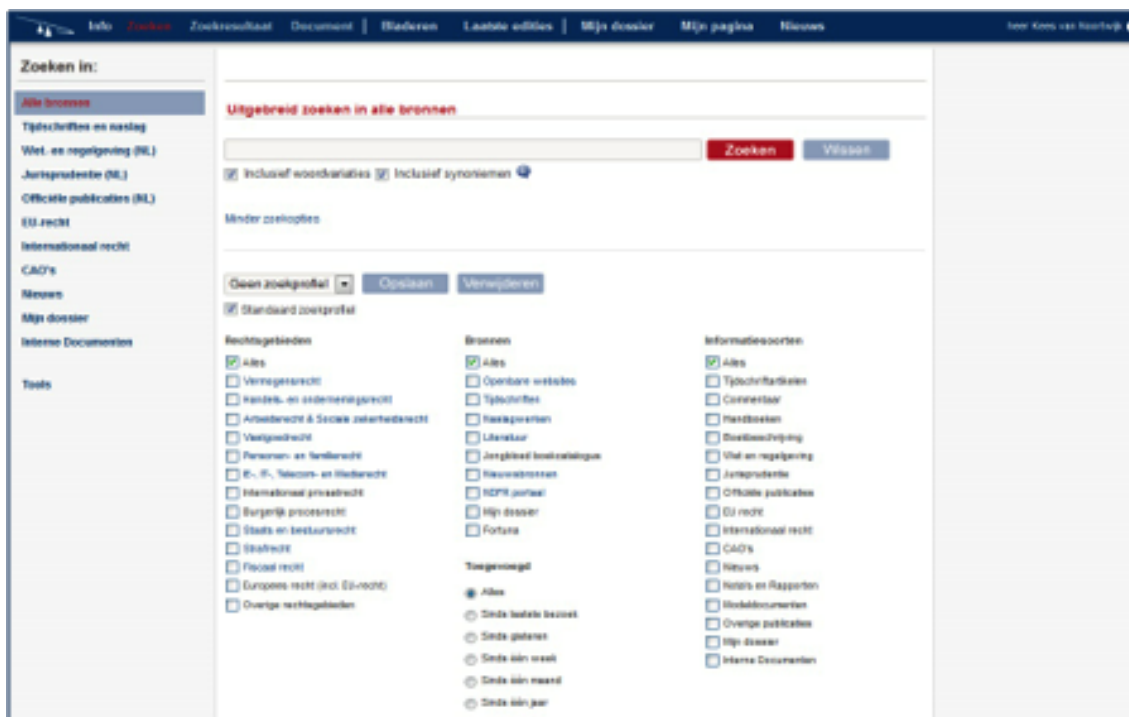
Het zoekscherm van Rechtsorde.nl biedt de mogelijkheid om meteen al aan te geven in welke bronnen moet worden gezocht. Bijvoorbeeld in wet- en regelgeving, of in jurisprudentie.

Basiszoekscherm Rechtsorde - zoeken in alle bronnen

De meeste gebruikers kiezen er in de praktijk voor om te zoeken in *Alle bronnen*. Het zoekresultaat kan ook daarna desgewenst via *verfijnen*

Eventueel kan worden gekozen voor *Meer zoekopties*, waarna de zoekactie gericht kan worden op bijvoorbeeld een bepaald rechtsgebied, of op de naslagwerken waarover de organisatie beschikt.

Uitgebreid zoeken in alle bronnen

In het *Zoekresultaat* worden alle documenten vermeld die aan de uitgevoerde zoekopdracht voldoen. Dat kunnen er al snel enkele duizenden zijn. Om ervoor te zorgen dat het gewenste document toch snel kan worden getraceerd, gebruikt Rechtsorde een tweetal hulpmiddelen:

de zoekresultaten worden gerangschikt op basis van hun relevantie, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met de bron waaruit ze afkomstig zijn en met de publicatiedatum;

het zoekresultaat kan stapsgewijs worden verkleind, via de verfijnopties in de linker kolom; bijvoorbeeld door te kiezen voor een bepaald rechtsgebied, een bepaald type bron of door extra zoekwoorden toe te voegen.

Zoekresultaten Rechtsorde

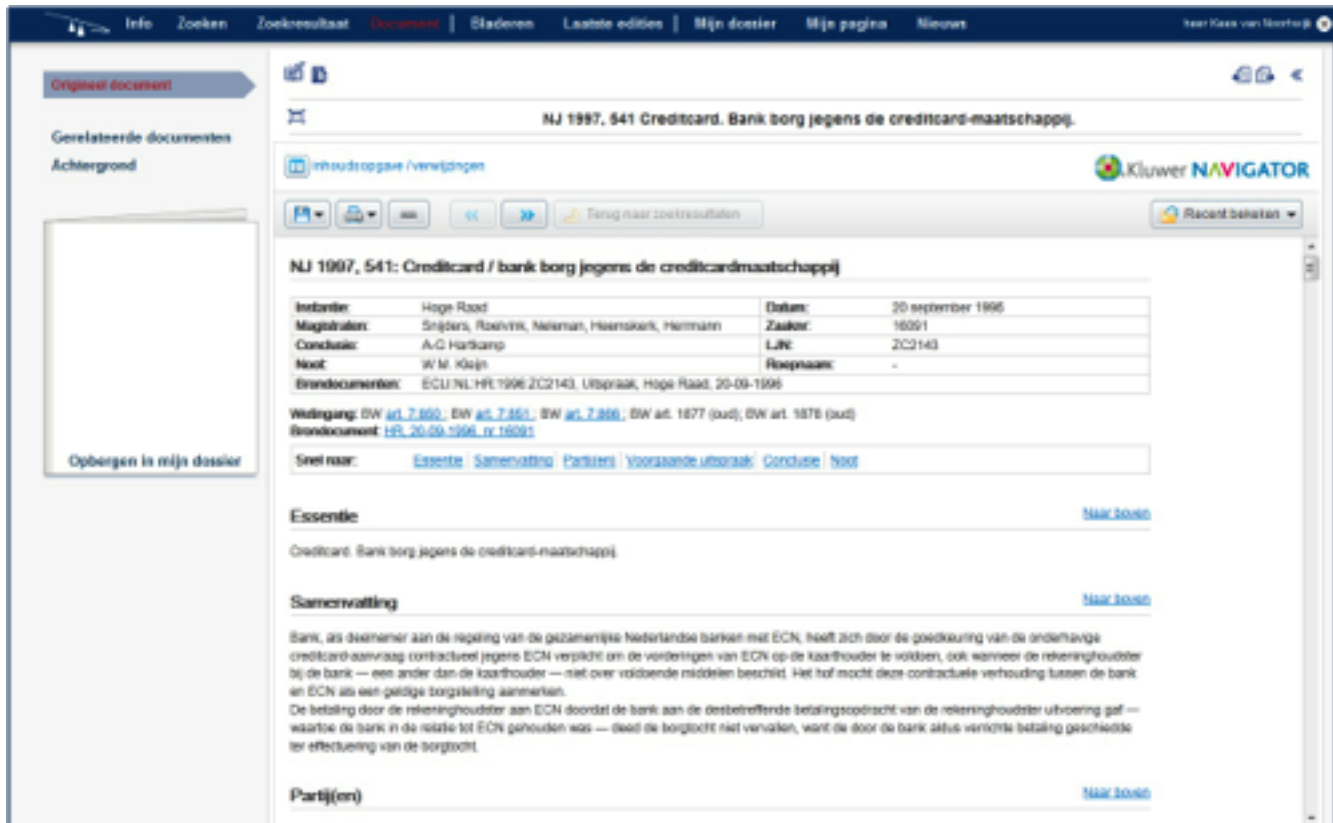
Interpretatie van zoekopdrachten

Veel zoekopdrachten worden door Rechtsorde herkend, bijvoorbeeld als naam van een wet of regeling, als 'roepnaam' van een arrest of als juridisch begrip. In dat geval verschijnen de wet, het arrest of de documenten die over dit begrip gaan bovenaan de lijst met zoekresultaten. Enkele voorbeelden hiervan:

Invoer gebruiker	Zoekresultaat
Subrogatie	Bovenaan: Afdeling 2 van Titel 2 van Boek 6 BW; daaronder: documenten die deze term bevatten, of een verwijzing naar de betreffende artikelen uit het BW.
12 Fw	Bovenaan: artikel 12 Faillissementswet; daaronder: jurisprudentie en commentaar waarin naar dit artikel wordt verwezen.
NJ 2010,55	Bovenaan: het betreffende arrest uit de Nederlandse Jurisprudentie; daaronder: documenten waarin naar dat arrest verwezen wordt.
28867 3	Kamerstuk 3 (de Memorie van Toelichting) van dossiernummer 28867.
Polyclens	Bovenaan: Polyclens-arrest (NJ 1969, 174); daaronder: jurisprudentie en commentaar waarin naar dit arrest wordt verwezen.
Commentaar 44a Sr	Alle commentaar bij artikel 44a van het Wetboek van Strafrecht.
Jurisprudentie 6:219 bw	Alle jurisprudentie met betrekking tot artikel 6:219 BW.

Wanneer een gevonden document wordt geopend (bijvoorbeeld door in de resultatenlijst op de titel te klikken),

wordt dit document zo veel mogelijk getoond binnen de Rechtsorde omgeving, zelfs wanneer het document rechtstreeks is opgevraagd bij de betreffende uitgever. Zo blijven alle Rechtsorde functies steeds bereikbaar. Ook kan, via de optie 'Gerelateerde documenten', een lijst worden getoond van alle documenten die naar het nu zichtbare document verwijzen, en waarnaar dit document zelf weer verwijst. Daarnaast kan 'Achtergrondinformatie' over een document worden opgevraagd.

Een geopend document in Rechtsorde

Het aanleggen van dossiers

Gevonden informatie kan binnen Rechtsorde worden bewaard in digitale dossiers. In zo'n dossier kunnen, naast verwijzingen naar gevonden documenten, ook fragmenten uit die documenten worden bewaard. Ook kunnen eigen notities, verwijzingen of bestanden worden toegevoegd. Dossiers kunnen desgewenst worden gesplitst in subdossiers. Ze kunnen worden gedeeld met bepaalde collega's, of met alle kantoorgenoten. De inhoud van een dossier kan worden afgedrukt en worden bewaard als MS Word document. Ook kunnen dossiers, desgewenst zelfs die van kantoorgenoten, samen met de andere bronnen door het systeem worden doorzocht. Gevonden dossiers verschijnen dan in de lijst met zoekresultaten.

Overige functies

Rechtsorde bevat nog een groot aantal andere functies en mogelijkheden. Enkele voorbeelden daarvan:

- Attenderingsmogelijkheid (onder andere via e-mail) voor nieuwe edities van tijdschriften, maar ook voor nieuwe of gewijzigde documenten die aan een eerder gestelde zoekvraag voldoen.
- Mogelijkheid tot koppeling met organisatie-eigen dossieradministratiesystemen, know how systemen (al dan niet 'cloud based'), bibliotheekinformatiesystemen of Sharepoint bronnen.
- Mogelijkheid Rechtsorde te installeren op een eigen server, zodat interne documenten doorzocht kunnen worden zonder dat deze de organisatie verlaten, samen met alle andere Rechtsorde bronnen.
- Sharepoint-variant van Rechtsorde, die het mogelijk maakt om het systeem volledig te integreren in de eigen, bestaande Sharepoint omgeving.

5 Social media

Ongeveer twintig jaar na de ontdekking van het internet begint steeds duidelijker te worden welke massale verschuivingen er hand in hand zijn gegaan met de groei van dit medium. Informatie vliegt op alle niveaus de wereld over, oude machtsstructuren brokkelen af en iedereen heeft de mid- delen gekregen om op een andere schaal te creëren, publiceren en organiseren. De opkomst van de sociale netwerken toont aan dat ook op het internet zelf een machtsverschuiving plaatsvindt in de richting van consumenten en individuen. Waar eerst de defensie en universiteiten bepalend waren voor de inhoud van het internet, gevolgd door bedrijven en overheden, is nu ieder individu in staat zich eenvoudig te profileren en te organiseren met behulp van sociale netwerksites als Facebook, Twitter en LinkedIn.

Wat betekent dit voor juristen, advocaten, voor klanten en relaties? Is het voor een advocatenkantoor nodig om 'iets met Facebook' te doen?

Om met de laatste vraag te beginnen, het is te hopen dat u zich realiseert dat er geen keus is. Het is een kwestie van *adapt or die*. In dit deel van *Internet voor Juristen* proberen wij duidelijk te maken waarom dit noodzakelijk is. Hierbij gaan wij in op de gewijzigde manieren van communiceren, schuivende machtsverhoudingen en het gebruik van deze netwerken voor marketingdoeleinden.

Social Medianetwerken

Het begrip 'social media' wordt gebruikt om een aantal netwerksites op het internet onder één noemer te brengen. De belangrijkste sites zijn Facebook, Twitter, Google+, LinkedIn en Hyves. De lijst is hiermee verre van compleet. Minder in het oog springend zijn enkele tientallen sites en netwerken die ook onder deze noemer vallen, zoals Foursquare, Klout, Netlog, Tumblr, Digg, Myspace en Spotify.

Het begrip 'sites' is trouwens ook niet meer helemaal van deze tijd. In de beginperiode van het *world wide web* werd er gecommuniceerd tussen een webserver en een webbrowser, waarbij de browser een webpagina ontving van de website op de webserver. Die tijd is al lang voorbij. De gegevens van de 'site' bevinden zich in grote databases in nog grotere datacenters en het ophalen en delen van de content kan inmiddels op veel meer manieren plaatsvinden. Als er inderdaad nog met een browser wordt gewerkt, zal de server netjes een webpagina opbouwen om zo de inhoud te tonen. Steeds vaker zal de content echter worden opgevraagd met behulp van een *app* op een *smartphone*, een *tablet* of een *smart TV*. Ook zullen apparaten onderling, dus zonder tussenkomst van mensen, informatie uitwisselen.

Het staat niet exact vast wanneer er sprake is van social media. Dat Facebook wel onder de noemer social media valt en de website van de Raad van State niet, is duidelijk. Maar hoe zit het met bijvoorbeeld YouTube? En hoe verhouden social media zich tot andere veel genoemde termen als Web 1.0 en Web 2.0? Wij zouden het als volgt definiëren:

Web 1.0 - Websites waarbij er sprake is van een aanbieder van informatie en een afnemer/gebruiker die weinig tot geen invloed heeft op de inhoud van de aangeboden informatie.

Web 2.0 - Websites waarbij de aanbieder van de site voor een platform zorgt en de gebruiker een grote invloed heeft op de inhoud door deze vaak zelf aan te leveren. Voorbeelden zijn YouTube, Flickr en Blogger.

Social media - Een uitbreiding van Web 2.0 waarbij niet alleen de content door de gebruikers wordt aangeleverd, maar waarbij zij zichzelf ook organiseren in netwerken en actief relaties onderhouden met andere gebruikers van het platform, volgers of vrienden.

De belangrijkste online sociale netwerken op dit moment zijn:

	Kenmerken	Leden	Opgericht	Trend
Facebook	Algemeen vriendennetwerk.	950 miljoen	2004	Onbetwiste marktleider.
Twitter	Berichten uitwisselen van max. 140 tekens.	500 miljoen	2006	Uitwisseling van korte berichten, vaak sneller dan het nieuws. Berichten worden vaak ook geplaatst op Facebook profielpagina.
LinkedIn	Zakelijk.	175 miljoen	2003	Netwerk van zakelijke relaties, laat de relaties van uw relaties zien.
Google+	Algemeen vriendennetwerk.	250 miljoen	2011	Relatief nieuw, wordt gezien als concurrent van Facebook.
Hyves	Nederlands vrienden-netwerk.	10 miljoen	2004	Op z'n retour en vooral in gebruik door kinderen.
Netlog	Vlaamse netwerksite, actieve leden in heel Europa.	95 miljoen	2006	Beschikbaar in 25 landen en 20 talen.
Myspace	Vriendennetwerk, vooral populair onder muzikanten.	25 miljoen	2003	Op z'n retour.

Microsoft® Research
so.cl

[FAQ](#) | [BLOG](#)

So.cl is a research experiment for students focused on combining web browsing, search, and social networking for the purposes of learning. [Read more...](#)

[Sign In](#)

[Microsoft](#)
[About](#)
[Privacy](#)
[Terms of Service](#)
[Feedback](#)
[Microsoft Research FUSE Labs](#)

So.cl, het nieuwe netwerk van Microsoft

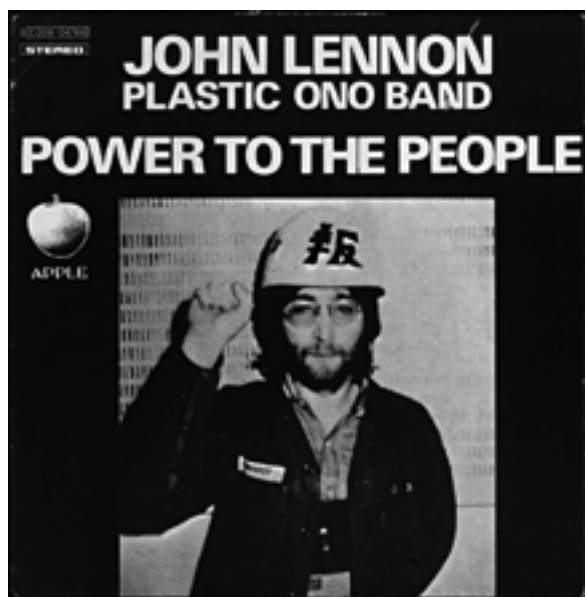
Opvallend is dat geen van deze netwerken tien jaar geleden al was opgericht. Voor een bedrijf dat zijn strategie wil aanpassen aan deze ontwikkelingen, brengt het maken van een keuze de nodige risico's met zich mee. Als vijf jaar geleden genoemde netwerken, als ze al bestonden, nog onbetekenend waren, wie kan er dan nu met enige zekerheid voorspellen wat de situatie in 2017 is? Opvallend is niet alleen de snelheid waarmee deze massale organisatievormen opkomen, maar ook de snelheid waarmee ze weer zonder pardon de rug toegekeerd worden.

Een keuze voor een gerenommeerd bedrijf, in de besliskunde van oudsher een manier om je in te dekken, is ook niet langer richtinggevend. Wie heeft er ooit gehoord van *So.cl*? Dat is het sociale netwerk van Microsoft dat in 2011 is gelanceerd. Een belangrijke speler als Microsoft speelt slechts een marginale rol in de sociale netwerken. Of dat over vijf jaar anders zal zijn is moeilijk te voorspellen.

Zelfs Google, een grote speler op het internet, staat niet voor gegarandeerd succes. Het sociale netwerk van Google, Google+, bestaat sinds 2011. Slechts een enkeling weet nog dat Google het al eerder geprobeerd heeft met de lancering van het sociale netwerk Orkut in 2004. Wereldwijd is Orkut geflopt, met uitzondering van Brazilië, waar Orkut op dit moment het grootste sociale netwerk is, India en in mindere mate Japan. Van de 66 miljoen actieve gebruikers van Orkut, komt meer dan de helft uit Brazilië. Het Nederlandse Hyves leek lang een veilige keuze, maar ook hier zijn de kaarten inmiddels opnieuw geschud. De opkomst van Facebook heeft Hyves voor veel mensen overbodig gemaakt. De overname door De Telegraaf in 2010 heeft anno 2012 nog niet tot een omkeer kunnen leiden; in augustus 2012 werd bekend dat Hyves verlies draait. Hyves wil zich in de toekomst minder afhankelijk maken van 'het sociale netwerken' en zich meer gaan richten op de inhoud zoals games, video en muziek. Hoe veilig is ten slotte investeren in het alles verslindende Facebook? Kijken wij in 2017 terug naar 2012 als het jaar waarin, na de mislukte beursgang, voor Facebook het begin van het einde werd ingeluid, of is over vijf jaar de Facebook-trein doorgedenderd en wordt met het feestelijk binnenhalen van de laatste verbor-gen regenwoudstam gevierd dat de hele wereldbevolking op Facebook zit? Eén ding is zeker: niets.

Macht en social media

Een gevolg van de netwerken op het internet is de manier waarop een groep mensen eenvoudig een vuist kan vormen tegen een grote organisatie. Hierdoor zijn de machtsverhoudingen tussen organisaties en individuen veranderd.

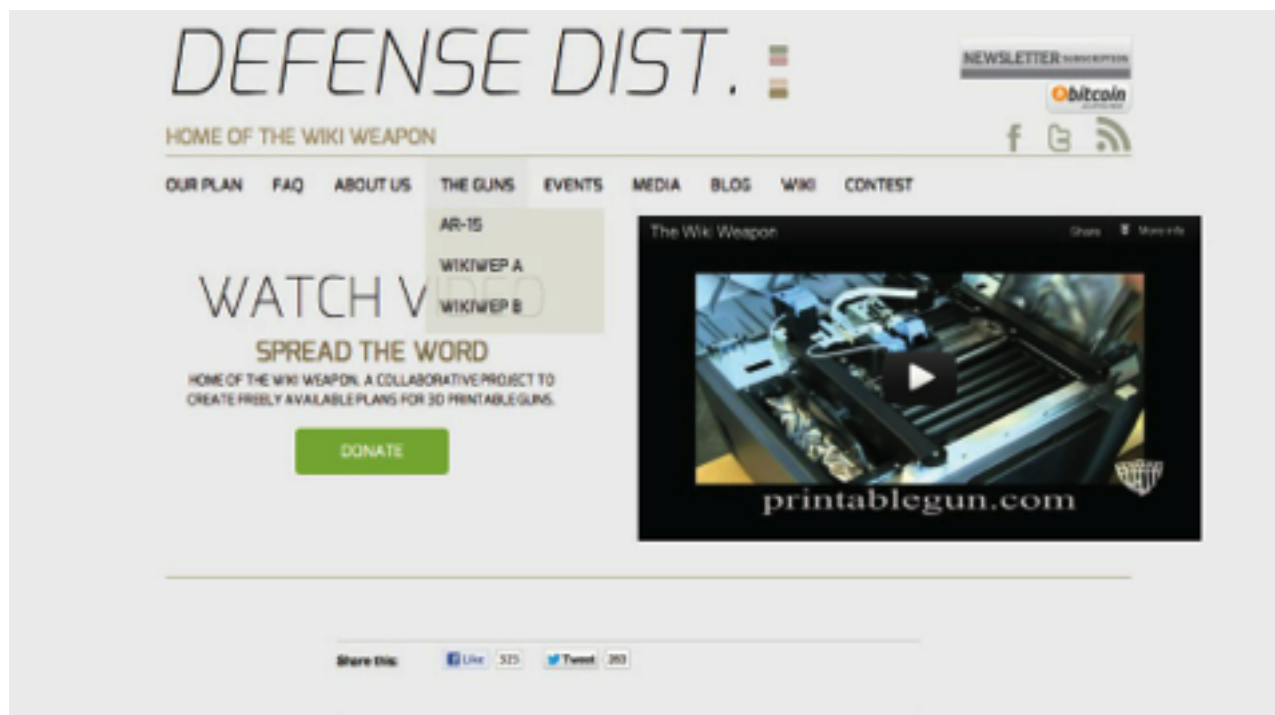
Power to the people in 1971

Een voorbeeld hiervan is de actie van de Canadese muzikant Dave Carroll. Bij een vlucht met United Airlines in 2008 zag hij dat het bagagepersoneel met koffers gooide, waaronder zijn gitaarkoffer. Na de vlucht bleek zijn gitaar van \$3500,- gebroken te zijn en kreeg hij van United geen vergoeding voor het kapotte instrument. Na maanden zinloos onderhandelen besloot hij het anders aan te pakken, schreef een nummer over het voorval, maakte er een muziekvideo bij en plaatste deze op YouTube. Binnen een dag was het filmpje 150.000 keer bekeken, twee dagen later stond de teller op een half miljoen en na ruim een half jaar op tien miljoen. Volgens de *The Sunday Times* daalde de beurswaarde van United Airlines hierdoor binnen een week met zo'n 10%, ofwel een daling van \$180 miljoen.²⁸

Niet elke klant zal het voor elkaar krijgen om een actie zo succesvol te realiseren, maar met de juiste stappen, bijvoorbeeld een mailtje naar het weblog GeenStijl, kan ook in Nederland een ontevreden klant het verschil maken.

Los van de sociale netwerken zal de te verwachten doorbraak van 3D printers voor nog meer machtsverschuivingen zorgen. Bij de productie van goederen ontstaat er voor de consument een grotere onafhankelijkheid van de huidige producenten. In de nabije toekomst hoeft u alleen nog een ontwerpbestand van het internet te plukken om een voorwerp thuis goedkoop te produceren. The Economist spreekt al over een nieuwe industriële revolutie.²⁹ Voor minder dan € 500,- zijn er al 3D-printers te koop en de distributie van de ontwerpbestanden zal die van de digitale boeken, tijdschriften, muziek- en videobestanden volgen. The Pirate Bay, bekend van het illegaal uitwisselen van bestanden, heeft sinds enkele maanden een onderdeel van de site gereserveerd voor 3D-ontwerpen.³⁰

²⁹ The third industrial revolution, The Economist, 21 april 2012

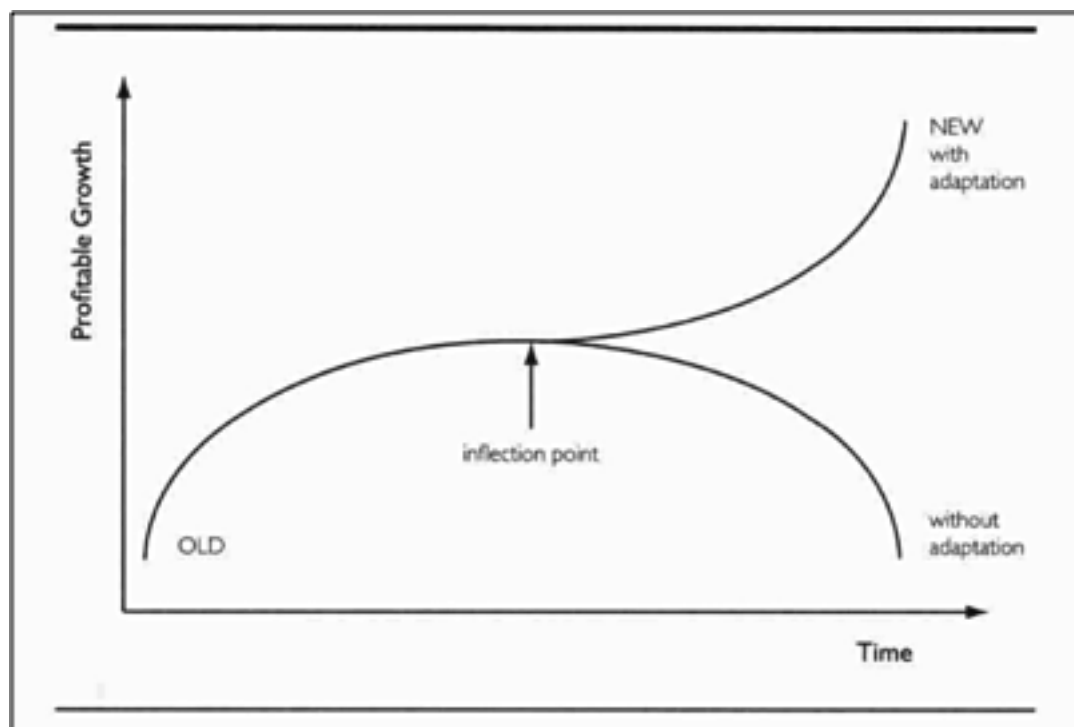
³⁰ Anna Leach, 'The Pirate Bay torrents printable 3D objects', The Register, 25 januari 2012 (online)

Dat het hier niet alleen gaat om de vervanging van een kapot knopje voor een IKEA kast wordt zichtbaar op de website printablegun.com, waar in tekst en beeld wordt getoond hoe je thuis een vuurwapen kunt produceren op een 3D printer. De benodigde ontwerpbestanden worden als download gratis beschikbaar gesteld. Wat de gevolgen zullen zijn voor de veiligheid op straat is natuurlijk nog onduidelijk. Het lijkt er volgens ons wel op dat de wapenindustrie op zoek kan gaan naar een nieuw businessmodel.

Bepaling van een strategie

Door de verschuivende machtsverhoudingen is het voor elke organisatie belangrijk om de netwerken en websites die ingezet kunnen worden te kennen en op deze netwerken met de deelnemers in gesprek te blijven. Daarnaast is een open en transparant beleid een goed middel om problemen en escalaties te voorkomen.

Wanneer is het voor een organisatie nodig een strategie uit te werken voor het gebruik van sociale netwerken? Andy Grove, oprichter van Intel, heeft in een artikel met Robert Burgelman³¹ en in zijn boek *Only the paranoid survive*³² beschreven hoe het juiste moment voor een verandering van strategie kan worden aangekondigd. Hij gaat uit van een klassieke analyse van concurrentiestrategie en beschrijft hierbij zes krachten, gebaseerd op het werk van Michael Porter. Kort samengevat kunnen deze worden geformuleerd als de macht van leveranciers, klanten, huidige concurrenten, potentiële concurrenten, substituten en complementaire bedrijven. Op het moment dat één aspect in de bedrijfstak veel sterker verandert dan gebruikelijk, als wat je bedrijf doet op een heel andere manier kan worden gedaan, voldoet dit model niet meer. Er ontstaat een superkracht waardoor dingen gebeuren als nooit tevoren. Door de veranderingen zal zo'n bedrijfstak een nieuw evenwicht moeten vinden. Sommige bedrijven zullen sterker worden en sommige worden zwakker in de nieuwe situatie. Om tot de eerste categorie te horen, zult u deze momenten tijdig moeten herkennen en op zo'n moment, een strategisch buigpunt, adequaat moeten reageren.

Strategisch buigpunt³³

Dat er op dit moment grote veranderingen plaatsvinden die er toe leiden dat zaken op een andere manier gedaan kunnen worden is in de meeste bedrijfstakken duidelijk te constateren. Neem alleen al de muziekindustrie, waar in een jaar of tien niets hetzelfde is gebleven. De consument koopt minder CD's, luistert naar mp3-bestanden op een iPod of smartphone en gaat binnenkort zelfs het bezit van deze muziekbestanden als overbodig be-

31 Robert Burgelman, Andrew Grove, 'Strategic Dissonance', California Management Review vol.38/2, 1996, p.8

32 Andrew Grove, *Only the paranoid survive*, New York: Currency-Doubleday 1996, in het Nederlands verschenen als *Paranoia loont*, Schoonhoven: Academic Service 1996

33 Robert Burgelman, Andrew Grove, 'Strategic Dissonance', California Management Review vol.38/2, 1996, p.8

schouwen als er met diensten als Spotify vrijwel alle muziek die ooit is uitgebracht online te beluisteren is. Voor een CD-winkel in het centrum van de stad zou een kleine aanpassing in de concurrentiestrategie onvoldoende geweest zijn. De superkracht van de digitale netwerken heeft de winkeliers gedwongen tot het maken van ingrijpende keuzes. In het straatbeeld is al te zien dat er veel muziekwinkels zijn verdwenen en in de overgebleven winkels zijn weer bakken met LP's te zien. Blijkbaar levert de beleving bij het kopen van vinyl genoeg meerwaarde om deze bedrijfstak weer te laten groeien. Bedrijven die geen keuze hebben gemaakt hebben een probleem.

Ook in andere bedrijfstakken zijn veranderingen zichtbaar. Mensen zijn beter geïnformeerd en krijgen vertrouwen in bedrijven die transparantie tonen.

Men wil anders geïnformeerd worden, is minder loyaal geworden en men organiseert zich als het nodig is met de eenvoud van een paar klikjes op een *touchscreen*. Daar staat voor bedrijven ook iets tegenover. Bedrijven kunnen zelf ook anders gaan werken en beter geïnformeerd worden over wat klanten willen, met klanten in gesprek gaan om processen te verbeteren en zo handig gebruik maken van eventuele onvrede die voorheen verborgen bleef. Kortom, de hele manier van informatie uitwisseling is anders geworden. De hoogste tijd om bedrijfsprocessen opnieuw kritisch te bekijken als dat nog niet is gebeurd.

Om de juiste stappen te zetten is het van belang te onderzoeken wat u zelf wilt bereiken en wat de wens van de klant is. Daarna kan er, afhankelijk van de wensen, een eerste stap worden gezet in een social media-strategie. Uit een onderzoek van *Harvard Business Review* bij 1100 bedrijven blijkt dat de strategieën in vier categorieën onderverdeeld kunnen worden.³⁴ De gekozen strategie blijkt samenhang te vertonen met de bereidheid open te staan voor een onzekere uitkomst.

De categorieën uit het onderzoek zijn:

- a) the predictive practionicer
- b) the creative experimenter
- c) the social media champion
- d) the social media transformer

Een 'predictive practioner' zet social media bewust in, in een klein, afgebakend gebied zoals bijvoorbeeld de klantenservice. Het is resultaatgericht en risicomijdend. De 'creative experimenters' zijn meer onderzoekend van aard, mijden onzekerheden niet, maar experimenteren wel in pilot projecten om uit te vinden wat wel en niet werkt.

Een 'social media champion' werkt met grote projecten, ontworpen voor voorspelbare resultaten. Een voorbeeld is de inzet van groepen klanten in een marketingactie, waarbij de klanten rapporteren via social media. Hierbij worden de deelnemers zorgvuldig gekozen op hun invloed binnen deze media.

Een 'social media transformer' tenslotte werkt met grote projecten, betreft groepen stakeholders hierin en heeft minder grip op de uitkomst. Het doel, het verbeteren van de business, kan hierdoor ook onverwachte inzichten opleveren die veel waard zijn.

Als bedrijven geen social media-strategie hebben is de kans groot dat er binnen een organisatie wel wordt geëxperimenteerd, maar dat de resultaten versnipperd of verborgen blijven zonder dat de organisatie er veel van leert.

Voor elke gekozen strategie geldt dat een social mediabeleid binnen de organisatie moet worden opgesteld en verspreid, zodat voor iedereen duidelijk is op welke manier er naar buiten wordt getreden.

Een aandachtspunt voor een social mediabeleid is de scheidslijn tussen zakelijke en privé communicatie. Voor de zender kan die scheidslijn misschien heel helder zijn, voor de ontvanger is dat een stuk lastiger. Als een PSV supporter in zijn vrije tijd een foto op Facebook plaatst van een veewagen met varkens en op die wagen staan

34 Wilson H.J., Guinan P.J., Parise S., Weinberg B.D., 'What's Your Social Media Strategy?', *Harvard Business Review*, July-August 2011, p.23

ook het Ajax-logo en de tekst ‘spelersbus 2012’, dan is dat ongepast.³⁵ Toch zal het weinig mensen opvallen. Als deze PSV-supporter onder werktijd burgemeester van Helmond blijkt te zijn, hebben we plotseling een rel die de landelijke media haalt. Om dit soort ellende te voorkomen is het prettig als iedereen binnen een organisatie zich ervan bewust is dat er een social mediabeleid moet worden nageleefd en dat privé-uitingen ook consequenties kunnen hebben voor de organisatie die door een medewerker wordt vertegenwoordigd.

30 minuten

Het actief gebruiken van social media hoeft geen dagtaak te zijn. Met zo’n

30 minuten per dag komt u al heel ver. Het geheim zit ‘m hier in de discipline om het ook dagelijks te doen. Wanneer u eenmaal een patroon hebt gevonden, wordt het een dagelijks ritueel dat geen grote tijdsinvestering zal vergen. Iedereen zal hierin zijn eigen patroon ontwikkelen. Om u op weg te helpen, geven wij hier een basis-indeling voor het dagelijks social media halfuurtje.

Lees	
Waarom?	Bijhouden van de ontwikkelingen en berichtgeving over vakgebied en organisatie.
Wat?	Een vaste leeslijst, welke soms wordt aangepast aan voortschrijdend inzicht.
Hoe?	Dagelijks in een vaste tijd de lijst doorlopen en de belangrijkste zaken noteren voor de volgende stappen.
Creëer	
Waarom?	Visie op de ontwikkelingen uitdragen.
Wat?	Zinvolle en waardevolle content creëren.
Hoe?	Zorg voor een vaste stroom (of stroompje) berichten, het liefst dagelijks of een aantal keer per week. Maak het helder en persoonlijk, zodat het voor ‘volgers’ de moeite waard blijft om jouw berichten te lezen en er zelfs naar uit te kijken.
Deel	
Waarom?	‘You are what you share’
Wat?	Deel door de zelf gecreëerde content te plaatsen, aangevuld met af en toe verwijzingen naar interessante content van anderen.
Hoe?	Probeer bij de keuze uit de mogelijke onderwerpen en de keuze voor een bepaalde social media site een lijn aan te houden. Probeer de hoeveelheid volgers te vergroten, volg terug. Bij het gebruik van meer social media sites, verwijs dan waar nodig naar een bericht dat je op een andere site hebt geplaatst.
Discussieer	
Waarom?	Geef mensen de aandacht die ze verdienen.
Wat?	Meng je in discussies waar je een zinvolle bijdrage kunt leveren.
Hoe?	Wees actief, betrokken en beleefd.

Alles bij elkaar hoeft dit geen uren per dag te kosten. Het lijkt een flinke kluit, maar als je op deze manier grote groepen mensen kunt bereiken, blijkt de investering vaak lager te zijn dan met een andere aanpak. Ook het tonen van een menselijk gezicht en het snel reageren op negatieve berichten kan een hoop groter leed voorkomen.

Tip: doe het niet omdat het moet, maar pak het zo aan dat je er lol in krijgt. Uiteindelijk bevinden zich aan de andere kant van het medium mensen die kunnen inspireren. Zij hebben trouwens snel door of iemand er zelf plezier in heeft. Als het in het begin te lastig is om content te creëren of een stijl te ontwikkelen, huur dan voor de eerste periode een professional in, een tekstschrijver of social media-expert, tot u bent ingewerkt in de materie. Bedenk bij alles dat een evenwicht gevonden moet worden tussen te weinig weggeven (oninteressant) en te veel weggeven (de concurrent leest mee) en dat wat eenmaal is geplaatst, nooit meer zal verdwijnen.

Wilt u verder geïnformeerd worden over de inzet van social media, een social mediatraining of een workshop, mail dan met Wijnand Renden (w.renden@e-services.nl) of Leo van der Wees (wees@lins.nl).

³⁵ Burgemeester excuseert zich voor Ajax-foto, Binnenlands Bestuur, 12 augustus 2012

Meten is weten

Wij ronden dit hoofdstuk af met het meten van het resultaat. Hoe weet je of het gebruik van social media-effect heeft? Wij delen het 'meten' in drie categorieën in:

- a) de onzichtbare getallen
- b) de zichtbare getallen
- c) de menselijke maat

Het meten van de onzichtbare getallen betreft de technische metingen die inzicht geven in het bezoek van websites en andere pagina's op het internet. Hierbij zijn uitgebreide softwarepakketten in te zetten, maar ook een product als *Google Analytics* kan hiervoor worden ingezet. Het wordt interessant om te zien of bepaalde acties op social mediasites ook terug te vinden zijn in de resultaten van andere digitale media.

De zichtbare getallen zijn openbaar. Het gaat hier om het aantal volgers, het aantal berichten dat wordt geplaatst of hoe vaak je wordt genoemd of ge-repost. Door deze gegevens zelf bij te houden zijn er statistische overzichten te genereren die een beeld kunnen geven van het succes van de inzet van sociale media.

De menselijke maat is lastiger in bovenstaande cijfers terug te vinden. Als er online contacten met klanten en belangstellenden plaatsvinden die leiden tot een imagoverbetering, tot tevreden reacties en tot een betere band met uw bedrijf of product, is dat een winst die met de meeste traditionele reclamecampagnes niet gerealiseerd kan worden. De meetbaarheid hiervan is natuurlijk lastig, maar door de persoonlijke reacties consequent bij te houden in een gecategoriseerd overzicht, kunnen succes en falen inzichtelijk gemaakt worden.

Verder zal de realiteit altijd afwijken van de hier beschreven papieren werkelijkheid. Probeer daarom flexibel te zijn, regelmatig de ingeslagen wegen te evalueren en waar nodig aan te passen. De hiervoor geschetste uitdagingen bij het maken van de juiste keuzes worden dan ook een stuk minder zwaar.

Code voor gebruik social media

Mocht u de keuze hebben gemaakt sociale media te gaan inzetten en verschillende personen binnen de organisatie waarin u werkzaam bent, gaan daar gebruik van maken, dan is het verstandig een code opstellen. Daarin kan bijvoorbeeld vastgesteld worden wie namens de organisatie naar buiten mag treden via welke verschillende sociale media. Tevens kunnen regels opgesteld worden over het gebruik van bedrijfsafbeeldingen en bedrijfsteksten. Vanzelfsprekend dient te worden gelet op het overnemen van teksten en afbeeldingen van derden. Ook moet duidelijk worden dat uitingen gedaan via sociale media namens een organisatie gedaan worden. Voor privé-uitingen dienen werknemers een apart account te gebruiken en via deze account dienen geen boodschappen verspreid te worden die verwarrend zouden kunnen zijn voor buitenstaanders.

Deel 2

Websites

6 Inleiding

In dit deel van *Internet voor Juristen* wordt aandacht besteed aan juridische plekken op het World Wide Web (WWW). Leidraad bij de bespreking van de websites is het basismateriaal dat de gemiddelde jurist bij de dagelijkse werkzaamheden gebruikt: wetten, rechtspraak, verdragen.

Allereerst komt evenwel de juridische portaalsite Recht.nl aan de orde. Op deze site vindt u verwijzingen naar juridisch nieuws, vakliteratuur, vacatures en congressen en symposia. Met name de verwijzingen onder de nieuwsberichten van Recht.nl zullen u vaak doen belanden op de hierna besproken sites bevattende wetten, uitspraken en verdragen. Recht.nl is dan ook het ideale startpunt om het juridische web te verkennen. Recht.nl is recentelijk vernieuwd. Er is een jurisprudentiedienst toegevoegd en de site heeft een nieuwe navigatiestructuur gekregen.

Niet echt een portaal (alleen Kluwer materiaal), maar wel een veel door juristen/studenten gebruikte informatiedienst is de Kluwer Navigator. Deze dienst is niet vrij toegankelijk, maar is wel dermate belangrijk dat wij het nodig achten er in het onderdeel 'Juridische portalen' aandacht aan te besteden.

In deze editie van *Internet voor Juristen* is speciale aandacht voor de herziening van de gerechtelijke kaart en voor de overgang van het landelijke jurisprudentienummer (LJN) naar de European Case Law Identifier (ECLI). Deze ontwikkelingen hebben met name gevolgen voor de aantallen rechten, de benaming van de rechten en ook voor het zoeken naar uitspraken via Rechtspraak.nl.

Voor Europa is een apart onderdeel ingeruimd, waarin voornamelijk het Europese juridische portaal EUR-Lex uitgebreid besproken wordt. Andere belangrijke Europese websites worden kort toegelicht.

Na de bespreking van de inhoud van de belangrijkste sites wordt uiteen- gezet hoe u webadressen van documenten, of documenten zelf, kunt bewaren. Als immers steeds meer materiaal online toegankelijk is, zal de behoefte groter zijn de bronnen en/of de verwijzing ernaar te bewaren. Dat is echter niet altijd even vanzelfsprekend, waardoor een toelichting op zijn plaats is.

Elke bespreking eindigt met een onderdeel *Zoeken, bewaren, tip* dat nadere informatie over het zoeken bevat, waarin wordt aangegeven hoe, en of, u verwijzingen kunt toevoegen aan uw Favorieten, en dat eindigt met een tip of truc die u assisteert bij het gebruik van de betreffende site of die u attent maakt op een nuttig onderdeel ervan.

Wie regelmatig een juridisch tijdschrift leest, constateert dat veel rechtsgeleerden moeite hebben met het verwijzen naar online bronnen. Men doet maar wat, met vaak als resultaat dat de bron waarnaar verwezen wordt niet, of op zijn minst lastig, te achterhalen is. En dat achterhalen is nu net de bedoeling van die verwijzingen. Om enige verbetering aan te brengen in het verwijzen naar online bronnen treft u in dit deel een korte uitleg aan over hoe te verwijzen naar welke online bronnen. De tekst over het citeren van elektronische bronnen is volledig vernieuwd en in lijn met de tekst zoals deze ook is opgenomen in de *Leidraad voor juridische auteurs 2013*. Voor verwijzingen naar andere dan elektronische bronnen, verwijzen wij u graag naar de volledige *Leidraad*. Deze zal per september 2013 beschikbaar zijn, zowel in papieren vorm als online.

Tot slot van dit onderdeel treft u een overzicht aan getiteld: *Waar vind ik wat?* In het kort wordt aangegeven welke informatiebron, welke databank, u dient te raadplegen indien u op zoek bent naar een bepaald juridisch document.

7 Juridische portalen

Ons land kent een aantal juridische portalen en portaaltjes. Veel van die sites zijn gericht op consumenten, sommige voor juristen. Van de portaalsites voor de juridische professional bespreken we er twee uitgebreid: Recht.nl en Kluwer Navigator. De eerste site is voor studenten en medewerkers van hogescholen en universiteiten geheel gratis. Anderen hebben gratis toegang tot de homepage, de Vacaturebank en de Agenda. Voor toegang tot het nieuws per rechtsgebied, de Vakliteratuur en de Jurisprudentie dienen zij zich te abonneren. De jurisprudentie-overzichten zijn recentelijk toegevoegd aan Recht.nl. Deze overzichten worden maandelijks gegenereerd en bevatten de meest besproken uitspraken in diverse tijdschriften in de voorafgaande periode. De tweede site betreft een commerciële informatiedienst van Kluwer die al een aantal jaren bestaat.

Recht.nl

De vijf belangrijkste onderdelen van Recht.nl staan duidelijk en overzichtelijk bovenaan elke Recht.nl-pagina op de zwarte balk vermeld: Juridisch Nieuws, Vakliteratuur, Jurisprudentie, Vacaturebank en Agenda. Wat recentelijk is toegevoegd aan de site kunt u zien in de rechterkantlijn. U ziet daar behalve koppen van het laatste nieuws dat is toegevoegd onder de verschillende rechtsgebieden, tevens vermeldingen van de actuele vacatures, nieuwe boeken en evenementen. Op het midden van de homepage ziet u de meest gelezen berichten en de nieuwste vakliteratuur die is opgenomen op Recht.nl.

Juridisch Nieuws en Magazine

Als u het webadres van Recht.nl (www.recht.nl) ingeeft, belandt u op de homepage waarop u vooral algemeen juridisch nieuws aantreft. Daarnaast heeft Recht.nl een 14-tal rechtsgebieden onder het uitklapmenu *Juridisch Nieuws*. Verdeeld over de homepage en de 14 rechtsgebieden publiceert Recht.nl op haar site wekelijks ruim 40 juridische nieuwsberichten. Als u de muis op *Juridisch Nieuws* houdt, dan verschijnen de namen van de rechtsgebieden en kunt u makkelijk naar een van deze gebieden navigeren.

De nieuwsberichten op Recht.nl zijn niet alleen maar tekstjes over recente juridische kwesties, maar de berichten worden verrijkt met links naar voor het bericht belangrijke bronnen. Zo kunt u bij een bericht betreffende een gerechtelijke uitspraak over databanken naast een verwijzing naar de uitspraak zelf, hyperlinks aantreffen naar de Databankenwet, de memorie van toelichting behorende bij die wet, de Europese richtlijn betreffende de rechtsbescherming van databanken, een geschreven annotatie bij de uitspraak, en een link naar een overzicht van tijdschriftartikelen die geschreven zijn over hetzelfde onderwerp. Een klein dossier dus, hetgeen uitermate handig kan zijn omdat u die informatie – indien daaraan behoefte bestaat – niet op andere sites hoeft te gaan zoeken. De waarde van de Recht.nl-nieuwsdienst zit dus in het verzamelen, rubriceren en ontsluiten van het juridische nieuws, in de verrijking daarvan en in het archief dat in 2013 al ruim 111.000 nieuwsberichten bevatte. Een functie die anno 2013 steeds belangrijker wordt omdat er verspreid over het internet steeds meer kwalitatief goede juridische documenten vrij beschikbaar zijn. Recht.nl helpt u dus orde in de juridische chaos aan te brengen. Over het nieuwsarchief kan daarbij nog vermeld worden dat de kans klein is dat u iets niet vindt omdat een hyperlink niet meer werkt. Recht.nl heeft namelijk net als Google een *cache*, een soort reservegeheugen, waarin kopieën worden opgeslagen van de webpagina's en documenten waar naar verwezen wordt.

Behalve rechtsgebieden wordt onder het uitklapmenu *Juridisch Nieuws* ook nog een wat bijzondere nieuwsrubriek genoemd en dat is *Overig/Nondeclarabel*. Dit onderdeel bevat nieuws voor, over en van de advocatuur. Daarbij moet u onder andere denken aan marktontwikkelingen, kantoormanagement en -marketing en trivia. *Nice to know* zoals dat tegenwoordig veel genoemd wordt. Behalve *Overig/Nondeclarabel* treft u nog 2 rubrieken aan: *Promoties* en *Wetsvoorstellen*. De eerste bevat verwijzingen naar promoties en oraties die in de toekomst zullen plaats vinden. De tweede bevat belangrijke wetsvoorstellen: voorstel van wet, memorie van toelichting, nader rapport, het eventuele advies van de Raad van State en soms ook andere relevante informatie over een voorstel. Deze voorstellen worden uit deze rubriek verwijderd op het moment dat deze zijn aangenomen door de Eerste Kamer.

Het nieuws treft u aan de op de website van Recht.nl, maar u kunt ook een abonnement (gratis voor onderwijsmedewerkers en studenten) nemen op het Recht.nl-magazine. In dat geval ontvangt u het nieuws in de vorm van een e-mail elke maandagmorgen in uw mailbox. U hoeft dan niet de site te bezoeken om op de hoogte te blijven. Bovendien biedt de nieuwsbrief de mogelijkheid een profiel aan te brengen in de bezorging, hetgeen betekent dat u dan alleen dat nieuws in uw mailbox aantreft waar u prijs op stelt.

En bent u een magazine kwijt? Dan vindt u in de rechterkantlijn de weg naar oudere edities.

U kunt Recht.nl ook volgen via Twitter, twitter.com/rechtnl. U ontvangt dan alle aan Recht.nl toegevoegde nieuwsberichten via Twitter. U hoeft geen abonnement te hebben om Recht.nl te kunnen volgen op Twitter. Het is tevens mogelijk nieuwsberichten die u tegen komt op Recht.nl te delen met anderen via LinkedIn en Facebook. Daartoe staan onder de berichten de bekende iconen.

Ook kunt u nieuws naar u toe laten sturen via zogenaamde RSS-feeds.

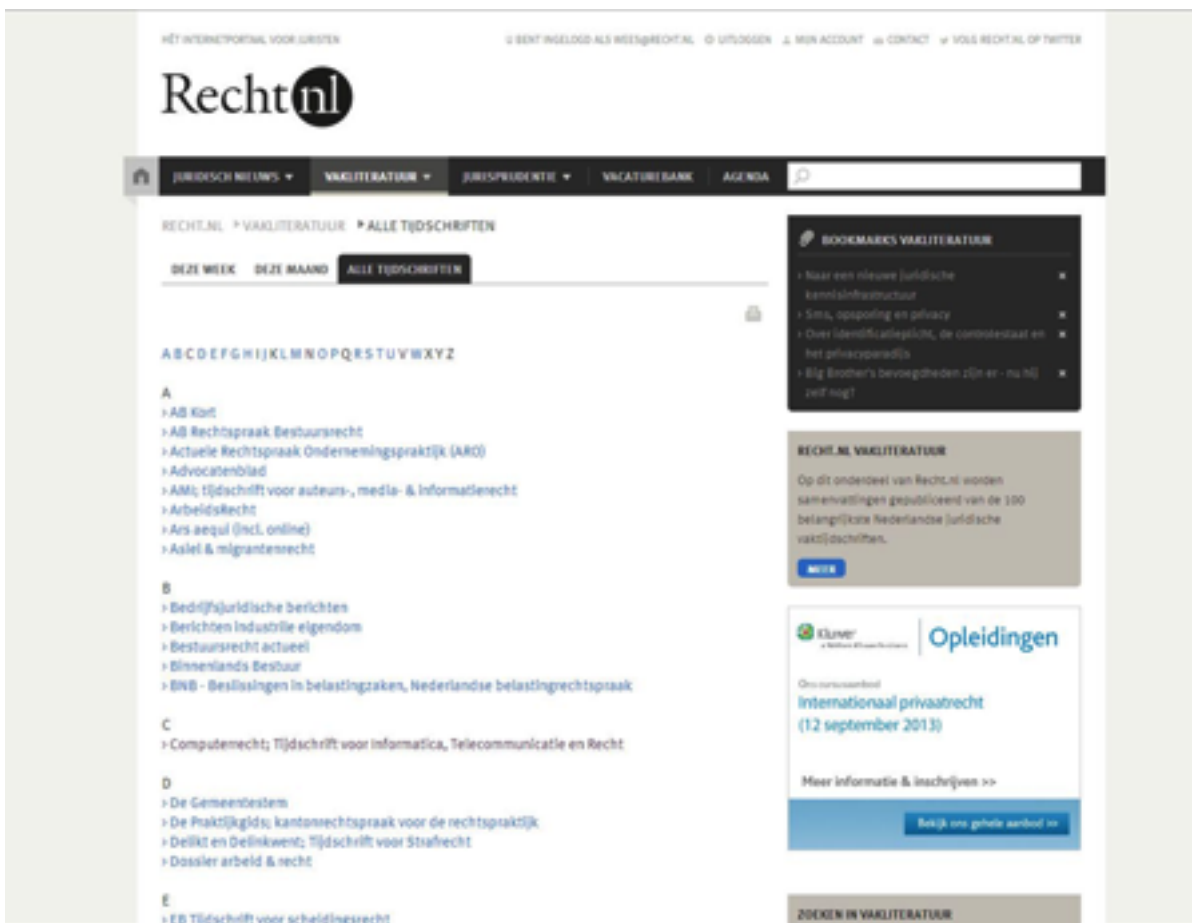
RSS-feeds zijn persoonlijke nieuwskanalen op het internet. Via een RSS-feed stuurt een zender, in casu Recht.nl, berichten naar u, indien u aangemeld bent als abonnee van die feed. Veel online nieuwsmedia, waaronder vrijwel alle kranten, bieden RSS-feeds aan. In geval van Recht.nl kunt u zich via RSS op de hoogte laten houden van al het nieuws of alle vacatures, maar u kunt er ook voor kiezen alleen fiscaal nieuws toegestuurd te krijgen, of alleen vacatures. U kunt RSS instellen door te klikken op RSS-verwijzing onderaan elke Recht.nl-pagina.

Vakliteratuur

Via Vakliteratuur worden de inhoudsopgaven en samenvattingen van artikelen gepubliceerd van een groot aantal tijdschriften die relevant zijn voor de professionele jurist. De databank bevatte in 2013 circa 250.000 samenvattingen van artikelen. Kort na het verschijnen van nieuwe afleveringen van deze tijdschriften vindt u de inhoudsopgaven in deze rubriek of in uw eigen mailbox. Welke inhoudsopgaven van welke tijdschriften dat zijn, is afhankelijk van het door u aangemaakte profiel.

Desgewenst kunt u losse artikelen bestellen. Dat kan overigens alleen als onder de samenvatting van een artikel een A4-icoontje staat met daarachter de tekst *Bestel artikel*. U bestelt dan het artikel bij de uitgever. U kunt via Recht.nl ook losse nummers van tijdschriften kopen. Dat kan door in het pull down-menu onder de titel van het tijdschrift te kiezen voor *Bestellen los nummer van dit tijdschrift*. Door het volgen van de dan beschreven procedure kunt u het nummer van het tijdschrift toegestuurd krijgen. De afhandeling van deze bestellingen wordt verzorgd door Jongbloed juridische boekhandel.

Iets anders is dat veel organisaties de inhoudsopgaven van binnengekomen tijdschriften kopiëren, om deze vervolgens rond te sturen. Indien een medewerker een interessant stuk ziet in de inhoudsopgave laat hij dit vervolgens kopiëren of hij gaat naar de bibliotheek om het stuk te lezen. Een tijdrovende en kostbare procedure. *Vakliteratuur* maakt dit soort activiteiten overbodig. Recht.nl stuurt immers deze inhoudsopgaven per mail rond. Voor organisaties die op de genoemde omslachtige wijze te werk gaan, is *Vakliteratuur* dan ook ideaal. Eigenlijk gaat men door gebruik van deze dienst al onmiddellijk geld verdienen, in plaats van dat het geld kost.

The screenshot shows the Recht.nl website interface. At the top, there's a navigation bar with links like 'JURIDISCH NIEUWS', 'VAKLITERATUUR', 'JURISPRUDENTIE', 'VACATUREBANK', and 'AGENDA'. Below this, the 'VAKLITERATUUR' section is active, displaying a list of publications under the heading 'ALLE TIJDSCHRIFTEN'. The list is organized alphabetically from A to Z. Under 'A', there are links to 'A4 Kort', 'A4 Rechtspraak Bestuursrecht', 'Actuele Rechtspraak Ondernemingspraktijk (ARCO)', 'Advocatenblad', 'AMi; Tijdschrift voor auteurs-, media- & informatierecht', 'Arbidsrecht', 'Ars aequi (incl. online)', and 'Asiel & migrantenrecht'. Under 'B', there are links to 'Bedrijfsjuridische Berichten', 'Berichten Industrie eigendom', 'Bestuursrecht actueel', 'Binnenlands Bestuur', and 'BWB - Beslissingen in belastingzaken, Nederlandse belastingrechtspraak'. Under 'C', there is a link to 'Computerecht; Tijdschrift voor informatica, Telecommunicatie en Recht'. Under 'D', there are links to 'De Gemeentestem', 'De Praktijkids; kantonspraak voor de rechtspraak', 'Delikt en Delinquent; Tijdschrift voor Strafrecht', and 'Dossier arbeid & recht'. Under 'E', there is a link to 'EB Tijdschrift voor scheldingsrecht'. On the right side of the page, there's a 'BOOKMARKS VAKLITERATUUR' section with a list of links, and a 'RECHT.NL VAKLITERATUUR' section with a description of the service and a 'MEER' button. At the bottom right, there's a 'ZOEKEN IN VAKLITERATUUR' section.

Er zijn echter meer voordelen dan bespaarde arbeids-, kopieer- en papierkosten. Indien de papieren inhoudsopgaven zijn rondgestuurd dan worden deze veelal niet bewaard, en als dat al wel gebeurt dan zijn die stapels papier nu niet echt toegankelijk te noemen. In het geval van *Vakliteratuur* worden alle inhoudsopgaven opgeslagen in een database, waardoor deze te allen tijde op te roepen en te doorzoeken zijn. Met andere woorden, u heeft alle inhoudsopgaven van de tijdschriften die u interessant vindt altijd onder handbereik.

Recht.nl Vakliteratuur bestaat uit de volgende onderdelen:

Pas verschenen

Onder *Pas verschenen* (te bereiken via het uitklapmenu onder de zwarte knop *Vakliteratuur* bovenaan de pagina) treft u de meest recent toegevoegde inhoudsopgaven.

Alle tijdschriften

U bereikt via deze pagina met één klik een overzicht van alle tijdschriften die zijn opgenomen in *Vakliteratuur*. Met een volgende klik op de naam van een bepaald tijdschrift krijgt u vervolgens van dat tijdschrift alle beschikbare inhoudsopgaven te zien. De knop *Alle tijdschriften* staat ook onder het uitklapmenu *Vakliteratuur*.

6 rechtsgebieden

Op de 6 rechtsgebieden treft u rechtsgebied-specifieke selecties van de opgenomen tijdschrifttitels aan.

Zoeken

De zoekmachine in rechterkantlijn onder *Vakliteratuur* ontsluit het complete archief. Met uw trefwoord doorzoekt u de samenvattingen van alle in de databank opgenomen artikelen. Het archief gaat terug tot oktober 2004. U kunt ook zoeken met jurisprudentienummers en vindplaatsgegevens (ECLI, LJN, NJ, AB, etc.).

Mijn bookmarks

Verwijzingen naar interessante tijdschriftartikelen kunt u desgewenst eenvoudig bewaren door op de knop *Bookmark* onder het betreffende artikel te klikken. Bij uw volgende bezoek aan de site staan uw bookmarks voor u klaar in de rechter marge van de pagina.

Tijdschriftenprofiel

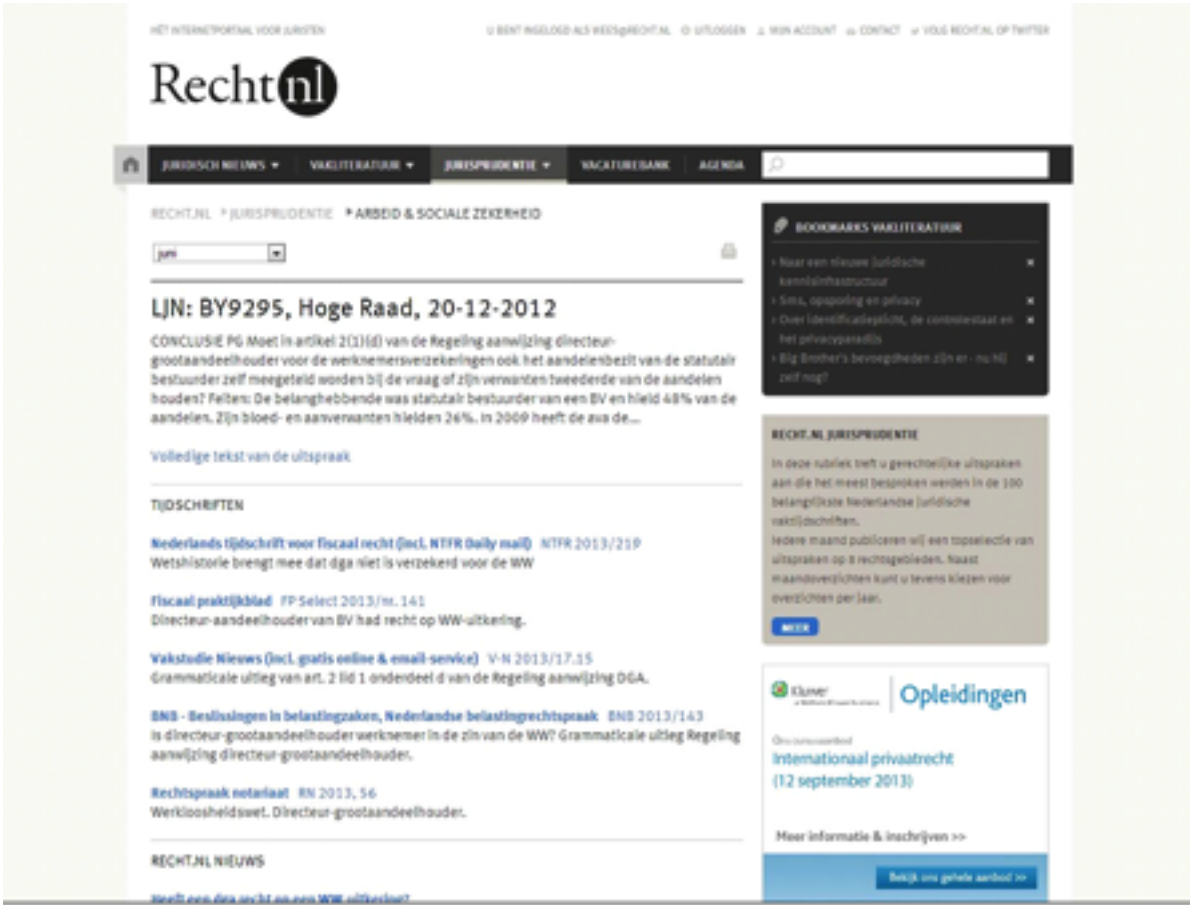
Via dit onderdeel kunt u zich aan- en afmelden voor het Vakliteratuur-magazine en kunt u uw persoonlijke instellingen beheren. Middels het elektronische magazine blijft u automatisch per e-mail op de hoogte van uw eigen selectie van tijdschriften. U kunt het profiel aanmaken en/of wijzigen via *Mijn account* bovenaan elke pagina.

Naast de reeds besproken functies (bestellen en bookmarks) treft u onderaan de samenvattingen van alle tijdschriftartikelen nog een aantal functies aan: Print, E-mail en, soms, Gerelateerde artikelen.

De eerste twee functies spreken voor zich. De soms verschijnende lijst onder de kop *Gerelateerde artikelen* niet. Dit betreft het volgende: indien u heeft gezocht naar een uitspraak en een artikel heeft gevonden, dan kan het zo zijn dat de uitspraak ook is besproken in andere jurisprudentietijdschriften. Welke tijdschriften dit zijn, staat onder de kop *Gerelateerde artikelen*. Vanuit die lijst kunt u doorklikken naar de gegevens van het betreffende gerelateerde artikel.

Jurisprudentie

Recht.nl onderhoudt sinds 2004 in samenwerking met Jongbloed Juridische Boekhandel een databank met samenvattingen van alle artikelen die in de 100 belangrijkste juridische vaktijdschriften verschijnen. Gerechtelijke uitspraken worden regelmatig in meer dan één tijdschrift besproken. Door te kijken naar het aantal tijdschriften waarin een uitspraak voorkomt, biedt Recht.nl u een overzicht van de *meest besproken jurisprudentie*. Maandelijks attendeert Recht.nl abonnees via het Recht.nl Magazine op het verschijnen van nieuwe jurisprudentie-overzichten. Het betreft hierbij niet de meest recente jurisprudentie. Het duurt immers vaak enige tijd, voordat uitspraken in de papieren vaktijdschriften besproken worden. En pas als een uitspraak in meerdere tijdschriften gesignaleerd is, wordt deze op Recht.nl vermeld. Dit garandeert dat u bij ons uitsluitend de meest belangwekkende jurisprudentie aantreft. Onder de knop *Jurisprudentie* in de zwarte balk bevindt zich een uitklapmenu waarmee u het gewenste rechtsgebied selecteert. U krijgt vervolgens een overzicht te zien van de meest besproken jurisprudentie van uw keuze. Per uitspraak krijgt u de volgende informatie te zien:

Recht.nl is a legal portal for lawyers. The screenshot shows the homepage with a navigation bar at the top containing links for JURIDISCH NIEUWS, VAKLITERATUUR, JURISPRUDENTIE, VACATUREBANK, and AGENDA. A search bar is also present. The main content area features a prominent case summary titled 'LJN: BY9295, Hoge Raad, 20-12-2012' with a brief description of the case. To the right, there is a sidebar with sections for 'BOEKMARKT VAKLITERATUUR' (listing books on topics like labor law, privacy, and company law) and 'RECHT.NL JURISPRUDENTIE' (providing an overview of legal decisions). At the bottom, there are links to 'Opleidingen' (education) and 'Meer informatie & inschrijven >>'.

- In het grijze kader treft u de samenvatting van de uitspraak aan zoals die door de Rechtspraak zelf gepubliceerd is. Een klik op de link in het grijze kader brengt u naar de volledige tekst van de uitspraak op Rechtspraak.nl.
- Onder het grijze kader staan de samenvattingen van de besprekingen van de desbetreffende uitspraak in de diverse juridische vaktijdschriften. Een klik op de citeertitel brengt u naar nadere vindplaatsinformatie.
- Tot slot komt het regelmatig voor dat de uitspraak in kwestie besproken is in het dagelijkse nieuws van Recht.nl. Ook daarvan treft u in dat geval een link aan.

Vacatures

Op de homepage van Recht.nl treft u in de rechterkantlijn de recent toegevoegde vacatures aan. Via de knop *Vacatures* kunt u alle vacatures inzien. Ook kunt u de vacatures wekelijks per e-mail ontvangen. Dit kunt u instellen onder *Mijn account* bovenaan de pagina.

Agenda

Het onderdeel Agenda biedt verwijzingen naar (zo goed als alle) juridische congressen, seminars en opleidingen. Wilt u weten wat er aangeboden wordt dan kunt u naar www.recht.nl/agenda surfen en de cursussen door nemen. Wilt u weten wat er wordt aangeboden op het gebied van bijvoorbeeld strafrecht, dan kunt u het beste klikken op de gelijknamige rubriek bovenaan de agendapagina.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Indien u zoekt via het veld rechtsboven in de zwarte balk, dan zoekt u in de nieuwsdatabank die terug gaat tot 2001. Zoekresultaten worden gerangschikt naar datum.

Met behulp van de *fuzzy*-functie kunt u automatisch zoeken op alle woorden die met dezelfde letters beginnen als uw trefwoord. Zoekt u bijvoorbeeld op het trefwoord 'boek' en vinkt u fuzzy aan, dan worden (naast 'boek') ook woorden als 'boekhouder' en 'boekhouding' gevonden.

Gezien het feit dat u makkelijk en snel in de databanken met nieuws en vakliteratuur kunt zoeken, heeft u snel een klein dossier bij elkaar betreffende het onderwerp waarin u geïnteresseerd bent: nieuws met eventueel verwijzingen naar uitspraken en rapporten, en tijdschriftartikelen. Artikelen die u vervolgens kunt inzien omdat u een abonnement heeft op het tijdschrift waarin het artikel is gepubliceerd, inzien in een bibliotheek, of inzien omdat u het direct besteld heeft via Recht.nl bij de uitgever.

Bewaren: U kunt verwijzingen naar gevonden nieuwsberichten toevoegen aan Bookmarks van Recht.nl. Deze Bookmarks verschijnen in de rechterkantlijn in een zwart kader. Op deze wijze houdt u uw juridische bookmarks bij elkaar op Recht.nl en komen deze niet terecht tussen andere bookmarks die u wellicht via uw browser heeft bewaard.

Tip: Indien u heeft gezocht naar een bepaald onderwerp kunt u daarna simpel bekijken of en in welke tijdschriften over het onderwerp geschreven is. U selecteert daartoe in het midden bovenaan de resultaatpagina *Juridische Tijdschriften* en klikt opnieuw op zoeken. U zoekt dan met dezelfde trefwoorden in alle opgenomen tijdschriften onder *Vakliteratuur*.

Navigator

De nieuwe Kluwer Navigator is een online portal dat heel veel juridische informatie ontsluit. U kunt daarbij denken aan wet- en regelgeving, jurisprudentie, commentaren, vakliteratuur en tijdschriften. Hierbij dient u zich overigens bewust te zijn van het feit dat u alleen die informatie te zien krijgt waarop u geabonneerd bent. Om een beeld te geven van de mogelijkheden beschrijven we een paar simpele zoekopdrachten naar wetgeving, jurisprudentie, een verdrag, literatuur en een EU-richtlijn.

Wetgeving

Stel dat u op zoek bent naar artikel 13 van de Wet bescherming persoons- gegevens. Na het opstarten van de Navigator kunt u dan heel simpel de naam van de wet invoeren in het zoekveld bovenaan het scherm. Het zal u daarbij opvallen dat, terwijl u tikt, de naam op een zeker moment al verschijnt in het zoekveld. Vervolgens klikt u op de zoekknop. U krijgt dan honderden hits waarbij de tekst van de wet niet bij de eerste resultaten te zien is. U krijgt evenwel ook een aantal zoekfilters te zien, die u kunnen helpen toch snel bij de wet te komen. Als u echter op het filter Wet- en regelgeving drukt, dan houdt u nog ruim 100 resultaten over en staat de wet nog steeds niet bovenaan. Als u vervolgens 'artikel 13' aan de naam van de wet in het zoekveld toevoegt, dan krijgt u weliswaar iets minder resultaten, maar het artikel staat nog niet zomaar op het scherm. Dit geschreven hebbend lijkt Geavanceerd zoeken een betere optie. Als u in het zoekveld Geavanceerd zoeken achter Wetnaam de naam van de wet invult, en achter Artikelnummer het nummer van het gewenste wetsartikel, dan krijgt u een beperkt aantal resultaten, waaronder een verwijzing naar het betreffende artikel. Dat werkt dus beter.

Hierbij laat zich gelijk een voordeel van de Navigator zien. In de resultaten- lijst treft u namelijk niet alleen de wet aan, maar ook andere bronnen die voor dat artikel relevant zijn. U moet daarbij denken aan commentaren bij het artikel, een tijdschriftartikel, en verwijzingen naar jurisprudentietijdschriften.

Kluwer NAVIGATOR

HOME
GEAVANCEERD ZOEKEN
BRONNEN
GESCHIEDNIS
DOSSIERS
BEWAARDE ZOEKOPDRACHTEN

RECENT BEKEKEN

Wet bescherming persoonsgegevens
[13] wet bescherming persoonsgep
[198] wet bescherming persoonsgep
[1985] wet bescherming persoonsgep
Toon geschiedenis

Terug naar Resultaten

Wet bescherming persoonsgegevens, Artikel 13 (01-09-2001 tot ---)

Wettekst van 31-08-2012, huidige

Inhoudsopgave

Verwijzingen

Wetsversies

Wet bescherming persoonsgegevens, Artikel 13 (01-09-2001 tot ---)

Artikel 13

De verantwoordelijke legt passende technische en organisatorische maatregelen ten uitvoer om persoonsgegevens te beveiligen tegen verlies of tegen enige vorm van onrechtmatige verwerking. Deze maatregelen garanderen, rekening houdend met de stand van de techniek en de kosten van de tenuitvoerlegging, een passend beveiligingsniveau gelet op de risico's die de verwerking en de aard van te beschermen gegevens met zich meebrengen. De maatregelen zijn er mede op gericht onnodige verzameling en verdere verwerking van persoonsgegevens te voorkomen.

Gegevens deze versie

Redactionele toelichting:	-
Bronpublicatie:	06-07-2000, Stm. 2000.302 (uitgifte: 20-07-2000, kamerstukken: 25882)
Inwerkingtreding:	01-09-2001
Bronpublicatie inwerkingtreding:	05-07-2001, Stm. 2001.337 (uitgifte: 19-07-2001, kamerstukken/afgelyphnummer: -)
Afhankelijke geldigheid:	-
Overige regelgevende instantie(s):	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Titelvariant(en):	-
Vakgebied(en):	Internationaal publiekrecht / Mensenrechten, Informatierecht / ICT

[Terug naar boven](#)

©Kluwer 2012. Alle rechten voorbehouden.

Als u eenmaal de tekst op het scherm ziet, dan ziet u rechtsboven 2 knoppen die interessant zijn: Verwijzingen en Wetsversies. Als u op de eerste knop drukt, krijgt u de gelegenheid makkelijk en snel te surfen naar commentaar, jurisprudentie en vakliteratuur relevant voor het op het scherm staande artikel. Dat deze extra informatie aanwezig is had u ook al gezien in de zoekresultaten, maar u kunt deze dus ook oproepen via het scherm waarop het wetsartikel staat. De knop Wetsversies biedt u de mogelijkheid een tekst van het artikel op te roepen zoals die gold op een bepaalde datum.

Tevens vindt u onder de tekst van het artikel aanklikbare verwijzing naar relevante Staatsbladen en Kamerstukken.

Jurisprudentie

Als we bij een zoektocht naar jurisprudentie dezelfde weg bewandelen en eerst het eenvoudige zoekveld gebruiken om te gaan zoeken naar de uitspraak van de Hoge Raad van maart 2005 inzake Baby Kelly, dan is het aantal resultaten iets kleiner dan bij de zoektocht naar de wet bescherming persoonsgegevens. Ook nu worden weer filters aangeboden die het mogelijk maken snel tot de uitspraak te komen. Een klik op het filter Jurisprudentie leert dat in onder meer NJ 2006, 606 de uitspraak is besproken. Indien u klikt op die uitgave (wat alleen kan als u een abonnement heeft), dan verschijnt de essentie, een samenvatting, de tekst van de uitspraak, en een noot.

Via *Geavanceerd zoeken* zou u in dit geval niet veel sneller tot de uitspraak gekomen zijn omdat u immers alleen de naam van de zaak wist, een jaartal en de rechtsprekende instantie.

Verdrag

Een zoektocht naar het Cybercrime-verdrag van de Raad van Europa levert een respectabel aantal resultaten op waarvan niet op het eerste ook duidelijk is of tekst van het verdrag ook bij de resultaten zit. Een van de filters is evenwel getiteld Wetnaam/wetingang. Een klik hierop laat zien dat er een verdrag bestaat met de titel Verdrag inzake de bestrijding van strafbare feiten verbonden met elektronische netwerken. Dit is de Nederlandse naam van het verdrag. Een klik geeft nadere informatie zoals de historie en verdragsgegevens. De tekst is evenwel niet beschikbaar en er ook kan niet geklikt worden op een genoemd nummer van het Tractatenblad. U kunt natuurlijk wel dit nummer kopiëren en dat invoeren in het daartoe bestemde zoekformulier op Overheid.nl. U vindt

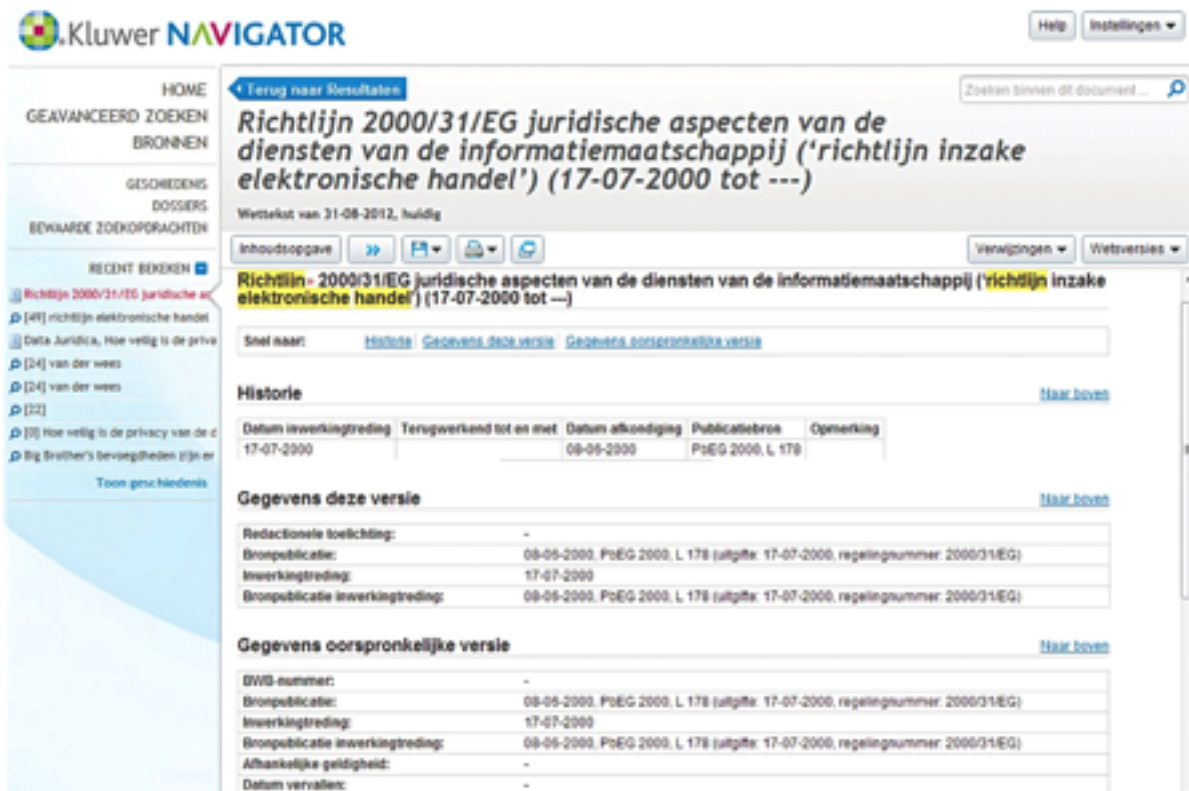
dan de tekst. Wat gelijk opvalt, is dat u niet kunt knippen en plakken in de Navigator met de muis. Om een stuk tekst of een nummer te kunnen kopiëren vanuit de Navigator naar een ander zoekformulier of uw eigen document, dan dient u dat (na selectie) te doen met de toetsen ctrl-c (knippen) en ctrl-v (plakken).

Literatuur

U bent op zoek naar het artikel *Hoe veilig is de privacy van de doorsnee burger sinds 9/11?* dat is geschreven door Anton Vedder en Leo van der Wees. U weet niet waar het stuk gepubliceerd is. Het invoeren van de titel in het zoekveld van de homepage leidt tot niets. U moet dus naar Geavanceerd zoeken. U voert opnieuw de titel in, vinkt Vakliteratuur aan en voert de auteursnamen 'van der wees' in achter Auteur. Dit geeft een aantal resultaten waaronder een verwijzing naar Data Juridica. Een klik wijst uit dat het stuk is gepubliceerd in *Privacy & Informatie*, een uitgave van Uitgeverij Paris. Indien u geen abonnement heeft, dient u zich dus te vervoegen tot die uitgever, of het artikel via Recht.nl Vakliteratuur te bestellen, dat kan namelijk ook.

EU-richtlijn

Tot slot zoeken we naar de EU-richtlijn elektronische handel. Intikken van de naam van de richtlijn in het zoekveld op de homepage leidt tot enorm veel hits. Teveel. Ook hier brengen de filters evenwel uitkomst. Een klik op Wetnaam/wetgang geeft onder meer de richtlijn als resultaat. Ook hier, net als bij het eerder gezochte verdrag, krijgt u slechts gegevens over de richtlijn te zien. Niet de tekst van de richtlijn zelf en geen links naar de tekst. U heeft nu evenwel het nummer waarmee u makkelijk en snel de tekst van de richtlijn kunt vinden in EUR-Lex (hieronder te bespreken).

Kluwer NAVIGATOR

HOME
GEAVANCEERD ZOEKEN
BRONNEN
GESCHIEDENS
DOSSIERS
BEWAARDE ZOEKOPDRACHTEN

RECENT BEKEKEN

- Richtlijn 2000/31/EG juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij ('richtlijn inzake elektronische handel')
- [49] richtlijn elektronische handel
- Data Juridica, Hoe veilig is de privacy van de burger?
- [24] van der wees
- [24] van der wees
- [22]
- [20] Hoe veilig is de privacy van de burger?
- Big Brother's bevoegdheden zijn er

Toon geschiedenis

Terug naar Resultaten

Zoeken binnen dit document ...

Richtlijn 2000/31/EG juridische aspecten van de diensten van de informatiemaatschappij ('richtlijn inzake elektronische handel') (17-07-2000 tot ---)

Wetstek van 31-08-2012, huidige

Inhoudsopgave

verwijzingen Wetsversies

Snel naar: [Historie](#) [Gegevens deze versie](#) [Gegevens oorspronkelijke versie](#)

Historie

Datum inwerkingtreding	Terugverkeerd tot en met	Datum afkondiging	Publicatiebron	Opmerking
17-07-2000		08-06-2000	PoEG 2000, L 178	

Gegevens deze versie

Redactionele toelichting:	-
Bronpublicatie:	08-06-2000, PoEG 2000, L 178 (uitgifte: 17-07-2000, regelingnummer: 2000/31/EG)
Inwerkingtreding:	17-07-2000
Bronpublicatie inwerkingtreding:	08-06-2000, PoEG 2000, L 178 (uitgifte: 17-07-2000, regelingnummer: 2000/31/EG)

Gegevens oorspronkelijke versie

DVB-nummer:	-
Bronpublicatie:	08-06-2000, PoEG 2000, L 178 (uitgifte: 17-07-2000, regelingnummer: 2000/31/EG)
Inwerkingtreding:	17-07-2000
Bronpublicatie inwerkingtreding:	08-06-2000, PoEG 2000, L 178 (uitgifte: 17-07-2000, regelingnummer: 2000/31/EG)
Afhankelijke geldigheid:	-
Datum vervallen:	-

Al met al lijken we met behulp van de Navigator snel documenten te kunnen vinden of op zijn minst gegevens die het weer makkelijk maken elders de documenten te vinden. Het zoeken gaat net zoals dat bij Google, maar u kunt ook de bekende operatoren gebruiken: EN, AND, +, OF, OR, |, NIET, NOT. Standaard zoekt de zoekmachine ook met de synoniemen van het op- gegeven zoekwoord. Als een zoekopdracht tussen aanhalingstekens wordt geplaatst, gebeurt dit niet.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: U kunt op 2 manieren zoeken in de Navigator. Als u de Navigator heeft opgestart dan verschijnt een zoekveld bovenaan de pagina. U kunt daar zoektermen invoeren en op de zoekknop drukken. In de linkerkantlijn ziet u evenwel ook een knop Geavanceerd zoeken staan. Indien u hierop klikt dan verschijnt een zoekscherm waarin u vele kenmerken kunt invoeren van de bron die u zoekt. U dient daarbij te denken aan het landelijk jurisprudentienummer (LJN) voor uitspraken, de auteursnaam voor artikelen, en de naam van de wet voor wet- en regelgeving.

Bewaren: In de Navigator kunt u meerdere documenten tegelijk printen of bewaren, in pdf of in tekst. Als u zoekresultaten ziet, vinkt u de documenten aan die u als lijst of als complete documenten wilt bewaren of printen. Een document opent u door op het gewenste zoekresultaat te klikken. Vanaf deze plek kunt u het document ook e-mailen, bewaren in een dossier, printen of opslaan.

Het bewaren van een link naar een document kan vanuit een geopende document. U kiest via de bewaarbutton voor 'bewaar de link in het document'. Op dat moment is de link gekopieerd naar uw klembord. Op het moment dat u uw eigen document opent in bijvoorbeeld Word, kunt u hier de link plakken via ctrl-v of via rechter muisknop 'plakken'. Dit werkt alleen in Internet Explorer en als uw browser het toestaat om gegevens naar het klembord te kopiëren. In andere gevallen wordt de link naar het scherm afgebeeld en kunt u deze zelf naar het klembord kopiëren.

Een *deeplink* naar een document in de Navigator plaatst u door een woord in uw eigen tekst te selecteren, en via uw rechter muisknop 'hyperlink' te kiezen. Vervolgens plakt u de link in het veld 'adres' onderin het scherm dat verschijnt, via ctrl-v.

Tip: Informatie over de Kluwer Navigator vindt u onder op navigator.kluwer.nl.

Voor uitleg en instructies kunt u surfen naar Kluwer Navigator Support op www.kluwernavigator.nl/support. U vindt daar onder meer korte instructievideo's.

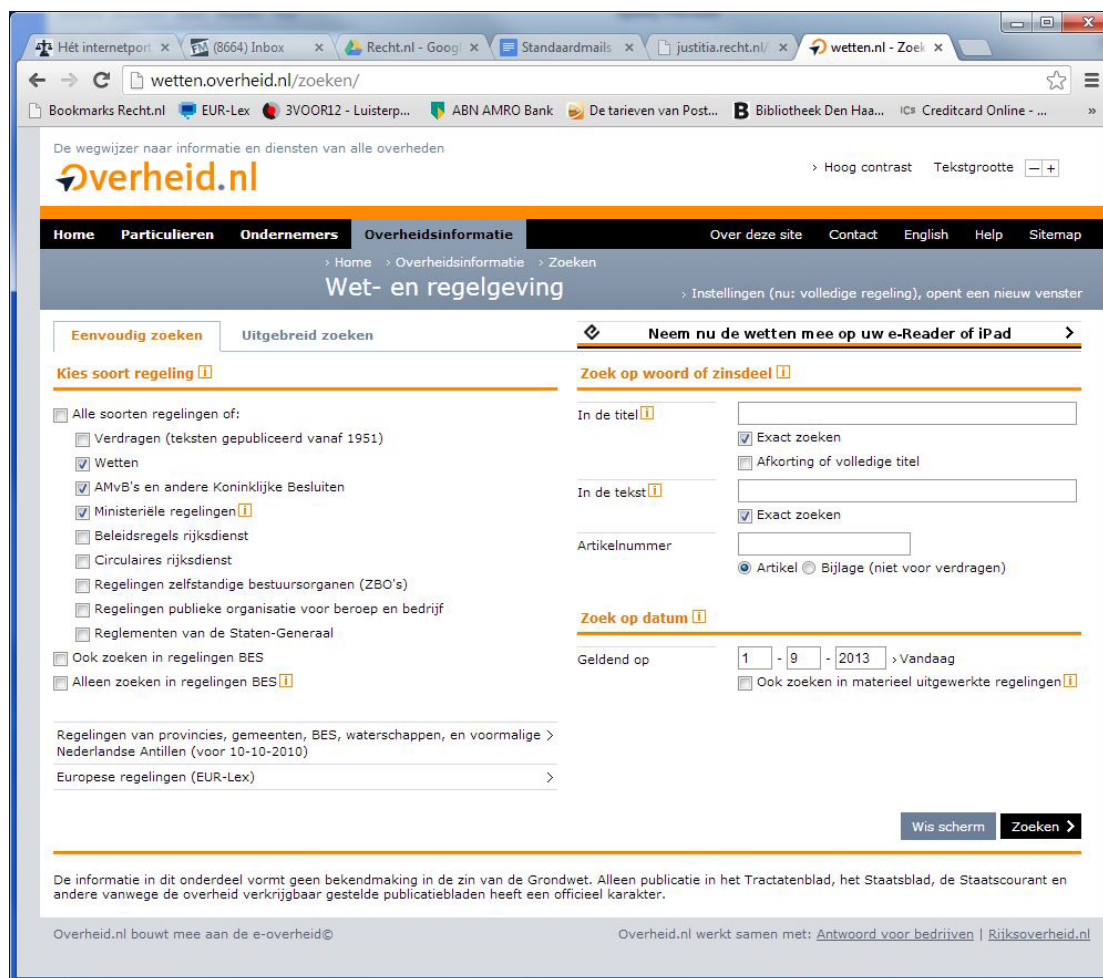
Andere portalen

Er is een aantal andere juridische portalen en/of nieuwssites, maar deze sites worden niet in deze editie besproken. U moet daarbij denken aan het Nederlands Juridisch Dagblad (juridischdagblad.nl) en Rechtennieuws.nl (rechtennieuws.nl).

8 Wet- en regelgeving

De eerste drie paragrafen van dit onderdeel gaan over Officiële bekendmakingen (Overheid.nl), Staten-Generaal Digitaal, en de Eerste Kamer. Sites die besproken moeten worden wanneer het gaat over wetten in aanbouw en de wetsgeschiedenis. De laatste paragraaf gaat over het onderdeel van Overheid.nl waar zo goed als alle Nederlandse wetten en regels te vinden zijn: Wet- en regelgeving.

Officiële bekendmakingen, Overheid.nl

De wegwijzer naar informatie en diensten van alle overheden

Overheid.nl

Home Particulieren Ondernemers Overheidsinformatie Over deze site Contact English Help Sitemap

Wet- en regelgeving

Eenvoudig zoeken Uitgebreid zoeken

Kies soort regeling

☐ Alle soorten regelingen of:

- ☐ Verdragen (teksten gepubliceerd vanaf 1951)
- ☒ Wetten
- ☒ AMvB's en andere Koninklijke Besluiten
- ☒ Ministeriële regelingen
- ☐ Beleidsregels rijksdienst
- ☐ Circulaires rijksdienst
- ☐ Regelingen zelfstandige bestuursorganen (ZBO's)
- ☐ Regelingen publieke organisatie voor beroep en bedrijf
- ☐ Reglementen van de Staten-Generaal

☐ Ook zoeken in regelingen BES

☐ Alleen zoeken in regelingen BES

Regelingen van provincies, gemeenten, BES, waterschappen, en voormalige > Nederlandse Antillen (voor 10-10-2010)

Europese regelingen (EUR-Lex)

Zoek op woord of zinsdeel

In de titel

In de tekst

Artikelnummer

☒ Exact zoeken

☐ Afkorting of volledige titel

☒ Exact zoeken

☒ Artikel ☐ Bijlage (niet voor verdragen)

Zoek op datum

Geldend op 1 - 9 - 2013 > Vandaag

☐ Ook zoeken in materieel uitgewerkte regelingen

Wis scherm Zoeken

De informatie in dit onderdeel vormt geen bekendmaking in de zin van de Grondwet. Alleen publicatie in het Tractatenblad, het Staatsblad, de Staatscourant en andere vanwege de overheid verkrijgbaar gestelde publicatiebladen heeft een officieel karakter.

Overheid.nl bouwt mee aan de e-overheid

Overheid.nl werkt samen met: Antwoord voor bedrijven | Rijksoverheid

Met ingang van 1 juli 2009 geschiedt officiële bekendmaking in het Staatsblad, de Staatscourant en het Tractatenblad langs elektronische weg, door plaatsing van de bekendmaking op www.officiëlebekendmakingen.nl. Dus de Staatsbladen, de Staatscouranten en de Tractatenbladen die beschikbaar zijn op deze site en die een uitgifte-datum hebben van 1 juli 2009 of later vormen een bekendmaking in de zin van de Grondwet. Vóór die datum geldt dat alleen publicaties in de gedrukte bladen een officieel karakter hebben.

Het archief van Officiëlebekendmakingen.nl bevat Staatsbladen en Staatscouranten vanaf 1 januari 1995, met dien verstande dat van Staatscouranten uitgegeven vóór 1 april 2009 niet alle publicaties zijn opgenomen. Op 1 september 2011 zijn de Tractatenbladen uit de periode 1951-1994 toegevoegd aan de website Officiëlebekendmakingen.nl. Hierdoor zijn alle Tractatenbladen online te raadplegen.

In het Staatsblad verschijnen Nederlandse wetten en Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB). Daarnaast worden schorsings- en vernietingsbesluiten opgenomen, evenals Koninklijke Besluiten inzake de inwerkingtreding.

Let op! Met het overgaan op elektronisch bekendmaken op Officiëlebekendmakingen.nl heeft vanaf 1 juli 2009 iedere bekendmaking een eigen nummer. Deze opeenvolgende nummering begint ieder jaar opnieuw bij 1. De

naam van een elektronische bekendmaking van de Staatscourant luidt vanaf die datum Stcrt [jaargang], [nummer]. Een voorbeeld: Staatscourant 2010, 12746.

Hiernaast heeft met ingang van 25 februari 2011 ieder individueel gepubliceerd onderdeel van de Handelingen een itemnummer gekregen. U kunt op dit itemnummer zoeken via het zoekformulier voor parlementaire documenten. U vindt dan documenten die na 25 februari 2011 zijn gepubliceerd. Het gaat hierbij om Handelingen van vergaderingen die na 1 januari 2011 hebben plaatsgevonden.

U kunt overigens op paginanummer blijven zoeken via het zoekformulier voor parlementaire documenten, maar bij 'lage' paginanummers en het ontbreken van een itemnummer kunt u resultaten in meerdere vergaderingen verwachten. Dit komt doordat met ingang van 25 februari 2011 de paginanummers bij iedere vergadering opnieuw starten bij 1.

Een ander gevolg van de introductie van itemnummers is dat tekstuele verwijzingen naar Handelingen het itemnummer moeten bevatten. Een voorbeeld van een verwijzing met itemnummer is: *Handelingen II* 2010/11, nr. 108, item 5, p. 25-36.

In de Staatscourant wordt alles opgenomen waarvan een wet, Koninklijk Besluit of ministerieel besluit bekendmaking of mededeling in de Staatscourant voorschrijft en publicaties, afkomstig van de centrale overheid, zoals intrekking van rijbewijzen, faillissementen, surseances van betaling, wijziging van huwelijkse voorwaarden etc.

Het Tractatenblad bevat de tekst en eventueel de vertaling van een verdrag of besluit van een volkenrechtelijke organisatie dat Nederland met andere staten of volkenrechtelijke organisaties heeft gesloten.

Behalve de drie genoemde publicaties bevat de website parlementaire documenten (de publicaties van de Eerste en Tweede Kamer) waarvan

het archief eveneens teruggaat tot 1 januari 1995. Deze documenten vindt u door op de homepage van Overheid.nl te klikken op de rubriek waarin parlementaire documenten staat of door op OfficiëleBekendmakingen.nl te klikken op *Zoeken in Officiële bekendmakingen* in de linkerkantlijn, of door direct te surfen naar zoek.officiëleBekendmakingen.nl. Onder parlementaire documenten wordt verstaan agenda's, Handelingen, Kamerstukken, Kamervragen met antwoord (Aanhangsels), Kamervragen zonder antwoord. Met name in de Kamerstukken treft u informatie aan over de totstandkoming van wetgeving.

Soms bevat een Kamerstuk een brief waarmee een minister de Kamer informeert over een rapport. Het rapport is dan in veel gevallen een bijlage die op OfficiëleBekendmakingen.nl ook beschikbaar gesteld wordt. Of een Kamerstuk bijlagen heeft of uit meer stukken bestaat, ziet u onmiddellijk als u een document heeft gevonden. In de linkerkantlijn verschijnt dan namelijk onder een kop *Gerelateerde informatie* een verwijzing daarnaar.

Tot slot is de attenderingsfunctie van dit onderdeel van deze site het vermelden waard. Met deze functie kunt u een zoekvraag laten registreren. U wordt dan per e-mail op de hoogte gesteld als er nieuwe wet- en regelgeving verschijnt die aan de eerder opgegeven zoekterm(en) voldoet. Alvorens van deze dienst gebruik te kunnen maken, dient u zich wel te registreren. Zodra u dat gedaan heeft, verschijnt in de rechterkantlijn de verwijzing *Beheren zoekvragen & attenderingen*. Na een zoekvraag verschijnt dan in diezelfde kantlijn ook elke keer de verwijzing *Deze zoekvraag bewaren*. De titels van de functies spreken voor zich.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Als u surft naar OfficiëleBekendmakingen.nl kunt u in de linkerkantlijn klikken op *Zoeken in Officiële Bekendmakingen*. Als u vervolgens onder *Bladeren* klikt op de + voor per dag, week, en maand dan ziet u hoeveel van welke publicaties zijn toegevoegd aan die dag, week of maand. Een klik op een publicatiesoort geeft vervolgens de titels van de publicaties. Hiermee bladert u als het ware door recente gepubliceerde documenten.

Behalve bladeren kunt u de zoekformulieren gebruiken. Er zijn er 3. Bij eerste binnenkomst wordt het formulier getoond dat u in staat stelt in alle aangeboden publicaties te zoeken. Als u klikt op Staatsblad, Staatscourant, Tractatenblad of een andere documentsoort dan verschijnt een daartoe bestemd zoekformulier. Een derde formulier verschijnt als u op *Parlementaire documenten* klikt.

Bewaren: Het Staatsblad, de Staatscourant, het Tractatenblad en de andere publicaties beschikbaar op Officiële bekendmakingen.nl zijn vanaf 1 juli 2009 permanent raadpleegbaar. Dit betekent dat u vanaf die datum kunt dieplinken naar deze publicaties en dat u deze kunt toevoegen aan uw Favorieten. U linkt dan naar de webversie van een document. Alvorens u een document toevoegt aan uw Favorieten dient rechts eerst te klikken op *Permanente link*. Dan verschijnt in de adresbalk de permanente link en dan kunt u deze toevoegen aan uw Favorieten.

Voor zo goed als alle beschikbare documenten geldt overigens dat ook de authentieke versie beschikbaar is. Indien dat het geval is, staat een verwijzing naar deze versie in pdf in de rechterkantlijn.

Tip: Memories van toelichting bij Kamerstukken hebben altijd volgnummer 3. Dus indien u een Kamerstuknummer heeft en u zoekt de memorie van toelichting, plaats dan een 3 in het invulveld achter *Ondernummer*.

Eerste Kamer

Op de homepage van de Eerste Kamer (www.eerstekamer.nl) staat bovenaan een aantal hoofdrubrieken waarvan Kamerstukken voor dit boek het meest relevant is. In deze rubriek treft u informatie aan over wetsvoorstellen en aanverwante documenten zoals schriftelijke vragen, moties en brieven.

Wetsvoorstellen

Alle wetsvoorstellen die sinds 1995 bij de Eerste Kamer aanhangig zijn of waren, zijn op deze site opgenomen. Van de wetsvoorstellen uit de periode 1995-1997 is alleen een korte samenvatting opgenomen. Sinds 1999 zijn tevens de bij een wetsvoorstel behorende Eerste Kamer-documenten opgenomen.

Indien u op *Wetsvoorstellen* klikt onder de rubriek *Kamerstukken* verschijnt een pagina met twee zoekrubrieken: *Wetsvoorstellen selecteren* en *Wetsvoorstellen zoeken*. In de eerste rubriek kunt u zoeken naar voorstellen waarbij de naam van een Kamercommissie, het vergaderjaar en de fase waarin het voorstel zich bevindt, kunt invoeren. In de tweede rubriek kunt u zoeken op trefwoord en op Kamerstuknummer. U hoeft daarbij geen compleet woord of nummer in te geven, maar u kunt volstaan met het invoeren van de eerste 5 à 6 letters van een trefwoord of een deel van het Kamerstuknummer.

Andere onderdelen onder de hoofdrubriek Kamerstukken zijn: Interpellatievragen, Schriftelijke vragen, Moties, Toezeggingen, Brieven, Verzoekschriften, Stenogrammen.

Er bestaat op zich niet zo heel veel behoefte om de site van de Eerste Kamer te bezoeken, omdat de Eerste Kamerstukken ook via Officiële bekendmakingen.nl ontsloten worden. Het kan evenwel dat u nieuwsgierig bent naar de voortgang van de behandeling van een voorstel in de Eerste Kamer. Dat kunt u zien op de site van de Eerste Kamer en daarnaast vindt u in het kort de hoofdlijnen van op de site aanwezige voorstellen. Handig als u snel even wilt weten waar een voorstel over gaat. Dit laatste vindt u echter vaak ook in de inleiding van de memorie van toelichting bij een wetsvoorstel en die memories van toelichting vindt u als eerder gezegd op Officiële bekendmakingen.nl.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: U kunt zoeken naar alle bovengenoemde documenten door onder de hoofdrubriek *Kamerstukken* te klikken. Van Kamerstukken kunt u volstaan met invoeren van een (deel van een) woord of nummer. Zo kunt u voor het vinden van de *Aanpassingswet richtlijn inzake elektronische handel* volstaan met het ingeven van woord “elektronische”. Aardig is dat wanneer u een woord per abuis verkeerd spelt, dus bijvoorbeeld elektronisch, de zoekmachine u resultaten laat zien beginnend met *ele*, en zo vindt u het betreffende voorstel alsnog.

Bewaren: Over het bewaren van webadressen en documenten op de Eerste

Kamersite kunnen wij kort zijn. U kunt verwijzingen naar voorstellen op de normale wijze toevoegen aan uw Favorieten. Datzelfde geldt voor de webadressen van de via deze site gevonden pdf-documenten. Deze pdf-documenten kunt u vanzelfsprekend ook bewaren op uw eigen computer.

Tip: Als u een wetsvoorstel gevonden hebt, dan kunt u door de muis te bewegen over de iconen in de stand van zaken-balk, zien wat voor documenten het betreft met bijbehorende data.

Staten-Generaal Digitaal

Officiële bekendmakingen.nl bevat zo goed als alle documenten die van belang zijn, of zijn geweest, voor de totstandkoming van wet- en regelgeving. Het archief van deze site gaat echter niet verder terug dan 1995. Datzelfde geldt voor de Eerste Kamersite. In het geval u dus op zoek bent naar een memorie van toelichting of een Eerste Kamerstuk van voor 1995, dan kunt u niet bij deze sites terecht. Sinds kort betekent dat niet meer dat u uw zoektocht moet vervolgen in een ouderwetse bibliotheek, maar dient u in dergelijke gevallen te surfen naar www.statengeneraaldigitaal.nl. Op de website Staten-Generaal Digitaal vindt u namelijk alle Handelingen (Kamer- verslagen, Kamerstukken en Kamervragen) van het zittingsjaar 1814-1815 tot 1 januari 1995.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Op de homepage van Staten-Generaal Digitaal staat een eenvoudig zoekformulier. In dit formulier kunt u het vergaderjaar en een zoekwoord invoeren. Indien u meer weet van het document dat u zoekt, is dit formulier niet afdoende en dient u te klikken op *Uitgebreid zoeken*.

In dit formulier kunt u de muis op de 'i' houden voor assistentie bij het invoeren van gegevens. Bovendien kunt u klikken op de radioknop voor meer invulmogelijkheden. Zo verschijnt achter *Kamerstukken* onder meer een veld waarin u het Kamerstuknummer kunt invullen.

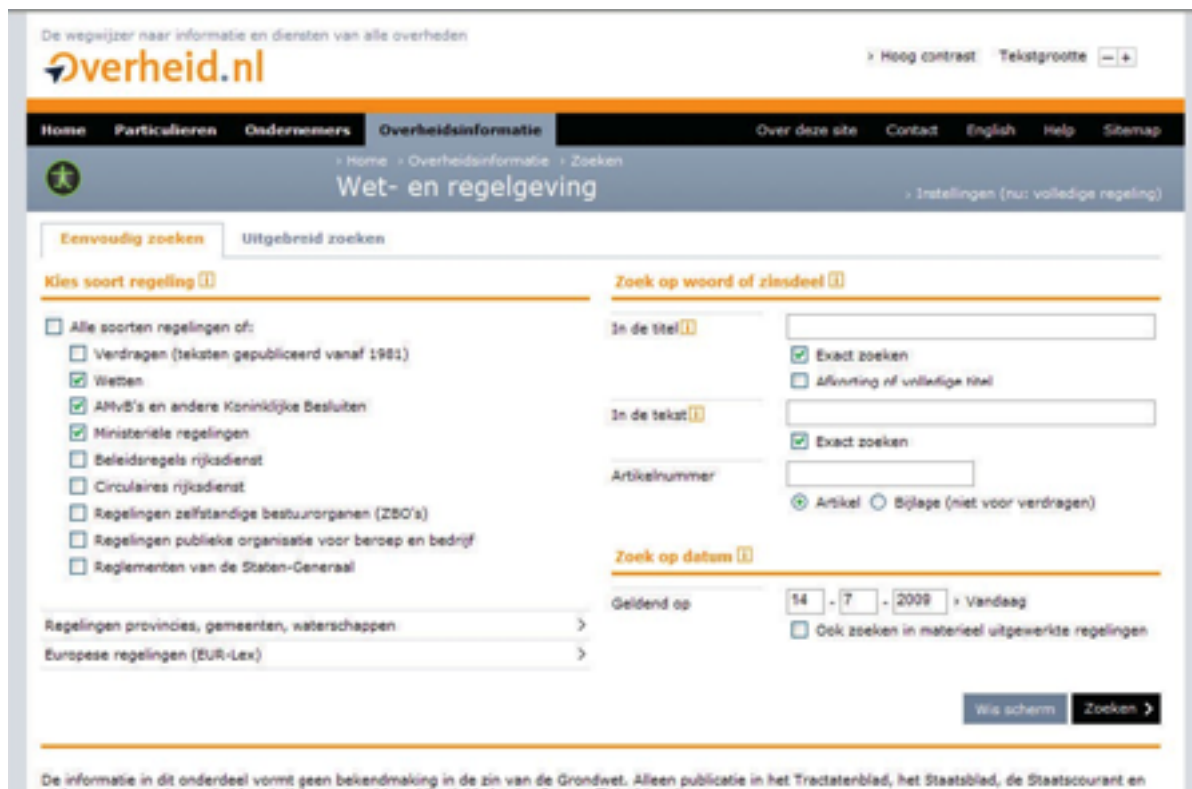
Bewaren: Indien u een document gevonden heeft, kunt u het webadres van dat document op de normale wijze aan uw Favorieten toevoegen. Ook kunt u de documenten zelf downloaden en bewaren op uw pc.

Tip: Om een ingang te bieden in het complexe Handelingen-materiaal is voor mensen die daarmee nog niet erg bekend zijn, een aantal thema's geselecteerd. Elk thema bestaat uit een beknopte beschrijving van een spraakmakende gebeurtenis met daarbij een aantal links naar Kamerverslagen, Kamerstukken en/of Kamervragen waarin dat thema behandeld wordt. Thema's zijn bijvoorbeeld Europa, mensenrechten en politieke geschiedenis van Nederland

Wet- en regelgeving, Overheid.nl

Voorgaande sites zijn met name interessant om gegevens te achterhalen over de totstandkoming van wet- en regelgeving. Als een regeling eenmaal van kracht is en u zoekt de volledige, geconsolideerde, tekst van die regeling, dan dient u te surfen naar de afdeling Wet- en regelgeving van Overheid.nl. U kunt deze afdeling bereiken door op de homepage van Overheid.nl op de gelijknamige rubriek te klikken. U komt er direct als u wetten.overheid.nl of www.wetten.nl ingeeft in de adresregel van uw browser. Met het wettenbestand dat de overheid via deze site beschikbaar stelt, geeft zij invulling aan haar wens om wetgeving via internet voor iedereen raadpleegbaar te maken. Lange tijd was het niet goed mogelijk om gratis volledige wetteksten te raadplegen. Op deze site kan dit nu wel. Het gaat hierbij onder meer om wetten, verdragen, AMvB's en andere Koninklijke Besluiten, Ministeriële regelingen, Beleidsregels rijksdienst, Circulaires rijksdienst, Regelingen van zelfstandige bestuursorganen (ZBO's), Regelingen van organen van de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie (PBO), andere openbare lichamen voor bedrijf en beroep (OLBB's) en Reglementen van de Staten-Generaal.

Naast al deze regelingen bevat de site ook regelingen van provincies, gemeenten en waterschappen. Deze verzameling regelingen is nog niet compleet, maar er worden regelmatig nieuwe aan toegevoegd. Een klik op *Regelingen van provincies, gemeenten, BES, waterschappen, en voormalige Nederlandse Antillen (voor 10-10-2010)* brengt u bij een zoekpagina voor die regelingen. U kunt vervolgens klikken op het woord overzicht in de inleidende tekst. U ziet dan welke organisaties hun algemeen verbindende voorschriften ('verordeningen') al via deze site publiceren. Als u op de naam van een partij in het overzicht klikt, krijgt u de van die partij opgenomen regels te zien.

The screenshot shows the Overheid.nl website interface. At the top, there's a navigation bar with links like Home, Particulieren, Ondernemers, and Overheidsinformatie. Below this is a search bar with the text 'Wet- en regelgeving'. The main content area is divided into two columns. The left column, titled 'Kies soort regeling', lists various types of regulations with checkboxes, including 'Wetten', 'Ministeriële regelingen', and 'Regelingen zelfstandige bestuursorganen'. The right column, titled 'Zoek op woord of zinsdeel', contains search filters for 'In de titel', 'In de tekst', and 'Artikelnummer'. There are also date filters for 'Geldig op' and 'Zoek op datum'. At the bottom, there's a 'Zoeken' button and a disclaimer about the information's legal status.

De verwijzing *Europese regelingen (EUR-Lex)* doet suggereren dat dit deel van Overheid.nl ook Europese regelgeving bevat maar dat was op het moment van het schrijven van dit stuk niet het geval. Het is echter wel de bedoeling dat op termijn alle verwijzingen naar Europese richtlijnen en verordeningen in het onderdeel Wet- en regelgeving aanklikbaar worden.

Wetten.nl biedt u de mogelijkheid de volledige teksten van wet- en regelgeving te raadplegen. Doet u dat vandaag, en u verandert niet de datum onder *Zoek op datum*, dan krijgt u de tekst te zien zoals die vandaag geldig is. Wilt u evenwel de geldende tekst inzien van een regeling op een door u gekozen datum dan kan dat ook. Bij dat laatste dient u zich evenwel bewust te zijn van het feit dat deze site in mei 2002 van start gegaan is met op dat moment geldende wet- en regelgeving met als gevolg dat u geen wetteksten kunt oproepen van voor die tijd. Dus u kunt geen versie van de Auteurswet oproepen zoals deze gold in 2001.

Over de opgenomen verdragen kan gezegd worden dat op het moment van het schrijven van dit boek de geconsolideerde teksten beschikbaar waren van de verdragen waarvan vanaf 1951 de teksten zijn gepubliceerd in het Tractatenblad.

Wetten.nl is zeer actueel. De publicaties met nieuwe teksten en wijzigingen worden bij minimaal 95% van de gevallen binnen 2 werkdagen na publicatiedatum verwerkt. Voor maximaal 5% van de publicaties vindt verwerking binnen 5 werkdagen plaats.

Nieuw op Wetten.nl is de mogelijkheid wetten mee te nemen op uw iPad of e-reader. Als u Wetten.nl heeft geopend, dan ziet u rechtsboven onder de grijze balk de volgende tekst staan: *Neem nu de wetten mee op uw e-reader of iPad*. Klikte u hierop dan komt u op een pagina (epub.overheid.nl) waarop wordt uitgelegd hoe u wetten op uw e-reader of iPad kunt plaatsen.

Bij dit proces wordt uitgegaan van zogenaamde wetsfamilies. Een wetsfamilie bestaat uit een wet met de onderliggende regelingen, zoals Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's), Koninklijke besluiten en ministeriële regelingen. Per wetsfamilie is een elektronisch boek gegenereerd dat u kunt downloaden en openen op een e-reader. Als er een wijziging in een wetsfamilie wordt doorgevoerd, wordt deze ook op epub.overheid.nl/ geplaatst. Zo kunt u altijd beschikken over de laatste versie van een wet(sfamilie).

Als u een iPad heeft, dan dient u de WettenNL-app te downloaden. Deze applicatie maakt het mogelijk om de wetsfamilies op uw iPad te lezen. Daarnaast heeft deze app enkele handige extra functies. Zo krijgt u een mel-

ding als er een update beschikbaar is in een eerder opgehaalde wetsfamilie. Ook kunt u zelf notities en markeringen aanbrengen in de wetsfamilies.

Daarnaast heeft *Antwoord voor Bedrijven* de app *Nieuwe Wetten* ontwikkeld. Deze gratis app attendeert u op wetswijzigingen en nieuwe regels. U vindt informatie over deze app op www.antwoordvoorbedrijven.nl/app.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Het zoekformulier van wetten.overheid.nl is duidelijk. Een paar zaken zijn handig om te weten:

- nadere informatie bij het invullen van bepaalde velden kunt u krijgen door de muis op de bij het veld genoemde 'i' te houden
- het is veelal niet nodig de standaardvinkjes aan te passen
- u kunt ook zoeken op bekende korte namen van wetten en regels, zoals bijvoorbeeld *arbowet* als u zoekt naar de Arbeidsomstandighedenwet
- als u ook wilt zoeken in teksten die op de door u aangegeven zoekdatum geen werking meer hebben, dient u een vinkje te zetten voor *Ook zoeken in materieel uitgewerkte regelingen* onder *Zoek op datum*

Bewaren: In het vernieuwde Wetten.nl kunt u vandaag de dag op de normale wijze een gevonden wet of regel aan uw Favorieten toevoegen. Wel is het verstandig de meegegeven naam van de Favoriet aan te passen in een voor u begrijpelijke naam. Let wel op, indien u het adres bewaart inclusief geldigheidsdatum dan roept u een volgende keer een tekst op zoals die gold op de datum dat u hem toevoegde aan uw Favorieten. Latere eventuele wijzigingen krijgt u dan niet te zien. U kunt de geldigheidsdatum in het webadres verwijderen om altijd de meest recente versie via uw Favorieten te kunnen oproepen.

Tip: Als u een wet gevonden heeft dan ziet u, als u de tekst heeft opgeroepen, rechtsboven de tekst Wetstechnische informatie met daarachter een 'i'. Een klik daarop brengt u op een pagina met wat men noemt wetstechnische informatie met onder andere verwijzingen naar artikelen die verwijzen naar de regeling die u heeft opgeroepen.

Overige wettensites

Met het vorenstaande weet u zo goed als alles wat u wilt weten over wet- en regelgeving op internet. Toch willen wij er nog een paar noemen alvorens over te gaan naar rechtspraak.

Op de website van de Tweede Kamer (www.tweedekamer.nl) staat een overzicht van alle aanhangige wetsvoorstellen. Houd de muis op Kamerstukken en klik vervolgens op Aanhangige wetgeving.

De Algemene Raad van de Orde van Advocaten wordt met enige regelmaat door tal van (overheids-)lichamen om advies gevraagd over ontwerp wet- en regelgeving. Deze adviezen zijn raadpleegbaar via de site van de Orde: www.advocatenorde.nl. U vindt de wetgevingsadviezen door uw muis eerst te houden op advocaten en vervolgens te klikken op Wetgevingsadviezen.

Daarnaast publiceert de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (NVvR) wetgevingsadviezen op zijn website (www.nvvr.org) onder Adviezen. Deze adviezen hebben betrekking op wetsvoorstellen en beleidsvoornemens van de Minister van Veiligheid en Justitie en soms ook op die van andere departementen of instellingen. De site bevat adviezen die vanaf begin 2000 zijn uitgebracht door de Wetenschappelijke Commissie van de NVvR. U kunt desgewenst de adviezen downloaden of printen.

De Raad van State adviseert regering en parlement over wetgeving en bestuur. In het onderdeel Adviezen vindt u een overzicht van de adviesaanvragen die bij de Raad van State in behandeling zijn en een overzicht van de adviezen die de Raad van State recent heeft vastgesteld. In de adviezendatabank vindt u alle adviezen die na 1 januari 2000 zijn uitgebracht en openbaar gemaakt.

9 Rechtspraak

In het geval van rechtspraak is er één website van belang: Rechtspraak.nl. Dit hoofdstuk zal dan ook met name tekst en uitleg geven over die site. Dit wordt voorafgegaan door een korte toelichting over de herziening van de gerechtelijke kaart en de introductie van de European Case Law Identifier (ECLI). Ter afsluiting zal kort enige aandacht besteed worden aan andere sites met uitspraken.

Herziening gerechtelijke kaart

Nederland had tot 1 januari 2013 negentien rechtbanken, vijf gerechtshoven en één Hoge Raad. Om ervoor te zorgen dat de Rechtspraak in de toekomst de kwaliteit op peil kan houden en slagvaardig kan blijven, was het echter nodig dat de indeling van werkgebieden voor de gerechten werd aangepast. Deze nieuwe gebiedsindeling van de Rechtspraak is geregeld in de wet Herziening Gerechtelijke Kaart (HGK). De 19 rechtbanken zijn per 1 januari 2013 samengevoegd tot 10 nieuwe rechtbanken. Het aantal gerechtshoven is van 5 naar 4 gegaan: de gerechtshoven Arnhem en Leeuwarden zijn gefuseerd. Per 1 april 2013 is vervolgens de rechtbank Oost-Nederland weer gesplitst in de rechtbanken Overijssel (Almelo en Zwolle) en Gelderland (Arnhem en Zutphen). Hiermee zijn er per april 2013 dus, naast de Hoge Raad, de Raad van State, het College van Beroep voor het bedrijfsleven en de Centrale Raad van Beroep, 4 gerechtshoven en 11 rechtbanken:

Gerechtshoven:

Amsterdam
Arnhem – Leeuwarden
‘s-Hertogenbosch
Den Haag

Rechtbanken:

Amsterdam (Amsterdam)
Den Haag (Den Haag, Gouda, Leiden)
Gelderland (Arnhem, Zutphen)
Limburg (Maastricht, Roermond)
Midden-Nederland (Almere, Amersfoort, Lelystad, Utrecht)
Noord-Holland (Alkmaar, Haarlem, Haarlemmermeer, Zaanstad)
Noord-Nederland (Assen, Groningen, Leeuwarden)
Oost-Brabant (Eindhoven, ‘s-Hertogenbosch)
Overijssel (Almelo, Zwolle)
Rotterdam (Dordrecht, Rotterdam)
Zeeland-West-Brabant (Bergen op Zoom, Breda, Middelburg, Tilburg)

Zie Rechtspraak.nl voor achtergrondinformatie over de HGK.

Met de herziening gerechtelijke kaart per 1 januari 2013 wijzigde bij het gerechtshof en de rechtbank de plaatsaanduiding *‘s-Gravenhage* in *Den Haag*. De *Leidraad voor juridische auteurs 2013* beveelt aan deze nieuwe naam te gebruiken, ook bij oudere jurisprudentie.

Van LJN naar ECLI

In december 2010 heeft de Raad van Ministers van de Europese Unie aanbevolen alle rechterlijke uitspraken te gaan nummeren met de ‘European Case Law Identifier’ (ECLI). Deze aanbeveling is door de Rechtspraak overgenomen. De Rechtspraak geeft uitspraken vanaf 28 juni 2013 een European Case Law Identifier in plaats van een landelijk jurisprudentienummer (LJN). Groot voordeel van de ECLI ten opzichte van het LJN is dat deze nummering Europa-breed wordt gebruikt. Daardoor zijn buitenlandse uitspraken beter te vinden en zijn uitspraken van de Europese gerechten makkelijker te citeren.

Format ECLI

Het formaat van een ECLI is overal in Europa hetzelfde:

‘ECLI:landcode:instantiecode:jaar:nummer’.

De landcode is tweeletterig, in het geval van Nederland ‘NL’. De instantiecodes zijn door de Rechtspraak bepaald en vastgelegd in de ECLI-index. Het laatste gedeelte, nummer, is door elk land naar eigen inzicht ingevuld. In Nederland is dit een volgnummer dat jaarlijks per instantie begint bij 1. Een ECLI van een uitspraak van de Hoge Raad uit 2013 kan er dus zo uitzien: ECLI:NL:HR:2013:897. Dat is langer dan het huidige LJN, maar ook betekenisvoller. Zoeken op de oude LJN’s blijft mogelijk. Ook de deeplinks die met behulp van een LJN zijn aangebracht, blijven gewoon werken.

Het zelf omzetten van LJN naar ECLI wordt overigens afgeraden. Op Rechtspraak.nl is een conversielijst beschikbaar maar ook in de databank kan nog op LJN worden gezocht.

Oude LJN onderdeel nieuwe ECLI

De introductie van de ECLI betekent niet dat de LJN’s zijn verdwenen. Zij zijn een onderdeel gaan vormen van de ECLI en zijn als LJN nog makkelijk te herkennen in de ECLI. Zo is de ECLI van LJN: BR5216 (een arrest van de Hoge Raad uit 2011): ECLI:NL:HR:2011:BR5216. In tegenstelling tot ECLI’s van na de invoering eindigen de oude ECLI’s dus met het LJN dat bestaat uit 2 letters en 4 cijfers.

Er is één kwestie die bij de overgang naar ECLI extra aandacht behoeft en dat betreft de conclusies van de advocaat-generaal bij de Hoge Raad. Deze conclusies kregen in het LJN-tijdperk hetzelfde LJN als de (latere) uitspraak. Dus de conclusie van de advocaat-generaal behorend bij uitspraak BX9407 heeft dit zelfde LJN. Deze conclusie is te vinden onder de uitspraak. Na de overgang naar ECLI krijgen de conclusies een eigen nummer, een eigen ECLI. Voor oude uitspraken met LJN is dit ook doorgevoerd. Aan de instantiecode is te zien of het een conclusie of een uitspraak betreft. De bovengenoemde oudere uitspraak en de bijhorende conclusie hebben na de overgang naar ECLI de volgende nummers gekregen:

ECLI:NL:HR:2012:BX9407 (uitspraak)

ECLI:NL:PHR:2012:BX9407 (conclusie).

PHR staat in dit geval voor Parket Hoge Raad.

Zo goed als alle uitspraken hebben overigens een ECLI, maar lang niet alle uitspraken zijn beschikbaar op Rechtspraak.nl. Ook dat laatste wordt aangegeven bij het oproepen van de ECLI. Indien zo’n uitspraak wel op papier verschenen is, dan wordt dat uiteraard wel aangegeven. Zo is de ECLI van het beroemde arrest vade Hoge Raad *Lindenbaum Cohen* uit 1919: ECLI:NL:HR:1919:AG1776. Als u deze oproept ziet u dat de uitspraak niet gepubliceerd is op Rechtspraak.nl en dat deze wel te vinden is in de NJ 1919, 161 voorzien van een noot door Molengraaff.

De niet op Rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken die wel een ECLI hebben, worden in het zoekresultaat getoond, wanneer u zoekt op datum of instantie. Om deze ‘lege’ ECLI’s uit te sluiten van het zoekresultaat, kunt u onder *Verfijn zoekopdracht* bij het zoeken op datum kiezen voor datum *Publicatie* in plaats van datum *Uitspraak*. Op die manier ziet u in het zoekresultaat alleen de volledige op Rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken.

Aanvullende informatie

Indien u een uitspraak heeft gevonden via Rechtspraak.nl en deze hebt aangeklikt, dan ziet u bovenaan die pagina aanvullende informatie over de uitspraak. Van uitspraken worden met de introductie van de ECLI, wat men noemt, de formele relaties getoond. Dus als u een uitspraak van de Hoge Raad hebt gevonden, dan ziet u achter *Formele relaties* bijvoorbeeld een link staan naar de voorafgaande uitspraak van een gerechtshof. Daarnaast wordt (soms) aangegeven op welk(e) wetsartikel(en) de gevonden uitspraak betrekking heeft. Ook worden de vindplaatsen van de uitspraak genoemd. Dit betekent dat u in één oogopslag kunt zien waar een uitspraak gepubliceerd is en of deze is voorzien van een commentaar (annotatie).

Rechtspraak.nl

De website Rechtspraak.nl is met de introductie van de ECLI niet heel veel veranderd. Alleen het zoekgedeelte is op de schop gegaan.

Het ingeven van het webadres www.rechtspraak.nl doet u belanden op de homepage Rechtspraak.nl. Aan de bovenzijde van de pagina treft u in de witte balk de hoofdrubrieken aan: Recht in Nederland, Naar de rechter, Organisatie, Actualiteiten, Uitspraken en registers, Procedures, Werken bij. De eerste drie rubrieken zijn met name gericht op het niet juridisch geschoolde publiek. Alle andere rubrieken zijn voor praktijkjuristen meer en minder interessant. In dit hoofdstuk komt alleen de rubriek *Uitspraken en registers* aan de orde. Van deze hoofdrubriek behandelen wij alleen *Zoeken in uitspraken*.

Zoeken in uitspraken

Als u rechts op de pagina klikt op *Zoeken in afspraken* onder *Uitspraken en registers* dan belandt u op een pagina met een enkel zoekveld en een toelichtende tekst. Alvorens dit formulier nader toe te lichten, is het goed om te weten dat de Hoge Raad reeds vanaf het begin (eind 1999) zo goed als alle uitspraken op Rechtspraak.nl plaatst. Inmiddels doen de Centrale Raad van Beroep, het College van Beroep voor het Bedrijfsleven en de Raad van State dat ook. Helaas lijken de andere instanties nog steeds een willekeurige selectie te plaatsen. Hierdoor kan het voorkomen dat in een juridisch tijdschrift uitspraken worden vermeld die u niet aantreft op Rechtspraak.nl. Dit is niet alleen jammer, maar vooral ook vreemd in die gevallen dat mensen werkzaam bij de rechterlijke macht de selecties aanleveren aan de commerciële uitgevers. Zij geven hun selectie blijkbaar wel door aan deze uitgevers, maar niet aan de site van hun club, de rechterlijke macht. De situatie is overigens inmiddels wel verbeterd. Terwijl in de jaren 2000-2003 jaarlijks zo'n 1400 in tijdschriften gepubliceerde hof- en rechtbankuitspraken niet te vinden waren op Rechtspraak.nl, is dit aantal gedaald tot 900 in 2007 en 700 in 2008.³⁶ Wat hier ook van zij, inmiddels bevat Rechtspraak.nl wel meer dan 160.000 uitspraken en dat maakt de (nog niet volledige) databank toch waardevol.

Het nieuwe uitspraken-zoekformulier is heel simpel. Het is een invulveld met daarachter de mogelijkheid om middels een uitklapmenu een keuze te maken in welk onderdeel van een uitspraak men wil zoeken.

In het zoekveld kunt u een ECLI ingeven, een LJN, een vindplaats, een zaaknummer of vrije tekst. Mocht u meer informatie weten over de uitspraak die u zoekt, dan kunt u klikken op *Verfijn zoekopdracht*. U heeft vervolgens de gelegenheid om een datum in te voeren, een instantie aan te geven of een rechtsgebied.

Een ECLI zult u in de literatuur nog niet heel vaak tegenkomen, maar dat zal uiteraard snel veranderen. Loopt u nog tegen een LJN aan in een document, of tegen een vindplaats, dan is dat dus geen probleem. De nieuwe zoekmachine van Rechtspraak.nl kan met al deze kenmerken uit de voeten.

De officiële site van de **rechtbanken gerechtshoven - CBS - CBS - Hoge Raad** en **Raad voor de rechtspraak** Contact | Statistiek | A-Z index | RSS | Sitemap

de Rechtspraak

Recht in Nederland | Naar de rechter | Organisatie | Actualiteiten | Uitspraken en registers | Procedures | Werken bij

Home > Uitspraken en registers > Uitspraken > Zoeken in uitspraken

Uitspraken

- > Zoeken in uitspraken
- > Hulp bij zoeken
- > Linken naar uitspraken
- > Open Data van de Rechtspraak
- > ECLI (en LRI)
- > RSS-feeds uitspraken
- > Nieuwsbrief Uitspraken Actueel
- > Weekoverzicht Uitspraken
- > Aankondigingsrichtlijnen
- > Jurisprudentienieuwsbrief Bestuursrecht
- > Agenda uitspraken Bestuursrecht
- > Selectiecriteria
- > Linken naar andere juridische databanken

Zoeken in uitspraken

Zoeken in: Zoek op ECLI, LRI, zaaknummer of vindplaats of...

Verfijn zoekopdracht

Datum

Zoek binnen...

☐ Instaties	☐ Rechtsgebieden
☐ Hoge Raad	☐ Bestuursrecht
☐ Raad van State	☐ Civiel recht
☐ Centrale Raad van Beroep	☐ Internationaal publiekrecht
☐ College van Beroep voor het bedrijfsleven	☐ Strafrecht
☐ Gerechtshoven	
☐ Rechtbanken	
☐ Kantongerechten	
☐ Andere instanties binnen het Koninkrijk	

Sinds 28 juni 2013 is het zoeken op Rechtspraak.nl veranderd.

Alle uitspraken zijn vanaf die dag voorzien van een ECLI, de European Case Law Identifier. Nieuw is ook dat de conclusie van de AG en de MR afzonderlijk gepubliceerd worden. Bij zoeken op een instantie moet u de naam aanvenken die de (opvolger van de) instantie kreeg na de Herpening Gerechtelijke Kaart van 1 januari 2013. Als de uitspraak van gemarkeerde verwijzingen naar regelgeving is voorzien, dan kunt u naar deze regelgeving doorlinken.

Ook niet gepubliceerde uitspraken krijgen een ECLI. Deze uitspraken worden in het zoekresultaat getoond, wanneer u uitsluitend op datum of instantie, en niet op een trefwoord zoekt. De uitspraakidee zelf ontbreekt. Om deze 'lege' ECLIs uit te sluiten van het zoekresultaat, kunt u onder 'verfijn zoeken' bij het zoeken op datum kiezen voor datum 'Publicatie' in plaats van datum 'uitspraak'. Op die manier ziet u in het zoekresultaat alleen de volledige op Rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken.

Na een zoekopdracht krijgt u een resultatenlijst te zien met de ECLI, de datum van de uitspraak, de datum van publicatie, het rechtsgebied, bijzondere kenmerken (bv. Hoger beroep, Eerste aanleg, etc.), eventuele vindplaatsen en een inhoudsindicatie. Met name het laatste is uitermate nuttig. U kunt immers door het lezen van deze indicatie snel een idee krijgen van de kern van een zaak en op basis daarvan besluiten deze al dan niet te gaan lezen. Deze inhoudsindicatie zult u echter bij veel oudere zaken nog niet aantreffen. Pas in een later stadium zijn de gerechten deze indicatie gaan toevoegen en dat is jammer. Bij oudere uitspraken moet u het dus doen met de eerste regels van de uitspraken die getoond worden in de resultatenlijst en daar heeft u zo goed als niets aan. De civiele kamer van de Hoge Raad voegt zelfs pas sinds september 2005 inhoudsindicaties toe aan hun uitspraken. Daarnaast zult u bij gebruik van Rechtspraak.nl constateren dat de inhoudsindicaties soms van magere kwaliteit zijn.

Zo maakte het College van Beroep voor het Bedrijfsleven zich er tot voor kort vaak makkelijk vanaf. Men kwam vaak niet verder dan de vermelding van de regeling die aan de orde is geweest in een uitspraak: Mededingingswet, Pensioen- en spaarfondswet, EG-steunverlening akkerbouwgewassen, etc.

Naast de resultatenlijst treft u in de linkerkantlijn informatie aan over uw zoekopdracht. U ziet welke zoektermen u heeft gebruikt en welke verfijning u heeft aangebracht. Als u niet tevreden bent over het zoekresultaat dan hoeft u niet terug naar het eerste zoekscherm, maar kunt in de linkerkantlijn uw zoekopdracht aanpassen.

Pas als u klikt op een resultaat, op een ECLI ziet u trouwens de eerder genoemde formele relaties verschijnen in het rijtje bij de eerder genoemde gegevens. Ook dan pas ziet u eventuele wetsverwijzingen staan. Zie de afbeelding hieronder.

De officiële site van de **rechtspraak** - **rechtbanken** - **Gerechtshoven** - **Gerechtshof** - **Hoge Raad** - **Rechtspraak voor de rechtspraak** **Contact** | **Stemmen** | **Rechtspraak** | **Rechtspraak**

de Rechtspraak

Rechtspraak in Nederland | Naar de rechter | Organisatie | Actualiteiten | Uitspraken en registers | Procedures | Werken bij

Home > Uitspraken en registers > Uitspraken > Zoeken in uitspraken

Gevonden zoektermen

181

181

ECLI:NL:PHR:2003:AF7921

Instantie	Parquet bij de Hoge Raad
Datum uitspraak	09-12-2003
Datum publicatie	09-12-2003
Zaaknummer	01847/02 E
Formele relaties	Arrest Hoge Raad: ECLI:NL:HR:2003:AF7921
Rechtsgebieden	Strafrecht
Bijzondere kenmerken	-
Inhoudsindicatie	Rijnvaartzaak. 1. Klacht over niet aan zittings-gv hechten van tweede pleitnota kan bij gebrek aan belang niet tot cassatie leiden. 2. Art. 2 en 3 Wvz zijn niet in strijd met de Herzene Rijnvaartakte, het Verdrag van Versailles of het verdrag van Barcelona. 3. De Wvz en de daarop besluiten en regelingen bevatten geen maatregelen van gelijke werking als bedoeld in art. 28 en 29 EG-Verdrag. 4. Verwerping van op algemene gronden gedaan beroep op overmacht niet onbegrijpelijk.
Wetverwijzingen	Grondwet 94 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Rome, 25-03-1957 28 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, Rome, 25-03-1957 29 Wet arbeid vreemdelingen 2 Wet arbeid vreemdelingen 3
Vindplaatsen	Rechtspraak.nl NS 2004, 10 JV 2004, 312

Conclusie

Nr. 01847/02 E
Mr Wortel
Zitting: 15 april 2003

Conclusie inzake:
[verzoeker=verdachte]

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Het zoekformulier is duidelijk en het zoeken werkt op zijn Googles. Als u een ECLI, LJN of zaaknummer heeft dan hoeft u de zoekopdracht niet te verfijnen. U zult dan eenvoudig de uitspraak vinden die u zoekt. Is dat niet het geval dan kunt u verfijnen op datum, rechtsgebied en instantie. Als u weet waar een zaak over gaat, is de kans dat bepaalde kernwoorden in de inhoudsindicatie genoemd worden. Het kan dan handig zijn (eerst) alleen te zoeken in de inhoudsindicatie.

Bewaren: Gevonden uitspraken hebben geen permanent adres. Het heeft dan ook geen zin deze adressen aan uw Favorieten toe te voegen. Een permanent adres naar een uitspraak dient u zelf samen te stellen. De vorm van het permanente adres is als volgt:

[http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=\[ECLI\]](http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=[ECLI])

Voor de uitspraak met de European Case Law Identifier

ECLI:NL:RBAMS:2013:5 is dit dus:

<http://deeplink.rechtspraak.nl/uitspraak?id=ECLI:NL:RBAMS:2013:5>

De centrale redactie van Rechtspraak.nl garandeert dat deze deeplink ook op langere termijn zal functioneren.

Tip: De niet op Rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken die wel een ECLI hebben, worden in het zoekresultaat getoond, wanneer u zoekt op datum of instantie. Om deze 'lege' ECLI's uit te sluiten van het zoekresultaat, kunt u onder *Verfijn zoekopdracht* bij het zoeken op datum kiezen voor datum *Publicatie* in plaats van datum *Uitspraak*. Op die manier ziet u in het zoekresultaat alleen de volledige op Rechtspraak.nl gepubliceerde uitspraken.

Overige Rechtspraaksites

Naast Rechtspraak.nl is er in ons land een aantal andere sites met gratis beschikbare uitspraken. De ruimte ontbreekt om ook deze uitgebreid te bespreken. Daarvoor verwijzen wij dan ook graag naar Recht.nl (www.recht.nl/)

gids/rechtspraak). Wel noemen we kort en in alfabetische volgorde enkele van de meest belangrijke uitspraken.

Boek7-10.nl (arbeidsrecht)

De site Boek7-10.nl bevat jurisprudentie over het arbeidsrecht in brede zin. Boek7-10.nl is, na registratie, gratis toegankelijk. Tevens is er een e-mailnieuwsbrief die u wekelijks informeert over de recent verschenen jurisprudentie. U vindt deze site op www.boek7-10.nl.

College bescherming persoonsgegevens, uitspraken, adviezen en rapporten

Op de site³⁷ van het College bescherming persoonsgegevens (CBP) vindt u uitspraken, adviezen, en rapporten. Indien deze documenten aanwezig zijn, vindt u deze de onder Themadossiers.

Uitspraken geven het standpunt van het CBP naar aanleiding van concrete verzoeken om beoordeling van rechtmatigheid, om bemiddeling of om de behandeling van een klacht.

Adviezen worden vaak op verzoek opgesteld. Zo kan het CBP om advies gevraagd worden over voorstellen van wet en algemene maatregelen van bestuur, die geheel of voor een belangrijk gedeelte betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens. Het CBP kan ook ambtshalve advies uitbrengen.

Rapporten zijn doorgaans de neerslag van grotere verkennende of ambtshalve onderzoeken naar de stand van zaken bij de bescherming van persoonsgegevens bij concrete organisaties.

College voor de Rechten van de Mens, oordelen

Het College voor de Rechten van de Mens belicht, bewaakt en beschermt mensenrechten, bevordert de naleving van mensenrechten (inclusief gelijke behandeling) in praktijk, beleid en wetgeving, en vergroot het bewustzijn van mensenrechten in Nederland. Oordelen van dit college treft u aan op www.mensrechten.nl onder het uitklapmenu onder *Publicaties*.

Domeinnaam-jurisprudentie (DomJur)

De economische groei en het toegenomen economische belang van het internet hebben meer en meer gerechtelijke procedures met zich meegebracht. Vooral rechtsgedingen over domeinnamen, inclusief de inbeslagname van domeinnamen, komen geregeld voor. Daarom is in opdracht van de Stichting Internet Domeinnaamregistratie Nederland (SIDN) een site opgezet met (informatie over) uitspraken inzake domeinnaamgeschillen, DomJur (www.domjur.nl). Het inhoudelijk gedeelte wordt verzorgd door het Tilburg Institute for Law, Technology, and Society (TILT) van de Tilburg University.

Op de DomJur-site worden de uitspraken over Nederlandse domeinen zo compleet, snel en overzichtelijk mogelijk beschikbaar gesteld. Handig is het onderdeel dossiers dat in de menubalk verschijnt als u de site binnengaat.

U vindt daarin bijvoorbeeld alle zaken betreffende typefout-domeinnamen bij elkaar.

Daarnaast vindt u op deze website uitspraken in het kader van Notice-and-Take-Down, waarbij het gaat om de verantwoordelijkheid van internet-tussenpersonen. De inhoud van deze site is met name bedoeld voor juristen, maar bevat ook informatie voor bezoekers die in mindere mate bekend zijn met domeinnamen en de verantwoordelijkheid voor informatie op het internet en de daarmee samenhangende juridische aspecten.

Juridisch Wetenschappelijk Bureau, Hoge Raad civiele arresten

Evenals Rechtspraak.nl bevat de website van het Juridisch Wetenschappelijk Bureau (JWB, www.jwb.nl) de volledige tekst van de civielrechtelijke arresten van de Hoge Raad. U vindt deze in de rubriek Jurisprudentie@ctueel.

De arresten op de JWB-site worden voorzien van trefwoorden, relevante wetsartikelen en een uitgebreide samenvatting. Alle samenvattingen en arresten worden (sinds begin 2000) opgeslagen in een database met uitge-

breide zoekmogelijkheden.

Autoriteit Consument & Markt, besluiten, fusiemeldingen en opinies

Op het webadres www.acm.nl vindt u de website van de Autoriteit Consument & Markt (ACM). Als u op die site onder *Publicaties* klikt op *Zoeken in publicaties* dan ziet u in de linkerkantlijn de documenten staan waarin u kunt zoeken: nieuws, besluiten, fusiemeldingen, opinies, etc. De benaming spreekt voor zich.

Raden voor Rechtsbijstand jurisprudentiedatabank

Indien u surft naar de website van de Raad voor Rechtsbijstand op www.rvr.org en vervolgens klikt op *Ik ben betrokken bij het proces*, dan ziet u in de linkerkantlijn een knop *Jurisprudentie* staan. Een klik op die knop brengt u bij een databank met vooral uitspraken van de Raad van State en van verschillende rechtbanken in kwesties aangaande de uitvoering van de Wet op de rechtsbijstand, waarin de Raad van State nog niet heeft beslist.

10 Verdragen

Is het de afgelopen jaren heel snel, heel veel beter geworden op internet met de ontsluiting van volledige, accurate en betrouwbare wetten en gerechtelijke uitspraken; voor verdragen is dat niet anders. Een tweetal sites (drie diensten) moet in dit hoofdstuk genoemd worden: Overheid.nl (opnieuw) en het Ministerie van Buitenlandse Zaken. Daarnaast wordt in de slotparagraaf nog kort gewezen op enkele websites die in het kader van een zoektocht naar internationaalrechtelijke bronnen van belang kunnen zijn.

Tractatenblad (Officiële bekendmakingen, Overheid.nl)

Het Tractatenblad bevat de authentieke tekst en eventueel de vertaling van een verdrag of besluit van een volkenrechtelijke organisatie dat het Koninkrijk der Nederlanden met andere staten of volkenrechtelijke organisaties heeft gesloten. In het Tractatenblad wordt altijd vermeld voor welk deel van het Koninkrijk een verdrag in of buiten werking treedt, of voorlopig wordt toegepast. Daarnaast bevat het Tractatenblad andere gegevens over het verdrag of besluit. Het Tractatenblad wordt uitgegeven sinds 1951.

Tractatenbladen vindt u op de website Officiële bekendmakingen. Op de homepage van die site ziet u of en hoeveel Tractatenbladen er die dag zijn toegevoegd. Als u in de linkerkantlijn klikt op *Zoeken in Officiële bekendmakingen* dan kunt u bekijken of en hoeveel Tractatenbladen er de afgelopen week en maand zijn toegevoegd. Als u klikt op *Tractatenblad* in de linkerkantlijn dan krijgt u een speciaal voor deze bekendmakingen toegesneden zoekformulier. Enige toelichting daarop is gegeven in het hoofdstuk over de website Officiële bekendmakingen. De oudste Tractatenbladen in de databank van Officiële bekendmakingen dateren van eind 1951.

Verdragen (Wet- en regelgeving, Overheid.nl)

Het onderdeel Wet- en regelgeving van Overheid.nl bevat sinds enige tijd ook verdragen. U vindt hier de geconsolideerde teksten van verdragen gesloten door, en geldend voor het Koninkrijk. 'Geconsolideerd' betekent dat de tekst gepubliceerd wordt waarin alle wijzigingen zijn verwerkt. Met de publicatie van de geconsolideerde teksten op internet zijn dus de complete en geldende teksten beschikbaar.

Ook bij deze teksten gaat het om de verdragen die gelden voor enig deel van het Koninkrijk. Wilt u weten voor welk deel van het Koninkrijk, dan zult u de Verdragenbank moeten raadplegen. Voor ieder verdrag wordt daar de zogenaamde Koninkrijkspositie vermeld.

De teksten vanaf 1951 zijn beschikbaar. Het gaat dan om verdragen die op 1 januari 2005 nog in werking waren, of die daarna in werking getreden zijn.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Bij verdragen zoekt het programma in de Nederlandse titel van het verdrag en in de titel in de authentieke taal (als het verdrag oorspronkelijk niet in het Nederlands is). Indien aanwezig kunt u zowel de authentieke verdragstekst als de Nederlandse vertaling inzien. Dus als u bijvoorbeeld zoekt op 'cybercrime', toont het systeem de *Convention on Cybercrime* op het scherm en kunt u via de linkerkantlijn de Nederlandse versie van dit verdrag inzien.

Bewaren: In Wetten.nl kunt u op de normale wijze een gevonden verdrag aan uw Favorieten toevoegen. Wel is het verstandig de meegegeven naam van de Favoriet aan te passen in een voor u begrijpelijke naam. Let wel op, indien u het adres bewaart inclusief geldigheidsdatum dan roept u een volgende keer een tekst op zoals die gold op de datum dat u hem toevoegde aan uw Favorieten. Latere eventuele wijzigingen krijgt u dan niet te zien. U kunt de geldigheidsdatum in het webadres verwijderen om altijd de meest recente versie via uw Favorieten te kunnen oproepen.

Tip: Als u een verdrag gevonden heeft dan ziet u, als u de tekst heeft opgeroepen, rechtsboven de tekst Wetstechnische informatie met daarachter een 'i'. Een klik daarop brengt u op een pagina met wat men noemt wetstechnische informatie met onder andere verwijzingen naar de Tractatenbladen waarin melding wordt gemaakt van het gevonden verdrag.

Verdragenbank (Ministerie van Buitenlandse Zaken)

De verdragsdiensten van Overheid.nl zijn goed te gebruiken in combinatie met de Verdragenbank van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De Verdragenbank bevat de gegevens van verdragen, waarbij Koninkrijk der Nederlanden partij is. Met verdragsgegevens worden alle relevante feiten bedoeld, zoals ondertekening, bekrachtiging, aanvaarding, goedkeuring, toetreding, opzegging, territoriale toepassing, verklaring van voortgezette gebondenheid, maken of intrekken van voorbehouden, afleggen, wijzigen of intrekken van verklaringen et cetera.

In de Verdragenbank zijn verdragsgegevens opgenomen van:

- alle verdragen, waarvan vanaf 1951 de teksten zijn gepubliceerd in het Tractatenblad, en die gelden voor enig deel van het Koninkrijk.
- alle verdragen, waarvan vanaf 1945 de teksten zijn gepubliceerd en die gelden voor Aruba, Curaçao, Sint Maarten en/of het Caribische deel van Nederland. Veel van deze verdragen gelden uiteraard ook voor het Europese Nederland.
- alle verdragen, waarvan het Koninkrijk depositaris is. Op het moment van schrijven van dit boek waren de gegevens van 7000 verdragen beschikbaar. Alle voorbehouden, verklaringen en bezwaren, afgelegd na 1 januari 2003, zijn opgenomen.

U vindt de Verdragenbank door via Rijksoverheid.nl naar de site van het ministerie van Buitenlandse Zaken te gaan. Daar klikt u op *Onderwerpen*, dan onder de V op *Verdragen* en tot slot in de tekst op de link in de zin waarin de Verdragenbank genoemd wordt.

Naast een verwijzing naar de Verdragenbank treft u op de pagina getiteld *Verdragen* ook verwijzingen aan naar aanvullende informatie en documenten die te maken hebben met verdragen, zoals bijvoorbeeld een verwijzing naar de zogenaamde Maandberichten. Hierin worden recente wijzigingen van verdragsgegevens vermeld in afwachting van het verschijnen van een volgend Tractatenblad. In de Maandberichten wordt informatie gegeven over nieuwe partijen bij een verdrag, inwerkingtreding en/of voorlopige toepassing van een verdrag, voorbehouden, bezwaren en afgelegde verklaringen. Teksten van verklaringen, voorbehouden en bezwaren worden niet opgenomen, maar zijn wel te vinden in de Verdragenbank.

Een andere verwijzing in de linkerkantlijn is Geconsolideerde Verdragen van de Europese Unie. Via deze pagina heeft u rechtstreeks toegang tot de Nederlandstalige geconsolideerde (geactualiseerde) teksten van de Verdragen van de Europese Unie, inclusief protocollen en verklaringen. Het zijn de gewijzigde teksten van de Verdragen zoals ze luiden sinds inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december 2009. In maart 2010 zijn nieuwe geconsolideerde versies gepubliceerd in het EU Publicatieblad. Deze versies zijn te raadplegen via de website van het Expertisecentrum Europees Recht.

Tot slot willen wij nog wijzen op de verwijzing naar Mensenrechtenverdragen. Een klik hierop geeft u rechtstreeks toegang tot relevante informatie, c.q. verdragsgegevens, zoals partijgegevens, verbanden en voorbehouden en bezwaren, alsmede de Nederlandse geconsolideerde teksten van de voor het Koninkrijk der Nederlanden belangrijkste normstellende instrumenten op het terrein van de rechten van de mens. Naast de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens gaat het in het bijzonder om verdragen, inclusief protocollen, waarbij het Koninkrijk der Nederlanden partij is of van plan is in de toekomst partij te worden.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Als u klikt op *Zoek in de Verdragenbank* in de linkerkantlijn verschijnt een zoekformulier met behulp waarvan u in de Verdragenbank kunt zoeken.

Bewaren: Een pagina met verdragsgegevens kunt u op de gebruikelijke wijze toevoegen aan uw Favorieten. Wel is het verstandig de naam van de Favoriet aan te passen, zodat u in een oogopslag weet waar de Favoriet naar verwijst.

Tip: In plaats van het bovengenoemde pad kunt u ook het webadres www.minbuza.nl/verdragen ingeven. U komt dan direct op de verdragenafdeling van het ministerie van Buitenlandse zaken.

Overige verdragensites

De drie bovenstaande (onderdelen van) sites bieden op het gebied van verdragen al veel informatie. Toch willen wij nog enkele sites noemen die in verband met internationaal recht een bezoek waard zijn.

Hague Conference On Private International Law

Onder meer de website van de Haagse Conferentie voor Internationaal Privaatrecht www.hcch.net dient hier genoemd te worden. Het meest interessante onderdeel van deze site, die in het Engels en het Frans beschikbaar is, is ongetwijfeld de lijst met verdragen die zijn opgesteld onder de vlag van deze conferentie. Een klik op *Conventions* in de linkerkantlijn brengt u op de pagina waar de lijst staat. Voor meer informatie over de verdragen en voor de volledige (Engelse) tekst dient u te klikken op de titels. Soms zijn ook vertalingen beschikbaar. U kunt na het oproepen van een verdrag klikken op *Translations* om te bezien of dat het geval is.

Internationale organisatie

Verdragsteksten zijn natuurlijk in veel gevallen ook te vinden zijn op de websites van de internationale organisaties die (mede) achter het opstellen van die teksten zitten. Zo vindt u arbeidsverdragen op de website van de International Labour Organization (www.ilo.org), (bepaalde) handelsverdragen op de website van de United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL), verdragen van de Raad van Europa vindt u in het online Treaty Office van de Raad etc. Nadeel van een zoektocht naar verdragen via de websites van internationale organisaties is dat deze sites niet altijd uitblinken in duidelijkheid, waardoor een verdragstekst niet altijd zomaar gevonden is.

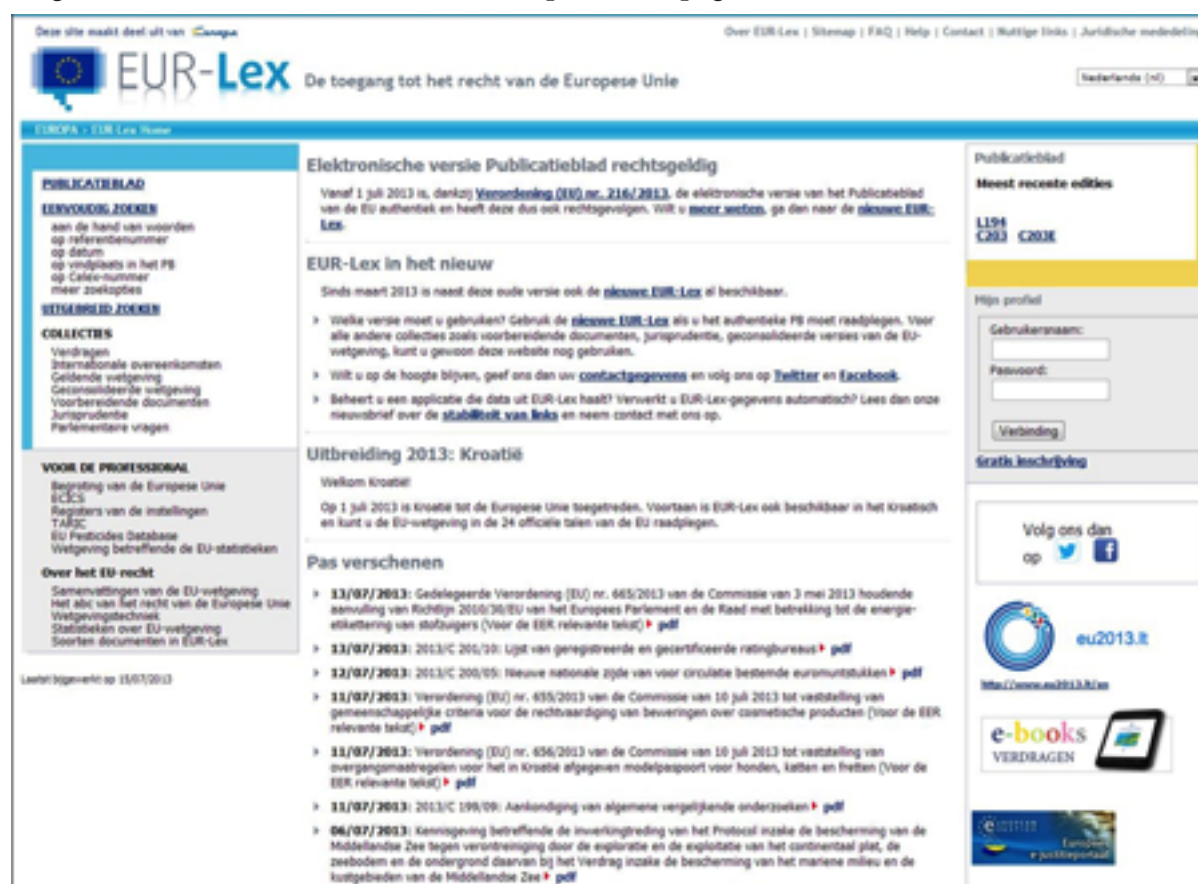
Ook heel aardig in dit verband is de United Nations Treaty Collection die te vinden is op het webadres treaties.un.org. Dit betreft een enorme databank met documenten waarin u op tal van manieren kunt zoeken.

11 Europa

Net als in de vorige hoofdstukken zullen wij in dit hoofdstuk over Europa een belangrijke site uitgebreid bespreken en daarna kort ingaan op een aantal weblocaties die in ieder geval ook genoemd moeten worden. De keuze voor een uitgebreide bespreking is voor Europa gevallen op EUR-Lex, het portaal voor het recht van de Europese Unie.

EUR-Lex

De homepage van EUR-Lex, het portaal voor het recht van de Europese Unie, vindt u op het adres eur-lex.europa.eu. Wilt u vervolgens de Nederlandse versie van de site gebruiken, dan klikt u op *De toegang tot het recht van de Europese Unie*. In de linkerkantlijn van de dan verschijnende pagina treft u een overzicht aan van de verschillende collecties op deze site: Verdragen, Internationale overeenkomsten, Geldende wetgeving, Geconsolideerde wetgeving, Voorbereidende documenten, Jurisprudentie en Parlementaire vragen. Daarnaast zijn er twee verwijzingen naar het Publicatieblad zichtbaar op de homepage.

The screenshot shows the EUR-Lex homepage. At the top, there is a navigation bar with links like 'Over EUR-Lex', 'Sitemap', 'FAQ', 'Help', 'Contact', 'Nuttige links', and 'Juridische mededeling'. Below this, the main header features the EUR-Lex logo and the text 'De toegang tot het recht van de Europese Unie'. The left sidebar contains a 'PUBLICATIEBLAD' section with links to 'Eenvoudig zoeken' and 'Uitgebreid zoeken', and a 'COLLECTIES' section listing various legal collections. The main content area is titled 'Elektronische versie Publicatieblad rechtsgeldig' and provides information about the electronic version of the Official Journal. It also includes a section for 'EUR-Lex in het nieuws' with recent updates and a 'Pas verschenen' section listing new publications. On the right, there is a 'Publicatieblad' section with 'Meest recente edities' and a 'Mijn profiel' section with login fields for 'Gebruikersnaam' and 'Wachtwoord'.

Publicatieblad

Om met de laatstgenoemde te beginnen; links en rechts kunt u kiezen voor het Publicatieblad. Een klik links brengt u op een overzichtspagina met daarop verwijzingen naar de meest recente nummers en – onderaan – naar het archief. Er staat ook een eenvoudig zoekformulier op deze pagina. Tevens treft u helemaal onderaan een verwijzing aan naar het supplement op het Publicatieblad waarin aankondigingen van aanbestedingen zijn opgenomen.

Rechts op de homepage van EUR-Lex staan de meest recente nummers van het Publicatieblad van de Europese Unie. Een klik op zo 'n nummer doet het betreffende nummer onmiddellijk op het scherm verschijnen.

De inhoud van het Publicatieblad van de Europese Unie wordt de dag na het verschijnen op de site gezet. Er zijn twee reeksen: L (Wetgeving) en C (Mededelingen en bekendmakingen). E en A zijn bijlagen bij Publicatiebladen

uit de C-serie (bv. C 307 A, C 309 E). Alle nummers vanaf 1968 zijn beschikbaar in pdf-formaat.

Tot slot, vanaf 1 juli 2013 is, dankzij Verordening (EU) nr. 216/2013, de elektronische versie van het Publicatieblad van de EU authentiek en heeft deze dus ook rechtsgevolgen.

Verdragen

De verdragen zijn, met hun bijlagen en protocollen, de primaire bron van het recht van de Unie. Via EUR-Lex heeft u toegang tot de basisteksten van de Europese Unie en de Europese Gemeenschappen: de oprichtingsverdragen (oorspronkelijke en aangepaste versies), de wijzigingsverdragen, de toetredingsverdragen voor de uitbreidingen en andere teksten.

Internationale overeenkomsten

EUR-Lex bevat alle handelingen die voortvloeien uit de uitoefening door de Europese Gemeenschappen van hun bevoegdheden op internationaal vlak:

- overeenkomsten die door de Europese Gemeenschappen met derde landen of internationale organisaties worden gesloten op de gebieden waarvoor zij bevoegd zijn.
- overeenkomsten die door de lidstaten en de Europese Gemeenschappen samen worden gesloten op de gebieden waarvoor zij gedeelde bevoegdheden hebben (gemengde overeenkomsten).
- de besluiten van de gemengde comités, die uit hoofde van een internationale overeenkomst zijn opgericht en die uit vertegenwoordigers van de ondertekenende staten zijn samengesteld voor het beheer van de overeenkomst.

De pagina Internationale overeenkomsten bevat onderaan verwijzingen naar het gegevensbestand overeenkomsten van de Raad van de Europese Unie en naar de zogenaamde Treaties Office Database. Via de eerste komt u op een site alwaar u informatie kunt inzien over de overeenkomsten, ook over overeenkomsten die nog niet definitief zijn goedgekeurd. De tweede link geeft toegang tot een databank met alle bilaterale en multilaterale verdragen en overeenkomsten gesloten door de Europese Unie, het Europees Atoomagentschap, de voormalige Europese Gemeenschap voor Kolen en Staal, en die zijn overeengekomen onder de vlag van het Verdrag van de Europese Unie.

Geldende en geconsolideerde wetgeving

De rubrieken *Geldende wetgeving* en *Geconsolideerde wetgeving* geven toegang tot alle geldende wetgeving zoals die is opgenomen in het *Repertorium op de EU-wetgeving*. Het repertorium is verdeeld in 20 hoofdstukken, die op hun beurt weer in rubrieken zijn verdeeld. Als u een rubriek selecteert, krijgt u een overzicht van alle geldende wetgeving in de betrokken categorie. Het repertorium bevat overeenkomsten, richtlijnen, verordeningen, besluiten en beschikkingen.

In het repertorium vindt u ook geconsolideerde teksten. Die zijn niet juridisch bindend, maar bevatten wel alle wijzigingen en correcties die in de loop der tijd in de teksten zijn aangebracht.

Het *Repertorium op de geldende EU-wetgeving* vormt overigens geen makkelijk toegankelijk geheel. Het vergt nogal wat geklik en waar vindt u wat? Wij konden bijvoorbeeld niet zomaar de richtlijn elektronische handel vinden in het repertorium. Via de zoekmachine ging dat vele malen sneller. Die lijkt dan ook te prefereren indien u op zoek bent naar een specifieke regeling.

Vorbereidende documenten geeft toegang tot de voorbereidende documenten van de wetgeving en tot andere documenten van de instellingen die voor het publiek van belang zijn. Onder voorbereidende documenten van de wetgeving worden alle documenten verstaan die overeenkomen met de verschillende fasen van de wetgevings- of begrotingsprocedure, waaronder voorstellen van de Commissie, gemeenschappelijke standpunten van de Raad, wetgevings- en begrotingsresoluties en initiatieven van het Europees Parlement, adviezen van het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's enz.

De op deze pagina beschikbare documenten zijn de zogenaamde COM-, JOIN-, SEC- en SWD-documenten. De categorieën JOIN en SWD zijn in januari 2012 door het secretariaat-generaal van de Commissie ingevoerd.

COM-documenten zijn voorstellen en andere documenten in het kader

van een wetgevingsprocedure. COM-documenten zijn ook mededelingen, aanbevelingen, verslagen, witboeken, groenboeken. JOIN-documenten zijn gemeenschappelijke voorstellen, mededelingen, verslagen, witboeken en groenboeken van de Commissie en de Hoge vertegenwoordiger. SEC- documenten zijn interne werkdokumenten van de Europese Commissie. SWD-documenten, tot slot, zijn werkdokumenten van de Commissie en gemeenschappelijke werkdokumenten (effectbeoordelingen, samenvattingen van effectbeoordelingen, overige werkdokumenten). De nummers van deze werkdokumenten begonnen tot 2012 met de code SEC. SEC wordt vanaf 2012 niet meer gebruikt.

Het verloop van de wetgevingsprocedure van een besluit kan in PreLex (Follow-up van de interinstitutionele procedures) of OEIL (Waarnemingspost van het Europees Parlement voor informatie over wetgeving) worden geraadpleegd. Verwijzingen naar deze diensten staan ook op deze pagina.

Jurisprudentie

De rubriek Jurisprudentie bevat uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie, van het Gerecht en van het Gerecht voor Ambtenarenzaken. Op de homepage van Jurisprudentie treft u een overzicht aan van de laatst beschikbare documenten van deze gerechten. Uitermate handig is de aanwezigheid in deze overzichten van verwijzingen naar de tekst én bibliografische gegevens van uitspraken, conclusies, etc. Voor informatie over de zaken die de verschillende gerechten behandelen, dient u te surfen naar de Nederlandse homepage van het Hof van Justitie van de Europese Unie (curia.europa.eu) en aldaar te klikken op de namen van de gerechten in de linkerkantlijn en vervolgens op Presentatie.

Helemaal onderaan staat een eenvoudig zoekformulier, dat u alleen kunt gebruiken als u over het jaar en het zaaknummer beschikt. Tevens wordt gesuggereerd dat u per jaar kunt zoeken, te beginnen in 1954. Dat blijkt niet helemaal waar te zijn. Van sommige jaren wordt geen enkele uitspraak gepubliceerd, soms een beperkt aantal en pas vanaf 2001 bijna alles. Indien uitspraken aanwezig zijn, is de maand waarin de uitspraken zijn gedaan blauw gekleurd.

Parlementaire vragen

Via de homepage van de rubriek *Parlementaire vragen* kan men zoeken in de vragen die door de leden van het Europees Parlement aan de Commissie en de Raad gesteld worden. Dit kunnen zijn:

- schriftelijke vragen (met verzoek om een schriftelijk antwoord; worden in het Publicatieblad gepubliceerd);
- mondelinge vragen (worden tijdens de vergaderperiode gesteld en in de Handelingen van het Europees Parlement gepubliceerd);
- vragen tijdens het vragenuur (worden in de tijdens elke vergaderperiode van het Europees Parlement voor vragen gereserveerde tijd gesteld en in het Publicatieblad gepubliceerd).
- Via de hyperlink *Parlementaire vragen* komt de bezoeker op de site van het Europees Parlement, die de teksten van de vragen van de laatste zittingsperioden bevat. Ook hier kan men zoeken.

Tot slot is de verwijzing in de linkerkantlijn naar de Samenvattingen van de EU-wetgeving nog vermeldenswaardig. Deze site biedt een beknopt en objectief overzicht van de belangrijkste aspecten van de wetgeving van de Europese Unie. Het moge duidelijk zijn, de hoeveelheid te benaderen juridische documenten via EUR-Lex is gigantisch. En dat allemaal via deze ene plek op het web. Het is met recht een portaal voor het recht van de Europese Unie.

Zoeken, bewaren, tip

Zoeken: Onder de link Eenvoudig zoeken staat aan de hand waarvan, of waarop u (eenvoudig) kunt zoeken.

Als u klikt op *op referentienummer* verschijnt een zoekformulier om dit nummer in te vullen, als u klikt op *op*

Celex-nummer verschijnt een formulier om het Celex-nummer in te vullen, etc. Voor het zoeken in het Publicatieblad en Jurisprudentie kunt u ook klikken op de gelijknamige verwijzingen. U vindt op de dan verschijnende pagina's ook een eenvoudige zoekmogelijkheid.

Als u weinig of niets weet dan kunt u via meer zoekopties onder Eenvoudig zoeken wellicht toch nog vinden wat u zoekt.

De verwijzing naar *Uitgebreid zoeken* kunt u wat ons betreft negeren. Teveel gedoe, en zoals in de toelichting op EUR-Lex staat: "Hoewel uitgebreid zoeken meer mogelijkheden biedt, zowel om te zoeken als om documenten te bekijken, vindt u met eenvoudig zoeken bijna altijd wat u zoekt".

Bewaren: U kunt verwijzingen naar zo goed als alle documenten op de gebruikelijke wijze toevoegen aan uw Favorieten. Wel dient u de toe te voegen Favoriet soms een passende naam te geven.

Tip: Een nieuwe zoekmachine voor EU-recht is Amicuria. U vindt deze zoekmachine op het adres www.amicuria.eu/service/cx3-fr.htm. Dieter Kraus, kabinetschef van de president van het EU-Hof, heeft uit onvrede met de zoekmachine van EUR-Lex deze nieuwe zoekmachine gebouwd, die tijd en moeite zou moeten besparen.

Overige Europa-sites

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

De website van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens heeft helaas niet de talloze taalswitches die veel Europese sites kennen. U kunt bij deze site kiezen uit een beperkt aantal talen. In de linkerkantlijn van de homepage van dit hof, dat te vinden is op www.echr.coe.int, vindt u de verwijzingen naar de rubrieken, waarvan de belangrijkste zijn: Recent judgments, Case-Law en Official texts. De zoekmachine van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heet HUDOC (Human Rights Documentation) en is te bereiken door rechtsboven in de hoek te klikken op *Search HUDOC Case-Law*. U komt dan op een vervolgpagina met recente uitspraken en filters (in de linkerkantlijn) die u kunnen helpen een uitspraak te vinden.

Raad van Europa

De website van de Raad van Europa vindt u op www.coe.int. De belangrijkste juridische plekken op deze site treft u aan in de balk bovenaan de pagina: *Human Rights* en *Rule of Law*. Onder de eerste treft u verwijzingen aan informatie over onder mensenrechten en sociale rechten. Via de tweede rubriek vindt u onder meer informatie over juridische standaarden. Als u klikt op een van de onderwerpen onder Human Rights of Rule of Law dan krijgt u meer informatie over het betreffende onderwerp waaronder verwijzingen naar relevante juridische documenten zoals conventies.

12 Verwijzen naar elektronische bronnen

Het internet is vandaag de dag een belangrijke vindplaats van juridische bronnen. Een aantal juridische sites behoort steevast tot de favorieten van de jurist: Overheid.nl, Rechtspraak.nl, EUR-Lex, Curia, HUDOC. Dit heeft tot gevolg dat bij het verwijzen naar documenten beschikbaar op deze sites het veelal niet meer noodzakelijk is deze sites en hun webadressen te vermelden. Verwijzingen naar documenten gevonden of beschikbaar op deze sites zijn daarom niet anders dan verwijzingen naar papieren bronnen. Om te bezien hoe naar dergelijke bronnen te verwijzen, dient u dan ook naar die onderdelen van de nieuwe *Leidraad voor juridische auteurs* te gaan die uitleg geven over het verwijzen naar een wet, een richtlijn, een uitspraak, enz. Zo zijn de onderstaande stukken allemaal snel online te vinden.

Hof Arnhem-Leeuwarden 13 juni 2013, ECLI:NL:GHARL:2013:CA3063

Kamerstukken II 2012/13, 23622, 3

HvJ EU 11 april 2013, C-443/11 (Jeltes, Peeters en Arnold/UWV)

EHRM 18 april 2012, 20041/10 (Eternit)

Ook voor het verwijzen naar publiek toegankelijke elektronische bronnen, zoals overheidsrapporten, artikelen op weblogs, enz., zijn (bijna) geen aparte citeerregels nodig. Indien men naar dergelijke bronnen verwijst volgens de regels van de Leidraad, dan zal men door ingave van (een deel van) de tekst van de verwijzing in een zoekmachine als Google de betreffende bron bijna altijd vinden. Hierbij is het overigens wel van belang dat men controleert dat een gevonden elektronische bron op een betrouwbare site toegankelijk wordt gemaakt. Zo'n site hoeft niet per se de site te zijn van de oorsprong van de bron. Ingave van een deel van de onderstaande verwijzingen leidt naar de originele onlinebron.

D. Broeders e.a. (red.), *Speelruimte voor transparantere rechtspraak* (WRR Verkenningen, deel 26), Amsterdam: Amsterdam University Press 2013.

M.J. ter Voert, *Civielrechtelijke voorprocedures in België, Noorwegen en Duitsland* (Cahier 2013-1), Den Haag: WODC 2013.

Hiernaast is het zo dat steeds meer bronnen die vroeger alleen op papier verschenen vaak ook al snel via internet publiek toegankelijk gemaakt worden door de auteurs. Ook voor deze stukken geldt dat geen aparte citeerregels nodig zijn. Wel kan het nuttig zijn lezers attent te maken op het feit dat een overheidsrapport of een artikel dat in een commercieel tijdschrift is gepubliceerd, publiek toegankelijk is via het internet. Dat ligt niet altijd voor de hand. Het is met name voor het verwijzen naar deze publiek toegankelijke elektronische bronnen en voor het verwijzen naar bronnen die een eenvoudig webadres hebben of toch nog lastig(er) te vinden zijn met een zoekmachine, dat de onderstaande vuistregels opgesteld zijn.

Hiernaast spelen de vuistregels ook een rol bij het verwijzen naar bronnen die op papier én online verschijnen en, wanneer nodig, online aangepast worden, terwijl dat op papier nog niet het geval is. Bij dit soort uitgaven kan er een verschil bestaan tussen de papieren versie en de onlineversie.

Bij een verwijzing naar dit soort bronnen is het noodzakelijk aan te geven dat men verwijst naar de onlineversie als dat het geval is en bij dit soort bronnen is het ook nodig te vermelden wanneer deze voor het laatst is bijgewerkt. Deze datum kan een lezer die geen toegang heeft tot de online versie duidelijk maken dat zijn papieren versie wel of niet van dezelfde datum is. Is dat niet het geval dan zal hij, voor inzage van de versie waar de auteur naar verwijst, zich toegang moeten verschaffen tot de onlinebron.

Een probleem dat zich kan aandienen als de lezer zich vervolgens die toegang verschaft, is dat de bron na de in de verwijzing genoemde datum opnieuw is aangepast. Het is dan namelijk niet duidelijk op welke tekst de auteur zijn verwijzing heeft gebaseerd. Deze is immers niet meer beschikbaar, want is alweer 'overschreven' door latere aanpassingen. Zo was ten tijde van het schrijven van de nieuwe Leidraad de laatste papieren editie van *Tekst & Commentaar Strafrecht* gepubliceerd in 2012. Het laatste onlinecommentaar op art. 5 Sr in deze uitgave dateert evenwel van 1 juli 2013.

En wat nu als een auteur heeft verwezen naar een editie van de online versie van 1 januari 2013? Oude versies zijn niet beschikbaar. Dan is (bijna) niet te achterhalen op welke versie een auteur zich heeft gebaseerd.

Ditzelfde probleem dient zich aan op het moment dat een uitgave online only is en de uitgever doet niet aan versiebeheer. Als een auteur dan verwijst naar een versie van een tekst van een bepaalde datum dan is het mogelijk dat deze tekst alweer is 'overschreven' door een andere tekst. Althans, bij de tekst in de online versie wordt een recentere datum genoemd en dus is de versie waarnaar door de auteur verwezen is, niet meer te traceren.

Het noemen van een datum bij verwijzingen naar onlinebronnen die regelmatig worden aangepast, is dus nuttig omdat de lezer dan kan zien dat de versie waarop de auteur zich heeft gebaseerd al dan niet de versie is die online staat op dat moment. Als gezegd ontstaat er een probleem wanneer dat niet geval is, omdat online-uitgaven die regelmatig aangepast worden (vaak) geen versiebeheer kennen. Voor de rechtspraak betekent dit dat het om bewijstechnische redenen verstandig is, bij verwijzing naar een dynamische online-uitgave, de teksten te printen en te voorzien van een datum.

Vuistregels

Vuistregel 1

Verwijs naar een elektronische bron als ware het een papieren bron. Pas de regels van de Leidraad voor juridische auteurs toe.

Vuistregel 2

Is de bron publiek toegankelijk via internet en ligt dat niet voor de hand, voeg dan achter de verwijzing toe: '(online publiek)'. Is de bron op papier beschikbaar, maar ook online voor abonnees en kan er verschil zitten tussen de papieren en de onlineversie, geef dat dan aan door aan de boekverwijzing toe te voegen: '(online, laatst bijgewerkt op datum)'. Is de bron uitsluitend online of online en losbladig, dan geldt dezelfde toevoeging maar ontbreekt het jaartal van de papieren verwijzing.

Vuistregel 3

Is de elektronische bron publiek toegankelijk via internet en is de bron lastig(er) te vinden met een zoekmachine voeg dan het webadres toe, na een komma, achter de verwijzing. Neem bij opname van dit adres de volgende 3 vuistregels in acht.

Vuistregel 4

Indien een webadres aan de verwijzing wordt toegevoegd, verwijs dan niet naar pagina's met een 'moeilijk' of lang adres.

Vuistregel 5

Indien een webadres aan de verwijzing wordt toegevoegd, verwijs dan niet naar pagina's die u met een zoekopdracht heeft gevonden. Veel webadressen geven namelijk na een zoekopdracht een adres dat niet het vaste adres van de pagina is, maar een tijdelijk adres.

Vuistregel 6

Indien een webadres aan de verwijzing wordt toegevoegd en het adres is 'moeilijk' of te lang (vuistregel 4) of het adres is gevonden met een zoekopdracht (vuistregel 5), verwijs dan naar de homepage van de website waar het document staat en geef aan met gebruik van welke woorden men naar het document kan zoeken.

Vuistregel 7

Controleer voor het inleveren van kopij of de webadressen genoemd in de verwijzingen nog kloppen. Zo niet, pas dan de vermelding aan. Controleer voor het inleveren van kopij of verwijzingen naar dynamische elektronische bronnen nog accuraat zijn. Pas de tekst of de verwijzing aan indien dit niet het geval is.

Structuur van verwijzingen naar elektronische bronnen

Er zijn vijf opties voor de structuur van de verwijzing naar een elektronische bron:

- Tekst
- Tekst (online publiek)
- Tekst, webadres document
- Tekst, webadres homepage (zoek op zoekwoorden).
- Tekst, (online, laatst bijgewerkt op datum).

Daar waar Tekst staat, dient op de volgens de elders in deze Leidraad aangegeven wijze geciteerd te worden. Daarachter komt '(online publiek)' als het niet voor de hand ligt dat het artikel publiek toegankelijk is via internet. Dat is het geval bij bijvoorbeeld artikelen uit kranten of artikelen die normaal gesproken alleen toegankelijk zijn voor abonnees. Ook kan achter de verwijzing een webadres geplaatst worden als dat relatief kort en eenvoudig is. Is dat webadres niet te achterhalen of te ingewikkeld dan komt achter de normale citeerwijze na een komma allereerst het adres van de pagina (homepage of zoekmachine) waar vandaan gezocht dient te worden, gevolgd door de woorden zoek op en daarachter cursief de te gebruiken zoekwoorden. Voorbeelden van impliciete en – niet meer dan nodig – expliciete verwijzingen naar elektronische bronnen zijn:

Rb. Den Haag (vzr.) 18 april 2013, ECLI:NL:RBDHA:2013:BZ7844.

A. Meuwese en J.G.L. van der Wees, 'Naar een nieuwe juridische kennisinfrastructuur', NJB 2012/2415, afl. 42, p. 2959-2965 (online publiek)

A. Vedder, 'Huidige bescherming privacy loopt ver achter', Trouw 23 oktober 2007, recht.nl/30387.

'Politie spoort hooligans op met sms', Webwereld 31 augustus 2005, webwereld.nl (zoek op hooligans).

R. van Elst, Tekst & Commentaar Strafrecht, Deventer: Kluwer 2012, art. 5 Sr, aant. 3 (online, laatst bijgewerkt op 1 juli 2013).

Een verwijzing naar de vindplaats van een artikel als dat van Vedder kan men ook weglaten. Een lezer kan het artikel via een zoekmachine makkelijk terugvinden. Het is echter wel behulpzaam voor de lezer als een auteur de moeite neemt een korte verwijzing naar de onlinebron op te nemen. De verwijzing naar het Webwereld-artikel is ook eenvoudig te vinden zonder aanduiding hoe te zoeken en dient vooral als voorbeeld voor de schrijfwijze.

De verwijzing naar het commentaar van Van Elst geeft aan dat er een papieren editie is van Tekst & Commentaar Strafrecht, dat deze stamt uit 2012, dat er een onlineversie is (voor abonnees), en dat verwezen wordt naar de onlineversie van 1 juli 2013.

Algemene aanwijzingen

Naast de vuistregels dienen nog enige algemene aanwijzingen over het verwijzen naar elektronische bronnen:

- Als de uniform resource locator (URL, het adres van de website) aan het einde van een regel staat en afgebroken dient te worden, breek dan af met een spatie, niet met een afbreekteken, of liever, zet de gehele URL op een nieuwe regel.
- Let op kleine en hoofdletters en het verschil tussen afbreekstreepje (eliminieren), koppelteken (-) en underscore (_). Wanneer de tekst naar de drukker gaat, is het verstandig de eventuele onderstreping van het webadres weg te halen (bijvoorbeeld door de koppeling te verwijderen) omdat underscores in het webadres niet zichtbaar zijn als het adres onderstreept is. Bij publicatie online geldt dit uiteraard niet: zorg dan dat alle weblinks goed werken.

- Bij de vermelding van webadressen kan het vaste voorvoegsel ‘http://’ worden weggelaten. Datzelfde geldt tegenwoordig vaak ook voor ‘www’. Dit zijn immers onderdelen die in veel gevallen automatisch worden toegevoegd na het ingeven van het webadres. Is het voorvoegsel anders dan ‘http://’ dan moet het voorvoegsel vermeld worden. Is het eerste deel van adres anders dan ‘www’ (wetten.overheid.nl) of werkt het adres niet zonder ‘www’, dan dient dit voorvoegsel uiteraard vermeld te worden.

Digital Object Identifier

Tot slot van dit onderdeel aandacht voor de digital object identifier of DOI. Dit is een uniek identificatienummer voor digitale bestanden. Miljoenen wetenschappelijke tijdschriftartikelen – inclusief artikelen uit het pre-internettijdperk – hebben inmiddels een DOI. Maar ook boeken en congresverslagen worden steeds vaker online gepubliceerd en voorzien van een DOI. Met behulp van een DOI kan een permanente link naar de locatie van een digitaal object op het internet worden gegenereerd. Daarmee is duurzame toegang tot het object gegarandeerd, ook als het internetadres verandert. De belangrijkste toepassing van DOI's is momenteel ‘referentielinken’: doorlinken vanuit een literatuurlijst van een onlineartikel naar een geciteerd artikel op de website van de uitgever. Dit is een dienst van CrossRef (www.crossref.org), een organisatie die ook DOI's van wetenschappelijke publicaties registreert. Een voorbeeld van een DOI-vermelding bij een tijdschriftartikel:

J.C.J. Dute, ‘Juridische aspecten van hepatitis B in zorginstellingen’, TvGR 2001, p. 114-122, DOI: 10.1007/BF03055874.

Net als bij een webadres is het niet verstandig een DOI af te breken. Als de DOI bekend is kan men een publicatie op twee manieren lokaliseren:

1. Door <http://dx.doi.org/> vóór de DOI te zetten, waardoor een DOI-link ontstaat. Voor het hierboven genoemde voorbeeldartikel wordt het adres dan: <http://dx.doi.org/10.1007/BF03055874>.
2. Door naar de DOI Resolver van CrossRef (crossref.org) te gaan, de DOI in te geven (let op: de punt van het regeleinde niet overnemen) en te klikken op ‘submit’.

13 Waar vind ik wat?

Wat	Organisatie	Webadres
Juridisch Nieuws	Recht.nl Nieuws	www.recht.nl
Wetsvoorstellen, memories van toelichting en andere parlementaire documenten	Overheid.nl	www.overheid.nl klik op Staatscourant, Staatsblad, Tractatenblad en parlementaire documenten: archief
Wet- en regelgeving	Overheid.nl	wetten.overheid.nl
Adviezen wet- en regelgeving	Recht.nl	www.recht.nl/10186 met verwijzingen naar Orde van advocaten, Vereniging voor rechtspraak, Raad van State.
Staatsblad, Staatscourant, Tractatenblad	Officiële bekendmakingen	www.officielebekendmakingen.nl
Lokale bekendmakingen	Overheid.nl	www.overheid.nl klik op Lokale bekendmakingen
Lokale regelingen	Overheid.nl	www.overheid.nl klik op Lokale regelingen
Lokale vergunningen	Overheid.nl	www.overheid.nl klik op Lokale vergunningen
Uitspraken	Rechtspraak.nl	www.rechtspraak.nl
Andere uitspraken, oordelen, etc. (CBP, tuchtcolleges, en andere organisaties)	Recht.nl	www.recht.nl/gids/rechtspraak/
Verdragen (teksten gepubliceerd vanaf 1981)	Overheid.nl	wetten.overheid.nl
Informatie over verdragen	Ministerie van Buitenlandse Zaken	www.minbuza.nl/verdragen
Recht van de Europese Unie (richtlijnen, verordeningen, verdragen, uitspraken HvJ EU)	EUR-Lex	eur-lex.europa.eu
Uitspraken HvJ EU, Gerecht EU, Gerecht voor ambtenarenzaken	Hof van Justitie van de Europese Unie	Curia.europa.eu
Samenvattingen van de EU-wetgeving	Europese Commissie	europa.eu/legislation_summaries/index_nl.htm
Democratie en bescherming van het individu in Europa	Raad van Europa	www.coe.int
Uitspraken inzake mensenrechten in Europa	Europees Hof voor de Rechten van de Mens	www.echr.coe.int/echr/Home_page_EN
Vakliteratuur (inhoudsopgaven, samenvattingen, etc.)	Recht.nl Vakliteratuur	www.recht.nl/vakliteratuur/
Juridische vakliteratuur (boeken, e-books, tijdschriften, etc.)	Jongbloed juridische boekhandel	www.jongbloed.nl